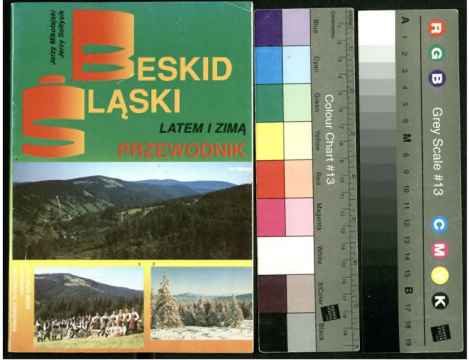

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii</p> <p>Informator Turystyczno-Usługowy „Beskid Śląski Latem i Zimą. Przewodnik” (wydanie drugie)</p>		
<p>Ilość stron oryginału</p> <p style="text-align: center;">62</p>	<p>Ilość skanów</p> <p style="text-align: center;">64</p>	<p>Liczba plików publikacji</p> <p style="text-align: center;">64</p>
<p>Autor</p> <p style="text-align: center;">Jerzy Mikołajski i inni</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny</p> <p style="text-align: center;">BIS PRESS Przedsiębiorstwo</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania</p> <p style="text-align: center;">Warszwa-Poznań</p>	<p>Rok wydania / Data powstania</p> <p style="text-align: center;">1994 r.</p>	
<p>Sygnatura</p> <p style="text-align: center;">---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.)</p> <p style="text-align: center;">czasopismo</p>	
<p>Wymiary (wys x szer)</p> <p style="text-align: center;">20,7 x 14,3 cm</p>	<p>Stan zachowania</p> <p style="text-align: center;">---</p>	
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>XV w. – 1994 r., król August I Mocny, Julian Falat, Apoloniusz Tomkowicz, Wincenty Pol, Zygmunt Bogusz Steczyński, Ludwik Zejszner, Adolf Pawiński, Bogumił Hoff, Adolf Szyszko-Bohusz, Habsburgowie, Jan Jarocki, Beskid Śląski, Pogórze Cieszyńskie, Przełęcz Salmopolska, Wisła, Bielsko-Biała, Bystra Śląska, Szczyrk, Węgierska Górka, Kamesznica, Laliki, Koniaków, Jaworzynka, Ustroń, Golezów, Brenna, Górk Wielkie, Grodziec Śląski, Jaworze, Jasienica, Wapienica, Skoczów, Cieszyn</p>		<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p> <p>informator turystyczny w formie przewodnika promujący 19 miejscowości turystyczno-uzdrowiskowych Beskidu Śląskiego; sporo reklam lokalnych przedsiębiorców, głównie branży turystycznej i uzdrowiskowej (hotele, domy wypoczynkowe, sanatoria, wyciągi narciarskie, ośrodki sportowe i rekreacyjne); autorzy zdjęć: Z. Besler, Jerzy Mikołajski, Jerzy Sołtyś, M. Sowiński, Andrzej Więclawek; konsultacja krajoznawcza: Krzysztof Staszkievicz; opracowanie graficzne: Jolanta Kalita, redakcja techniczna: Juliusz Rybicki</p>
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuznia, letnicy itp.)</p> <p>informatory turystyczne, przewodniki, turystyka, wycieczki górskie, tereny narciarskie, trasy zjazdowe, historia, kultura, zabytki, sztuka ludowa, folklor, miejsca kultu Maryjnego, sport, uzdrowisko, rekreacja, wypoczynek, schroniska turystyczne, placówki Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, szkolne schroniska młodzieżowe, krajoznawstwo, reklamy przedsiębiorców branży turystycznej i uzdrowiskowej</p>		
<p>Prawa autorskie</p> <p style="text-align: center;">---</p>		

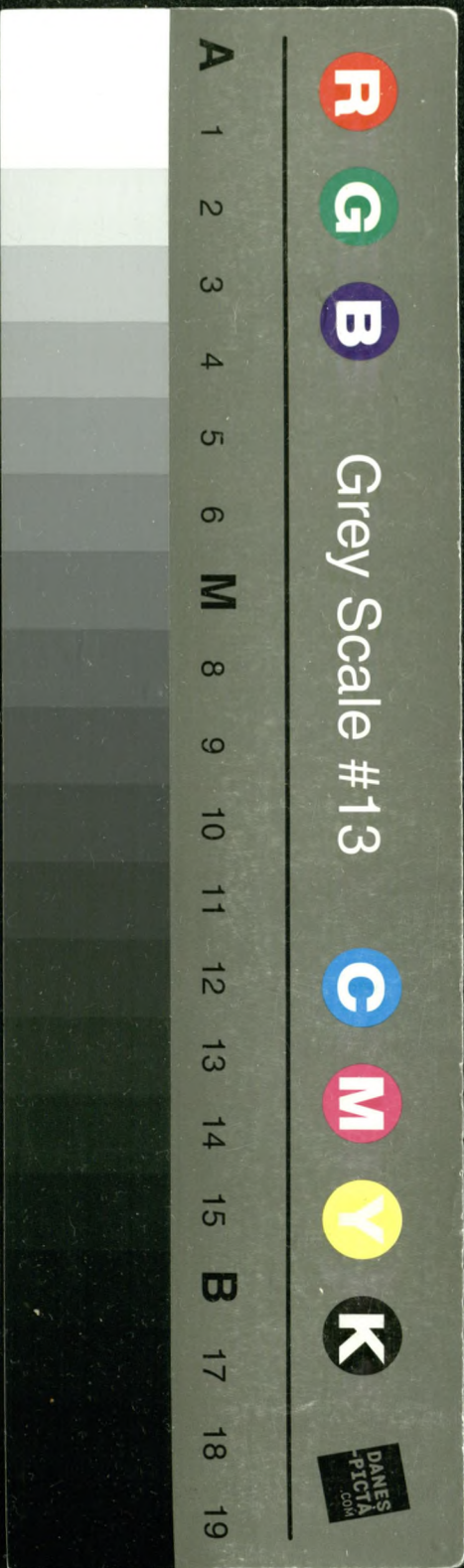
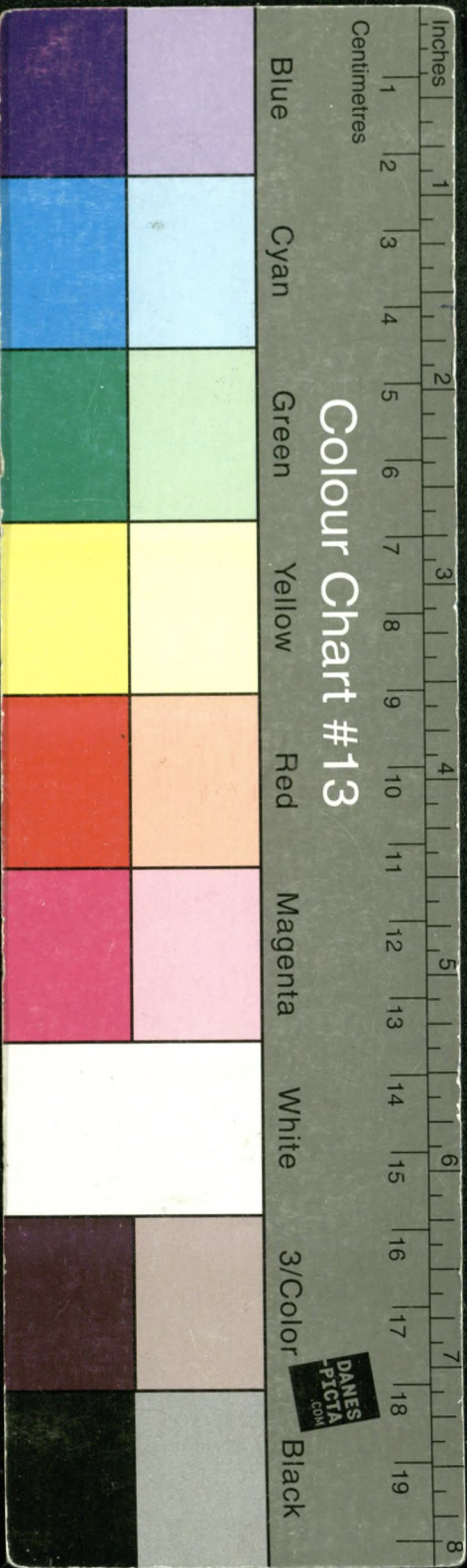
Jerzy Mikołajski
Jerzy Sołtysik

ŚKID ŁĄSKI

LATEM I ZIMĄ
PRZEWODNIK

Informator turystyczny
-usługowy
ISSN 02320-737

BESKIDZKI OŚRODEK SPORTOWY

Kopalni Węgla Kamiennego „KNURÓW”

BOS = GON + GOŻ

Górnicy Ośrodek Narciarski

43-370 Szczyrk, ul. Narciarska 10
tel. (Bielsko-Biała) (0-30) 78-633, 78-953
Informacja o warunkach narciarskich
tel. (0-30) 78-926
fax (0-30) 78-740
tix 035393

– to największy w Polsce zespół wyciągów orczykowych z 11 trasami narciarskimi o długości ok. 32 km o różnej skali trudności. Przy trasach narciarskich dwa bary szybkiej obsługi i kilkanaście punktów małej gastronomii. Na szlaki narciarskie można wyruszyć z Czarnej, Soliska lub Salmopola.

Górnicy Ośrodek Żeglarski

34-326 Pietrzykowice-Zarzecze, ul. Żeglarska 1
tel. Żywiec (0-30) 61-28-36, 63-18-37
tix 038535

– to ośrodek żeglarski z całoroczną bazą noclegową, położony nad jeziorem Żywieckim w odległości 16 km od Górniczego Ośrodka Narciarskiego w Szczyrku.

Ośrodek dysponuje parkingiem, stołówką, kawiarnią, świetlicą z kominkiem i TV satelitarną, salą gier, basenem otwartym z dwoma brodzikami, przystanią żeglarską, żaglówkami, kajakami, rowerami wodnymi, kortami tenisowymi, boiskami do kometki i siatkówki, czytelnią z biblioteką.

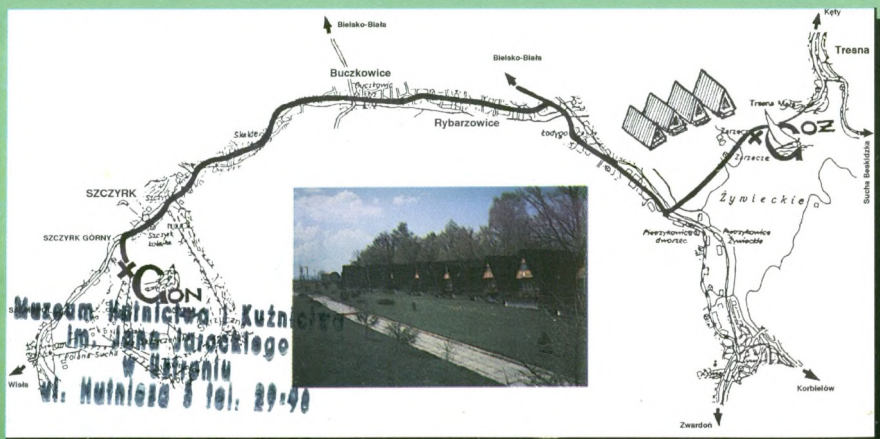
Baza noclegowa – to 161 miejsc, w tym:

- ★ 16 domków 6-osobowych, w każdym z nich 2-osobowe sypialnie, salonik z wersalkami, radiem i telefonem, kuchnia z lodówką oraz łazienka
- ★ budynek hotelowy z pokojami 1,2, i 3-osobowymi z łazienkami oraz radiem i telefonem
- ★ salki turystyczne – to 41 miejsc w pokojach 8,10,11-osobowych.

W ośrodku wewnętrzna centrala telefoniczna z możliwością zamawiania rozmów z domków i pokoi.

*** ZIMOWA OFERTA! ***

Wczasowicze przebywający w ośrodku w Zarzeczu co najmniej przez 14 dni mogą w tym czasie wykupić karnet na jazdę poza kolejnością w GON i mają w Czarnej zarezerwowane miejsca na parkingu.

Plus. 92

Beskid Śląski, to grupa góriska stanowiąca najdalej na zachód wysuniętą część Beskidów Zachodnich, a zarazem najbardziej na zachód wysuniętą część Karpat. W kierunku północnym Beskid Śląski stromo opada w kierunku Pogórza Śląskiego, a wschodnia jego część leży w granicach Polski, zachodnia natomiast na Morawach. Główny grzbiet tej grupy górskiej wchodzi w teren naszego kraju we wsi Jaworzynka, przebiega łagodnie w kierunku Ochodzitej nad Koniakowem, skąd odgałęzia się w kierunku północnym pasmo baraniogórskie – jedyne z pięciu jego ramion znajdujące się w całości na terenie Polski. Odbiegają od niego liczne boczne grzbiety, między innymi: Czantorii i Stożka, Smerekowca i Równicy, Klimczoka i Błatnej. To ostatnie odgałęzienie poprzez Bramę Wilkowicką sąsiaduje z Beskidem Małym. Na południe od Ochodzitej, na Przełęczy Zwardońskiej, Beskid Śląski łączy się z Beskidem Żywieckim.

POŁOŻENIE

Do lat pięćdziesiątych granice Beskidu Śląskiego od zachodu i południa określano dolinami rzek: Beczwy, Kisuczy, jej dopływu Czadeczeki oraz Soły. Zgodnie z tym podziałem, tylko wschodnia część tej rozległej grupy górskiej leżała w granicach Polski. Według obecnych podziałów Beskid Śląski ogranicza się tylko do wschodniej części tego górotworu, którego zachodnią granicę stanowi dolina Olzy. Wszystkie pasma na zachód od tej rzeki nazywane są obecnie Beskidami Śląsko – Morawskimi, a grupę górską leżącą bardziej na południe (w Słowacji) określa się jako Jaworniki. Tak więc Beskid Śląski prawie w całości leży obecnie w granicach Polski, z wyjątkiem zachodnich zboczy pasma Czantorii i Stożka opadających w kierunku doliny Olzy.

Od strony północnej Beskid Śląski ograniczony jest Pogórzem Cieszyńskim – prawie płaskim, lekko sfalowanym terenem, poprzez który prowadzi droga z czeskiego i polskiego Cieszyna do Bielska-Białej i dalej w głąb kraju. Od północnego zachodu Beskid Śląski sąsiaduje z bielskimi przedmieściami, od wschodu przylega doń płaska Kotlina Żywiecka. Dalej na południowy wschód i na południe za granicę Beskidu Śląskiego uważa się rzekę Sołę. W pobliżu nadgranicznej wsi Jaworzynka schodzą się granice Polski, Słowacji i Czech.

Z Bielska-Białej do Żywca i dalej doliną Soły aż do graniczącego ze Słowacją Zwardonia biegnie droga oraz linia kolejowa – najstarsze i najkrótsze połączenie z Krakowa i Górnego Śląska do Wiednia. Przejście graniczne w Zwardoniu – nieczynne od końca II Wojny Światowej – zostało ponownie uruchomione w czerwcu 1992 roku.

PASMA GÓRSKIE, SZCZYTY, PRZEŁĘCZE

Większa część Beskidu Śląskiego – w szerokim tego określenia znaczeniu – leży poza granicami naszego kraju. Źródła i początkowy bieg rzeki Beczwy w Bramie Morawskiej stanowią zachodnią jego granicę. Najwyższe partie tych gór również znajdują się w Czechach. Łysa Hora (1325 m) – to najwyższy szczyt tej grupy górskiej. Linie grzbietowe Beskidu Śląskiego są długie, na ogół łagodne, kulminacje kopulaste. Stoki północne są zazwyczaj bardziej strome niż południowe, a doliny głęboko wcięte. Góry sprawiają wrażenie wysokich z powodu znacznej, przekraczającej miejscami 700 m wysokości względnej.

Z polskiej części Beskidu Śląskiego najbardziej na zachód wysuniętym masywem jest Tuł (621 m) leżący na południowy wschód od Cieszyna. Wzdłuż granicy od Ustronia do Jasnowic ciągnie się na południe niezbyt wysokie pasmo Czantorii (995 m) i Stożka (978 m). Stanowi ono dział wodny pomiędzy Olzą i Wisłą. Od Kiczory (990 m) główny grzbiet oddala się od granicy państwowej zmiierzając na wschód przez przełęcz Kubalonkę do szczytu Karolówka. Tu ma początek pasmo wiślańskie. Główny grzbiet przyjmuje kierunek północno-wschodni. Przez Baranią Górę (1220 m) prowadzi do Malinowskiej Skąły. Stąd pasmo wspinia się na Skrzyczne (najwyższy szczyt polskiej części Beskidu Śląskiego – 1257 m) i w kierunku północnym opada gwałtownie ku Szczyrkowi. Drugą jego część prowadzi od Malinowskiej Skąły (1152 m) w kierunku północno-zachodnim, obniża się nieznacznie tworząc Przełęcz Salmopolską (934 m) i ciągnie się na północ przez Klimczok (1117 m) do Szyndzielni (1026 m) a dalej ostro opada w kierunku Bielska-

Białej Bocznią odnogą tego pasma jest grzbiet ciągnący się na zachód od Klimczoka przez Trzy Kopce (1080 m), Stołów (1041 m), Błatnią (917 m), Łazek (711 m) do Górek Wielkich. Wschodnią odnogą tego pasma prowadzi od Magurki Wiślańskiej (1098 m) przez Magurkę Radziechowską (1091 m) i Glinne (1026 m) do Węgierskiej Górkę w dolinie Soły. Pasma wiślańskie stanowi dział wodny pomiędzy Wisłą i Solą. Doliny Wisły i Brennicy rozdziela niezbyt wysokie pasmo Równicy (884 m).

Długie grzbiety Beskidu Śląskiego urozmaicają polany i hale szczytowe, skąd rozciągają się rozległe panoramy. Do najbardziej widokowych należy pasmo przygraniczne Czantorii i Stożka oraz pasma Równicy, Błatniej i hale na Starym Groniu. Panoramy z Czantorii i Cieślara obejmują cały Beskid Śląski a także góry poza jego granicami, podobnie jak panoramy ze Skrzycznego, Błatniej, Malinowskiej Skały lub Równicy. Widoki z Ochodzitej, Tynioka i Malinowskiej Skały obejmują ponadto najładniejsze partie Beskidu Wysokiego z Babią Górą. Przy dobrej pogodzie można tu podziwiać szczyty Tatr oddalone o ok. 100 kilometrów. Doskonałym punktem widokowym stała się również pokryta lasami Barania Góra, gdzie w ostatnich latach wybudowano nowoczesną wieżę widokową z której może jednocześnie korzystać kilkudziesięciu turystów. Rozciąga się stąd najwspanialsza chyba panorama całego Beskidu Śląskiego, a także wszystkich sąsiednich partii górskich aż po Gorce i Tatry.

FORMY SKALNE

Beskid Śląski należy do gór fałdowych. Wypiętrzenie i sfałdowanie górotworu nastąpiło w czasie orogenezy alpejskiej. Zbudowany jest z trzech płaszczowin: podśląskiej, śląskiej i magurskiej. Wszystkie płaszczowiny wznoszą się stopniowo w kierunku północno-wschodnim, a czoła poszczególnych nasunięć tworzą kolejne progi odsłaniające na swoim przedpolu warstwy starsze.

Budulcem Beskidu Śląskiego są najstarsze osady fliszu karpackiego, osiągające w niektórych miejscach grubość 2000 metrów. Podstawowy zręb

górotworu tworzy płaszczowina śląska, w skład której wchodzi starsze warstwy godulskie i istebniańskie.

Pasma graniczne od Czantorii aż po Stożek oraz Pasma Wiślańskie z wyjątkiem samej Baraniej Góry utworzone są z piaskowca godulskiego. Jego nazwa pochodzi od miejscowości Godula w Czechach, gdzie piaskowiec ten występuje w warstwach o grubości do 1,5 m. Jest on drobnoziarnisty o zielonym lub niebieskawym zabarwieniu i znakomicie nadaje się do obróbki. Na Śląsku Cieszyńskim wykonano z niego wiele dzieł kamieniarskich. Nie wszystkie jednak jego warstwy mają jednakową trwałość. Niektóre wietrzeją szybciej, woda wypłukuje i zabiera piasek, tworząc w korytach potoków liczne progi a w skałach szczeliny. Czasem takie szczeliny osiągają tak duże rozmiary, że powstają jaskinie – np. w stokach Malinowskiej Skały.

Z innego rodzaju piaskowca (istebniańskiego) zbudowane są w paśmie granicznym góry Kyrkawica i Kiczora, a w Paśmie Wiślańskim masyw Baraniej Góry, dolina Czarnej Wiseiki i dolina Olzy. Piaskowiec ten charakteryzuje się grubym ziarnem i brunatną barwą. Znajdują się w nim ziarna kwarcu, ortoklazu i żyłki rudy żelaza. Skały z tego piaskowca przybierają różne fantastyczne kształty często spotykane w tych partiach Beskidów.

Piaskowiec magurski występuje we wszystkich pozostałych częściach Beskidów Zachodnich. W Beskidzie Śląskim występuje tylko w głównym grzbiecie wododziałowym Karpat ciągnącym się od Przełęczy Jabłonowskiej (w Czechach) przez Ochodzitą do Przełęczy Zwardońskiej. Piaskowiec ten jest drobnoziarnisty, podobny do brył ziemi o żółtej barwie i zbitęj konsystencji. Jest o wiele mniej odporny na erozję i wietrzenie niż godulski. Góry z niego zbudowane mają łagodne zbocza i zaokrąglone kształty.

Od strony północnej warstwy godulskie podścielają warstwy cieszyńskie, których głównym składnikiem są wapienie eksploatowane w okolicach Goleszowa i Lesznej w masywie góry Tuł.

RZEKI I ICH DOPŁYWY

OLZA powstaje z siedmiu potoków wypływających z siedmiu źródeł pod Przełęczą Koniakowską. Płynie zrazu malowniczymi stokami Koniakowa i Istebnej. Zmierzając na zachód zbiera po drodze kolejne potoki, prze-wija się przełomem między Młodą Górą a wzgórzami Jasnowic i opuszcza Polskę. Przepływa w Czechach u stóp Stożka i Czantorii a następnie płynie dalej przez Jabłonków i Trzyniec do Cieszyna. Tu także zbiera wody ze wszystkich napotkanych potoków. W Cieszynie Olza rozdziela miasto między Polskę i Czechy.

Jeden z siedmiu źródłowych potoków Olzy – Jasinowy, wypływa spod Ochodzitej. Góra ta wznosi się nad Koniakowem z jednej i nad Lalikami z drugiej strony. Warto ją zapamiętać, bo przez jej szczyt przebiega europejski wododział pomiędzy Morzem Bałtyckim a Morzem Czarnym. Z południowego stoku Ochodzitej wypływa Czadeczek, która wpada do Wagu a wraz z nim do Dunaju i Morza Czarnego. Z północnego zbocza Ochodzitej wypływa Olza i wpada do Odry a z nią do Bałtyku. I tak to jedna góra obdarza swymi wodami dwa odległe morza.

WISŁA – największa rzeka Polski – bierze swój początek u podnóża Baraniej Góry. Źródeł jej nie sposób się doszukać. W bagnistym gruncie górskiego stoku tworzą się drobne wykapy i z nich ciurkają drobne strumyczki, które zbierają się razem w strumyki i na północno-zachodnich stokach płyną Białą i Czarną Wiselką. Na „Czornym” łączą się one w Wiselkę, a następnie spływają razem z Malinką tworząc Wisłę. Spadek Czarnej i Białej Wiselki wynosi średnio 65 metrów na jeden kilometr długości. Wykapy źródłowe Czarnej Wiselki znajdują się na wysokości 1106 m, a więc są położone wyżej niż Białej Wiselki (1020 m). Przepływ Czarnej Wiselki jest dłuższy, przeto ten potok uważa się za główny, źródłowy potok Wisły.

Wisła wartkim biegiem mija uzdrowisko Wisłę a następnie Ustron i wypływa na niziny. Przed Skoczowem wpada do niej Brennica biorąca swój początek u podnóża Klimczoka.

SOŁA wytycza wschodnią granicę Beskidu Śląskiego i oddziela go od Beskidu Żywieckiego. W Oświęcimiu łączy się z Wisłą. Posiada bardzo

W dolinie Wisły ...

rozległy obszar źródłowy – głównie w Beskidzie Żywieckim. Wpływają do niej nawet potoki spod wspomnianej już Ochodzitej. Do największych dopływów Soły biorących swój początek w Beskidzie Śląskim należą: Bystra (wypływa spod szczytu Baraniej Góry), Leśna (wypływa z masywu Skrzycznego i Malinowskiej Skały) oraz Żylica (ze źródła na północnym stoku Malinowskiej Skały) – przepływająca przez Szczyrk.

KLIMAT

Beskid Śląski znajduje się na granicy między wilgotnym klimatem morskim Europy Zachodniej a suchym – Europy Wschodniej. Tak więc jego klimat odznacza się dużą zmiennością pogody i uzależniony jest od położenia geograficznego i rzeźby terenu. Jest raczej chłodny, z tendencją do częstych i nagłych zmian pogody. Charakteryzuje się znaczną ilością opadów (800 – 1200 mm), które bywają niekiedy tak gwałtowne i obfite, że powodują silne wzbieranie wód i w dalszej konsekwencji powodzie. Opady te są skutkiem wiatrów północno-zachodnich i zachodnich, przynoszących chłodne i wilgotne powietrze. Od czasu do czasu pojawiają się silne wiatry południowe zwane jak w Tatrach halnymi. W zimie powodują gwałtowne roztopy, w lecie poprzedzają deszcze.

Największe opady bywają w czerwcu i w lipcu. W Istebnej, Bystrej i Szczyrku mniej jest opadów niż

w pozostałych miejscowościach Beskidu Śląskiego. W wyższych partiach gór (ponad 1000 m n.p.m.) notuje się mniejszą liczbę dni deszczowych, ale poszczególne jednorazowe opady są obfitsze. W niższych partiach ilość dni deszczowych jest większa. Rozkład opadów jest bardzo nierównomierny: na wiosnę 23%, latem 42%, jesienią 22%, zimą 13%. Przeciętnie 160 dni w roku, to dni deszczowe.

Najwyższe temperatury przypadają na lipiec, a najniższe na styczeń. W zime zachmurzenie jest nieznacznie większe niż w innych grupach górskich. W partiach szczytowych w zimie więcej jest dni słonecznych, a mniej jest ich na wiosnę. Odwrotne zjawisko występuje w kotlinach, gdzie dużo jest dni pochmurnych w zimie a mniej na wiosnę. Na skutek inwersji temperatury zima bywa tu łagodniejsza niż na nizinach.

Pokrywa śnieżna najdłużej utrzymuje się na **Baraniej G.** Najwięcej śniegu w wyższych partiach górskich występuje na przełomie lutego i marca, natomiast w dolinach – na przełomie stycznia i lutego. W ostatnich latach obserwuje się znaczne skrócenie czasu zalegania śniegu w dolinach i na pogórzcu.

ROŚLINNOŚĆ

Krajobraz Beskidu Śląskiego charakteryzują wielkie połacie lasów poprzerywane polanami, halami, polami uprawnymi i osiedlami. Niegdyś góry te pokrywały nieprzerwanie lasy pierwotne, kształtowane wyłącznie przez naturę. Ingerencja człowieka w ciągu długich wieków spowodowała liczne i daleko idące zmiany środowiska, obserwowane dzisiaj w krajobrazie. Obecnie świerki i jodły zajmują ok. 70% występujących tu lasów. Stało się tak w okresie dwóch ostatnich stuleci za sprawą stopniowego wyrębu naturalnego drzewostanu i wprowadzaniu w to miejsce monokultury świerku, charakteryzującego się szybkim przyrostem masy drzewnej. Spotyka się też las mieszany jodłowo-bukowo-świerkowy. Naturalny las tego typu (150 – 200 letni) zachował się na szczycie Baraniej Góry oraz na Magurce Wiślańskiej. Występują tu świerki dochodzące do 3 m w obwodzie, ponad 300-letnie jawory i ponad 200-letnie jodły. W rejonie Istebnej, w dolinie potoku Bystrego – ponad 150-letnie świer-

ki istebniańskie osiągają 50 m wysokości i są uważane za najpiękniejsze okazy tego gatunku w Europie.

Lasy bukowe występują dość często w rejonie Równicy, Orłowej i w paśmie Czantorii – na Stożku. Na Tule rosną pojedynczo i grupowo cisy – nieraz bardzo stare – w postaci drzewiastej, występujące bardzo już rzadko na terenie Polski, a także piękne okazy paklonów. Obok wymienionych gatunków drzew występują także w niewielkich ilościach: wiązy, jesiony, graby. W podszyciu natomiast: leszczyna, jarzębina, malina, jeżyna, wawrzynek wilczełyko, tarnina, dzika róża i wiele innych. Lasy świerkowe i obrzeża polan porasta licznie czarna borówka.

Roślinność zielna – i tak stosunkowo uboga ze względu na charakter podłoża – ulega nieodwracalnym zmianom głównie na skutek intensywnej gospodarki rolno-pasterskiej. Spośród najciekawszych obecnie gatunków warto wymienić: wiele odmian storczykowatych i liliowatych (na stokach Tułu, Jasionowej i Chelmu nad Goleszowem), goryczkę, pelnik europejski, naparstnicę, omieg górski, tojady, ponadto widłaki: wroniec i jałowcowaty, wreszcie szereg gatunków mchów i porostów. Osobliwość florystyczną na północnym skraju pasma Tułu stanowi cieszyńska wiosenna zakwitająca wczesną wiosną po zejściu śniegów. Ta piękna roślina przybyła tu z południowych stoków Alp i poza Ziemię Cieszyńską nigdzie w Polsce nie występuje.

Jesienią rosną, miejscami dość obficie, grzyby jadalne. Najpospolitszy jest podgrzybek brunatny, występujący w lasach bukowych i świerkowych oraz w sosnowych zagajnikach na podgórzu. W świerkowych lasach spotkać można borowika prawdziwka oraz opieńkę miodową. Pod świerkami na obrzeżach lasów i na wypasanych polankach występują rydze. Pod sosnami i modrzewiami spotkać można maślaki, a w zagajnikach brzoźowych kilka gatunków koźlarzy.

Najpiękniejsze i najcenniejsze ze względów naukowych partie gór i lasów zostały uznane za rezerwy przyrody i otoczone ochroną prawną. Na terenie Beskidu Śląskiego mamy ich kilkanaście: leśnych, florystycznych i wodnych.

ŚWIAT ZWIERZĘCY

Wskutek stale postępującej degradacji środowiska naturalnego, świat zwierzęcy Beskidu Śląskiego jest dziś bardziej ubogi niż kiedyś. Ssaki reprezentowane są dziś nielicznie. Spotykane czasem jeszcze niedźwiedzie, to „przybysze” z mateczników w Małej Fatrze i Zachodnich Tatrach, które po krótkim pobycie opuszczają te tereny. Całkowicie wyginęły: wilki, rysie, żbiki, wydry i kuny leśne. Do nielicznie występujących należą dziki i jelenie karpackie o wspaniale rozwiniętych rogach. Najwięcej jeleni żyje na stokach Baraniej Góry oraz na zboczach Kiczory w okolicach Istebnej. Często spotyka się natomiast sarny pasące się na polanach i uprawnych polach. Sporo też jest zajęcy, ale mniej niż na nizinach – a to z powodu trudnych warunków bytowania podczas śnieżnych zim. Trafiają się borsuki, wiewiórki, lasice i popielice z rodziny koszatek. Licznie występują lisy, których myśliwi odstrzeliwują rocznie po kilkaset sztuk.

Wśród ptaków czas i ludzie poczynili mniejsze spustoszenia, ale np. cietrzewie, orły puchacze, niegdyś bardzo liczne, wyginęły zupełnie. Z dużych drapieżników spotkać jeszcze można myszolowa i jastrzębia, z mniejszych – krogulca i pustułkę. Z sów pospolicie występuje puszczyk, rzadziej pójdzka i płomykówka. Spotyka się również głuszcze; w rejonie źródeł Białej i Czarnej Wiselki oraz nad górną Malinką znajdują się ich tokowiska. Obok nich znacznie częściej występują jarząbki i bażanty.

W lasach reglowych żyją: orzechówki, drozdy o-broźne, sójki, sikory oraz dzięcioły. W lasach świerkowych spotyka się krzyżodziobi świerkowe, czyżki i malarzki mysikróliki. Nad wodami zobaczyć można pliszkę siwą i górską, pluszcza, rzadziej barwnego zimorodka. Na niżej położonych terenach, w zagajnikach i zaroślach, bytują muchołówki, pokrzewki, orzechówki, przepiórki i inne.

Podobnie przetrwały gady: na nasłonecznionych polanach i wyrębach spotyka się jaszczurki zwinki i zielone, padalce oraz – coraz rzadziej – żmije zygzakowate – i to zarówno w ubarwieniu szarym z czarnym rysunkiem na grzbiecie jak i o barwie brązowej z mniej wyraźnym zygzakiem. Z płazów najpiękniejszym i często spotykanym w wilgotnych miejscach okazem jest salamandra plamista.

Niegdyś potoki Beskidu Śląskiego obfitowały w różne gatunki ryb. Cały ten obszar, to kraina pstrąga potokowego występującego licznie w Wiśle, Olzie, Sole oraz ich dopływach, obecnie jednak głównie dzięki zarybianiu tych wód (wylęgarnie w Ustroniu, Wiśle, Olszówce) oraz utworzeniu rezerwatu pstrągowego w potokach Czarnej i Białej Wiselki a także w Malince. Obok pstrąga spotyka się głowacza i strzeblę potokową, a w Wiśle poniżej Ustronia: klenia, jelca i brzanę. Do przeszłości należą czasy gdy na tarło docierały tu z Bałtyku lososie i trocie wędrownne, którym drogę w górę Wisły zamyka obecnie zapora we Włocławku.

DAJEMY SIĘ W BESKID ŚLĄSKI

Droga turystów wybierających się z centralnej Polski w Beskid Śląski wiedzie zwykle przez Katowice. Stąd udają się na południe przez Bielsko i Żywiec w kierunku Zwardonia. W Pszczynie, patrząc w kierunku jazdy pociągu, można już zobaczyć widniejące w dali kopulaste wierzchołki gór. Te bardziej w prawo – to Beskid Śląski. Od Bielska-Białej jadąc w kierunku Żywca w prawo na południu widać Beskid Śląski, a w lewo ku wschodowi – Beskid Mały. W okolicy stacji kolejowej Wilkowie-Bystra góry wyraźnie zbliżają się do siebie. To brama górską pomiędzy Beskidem Małym a Śląskim. W rejonie Łodygowic góry znowu odsuwają się od siebie tworząc dużą kotlinę śródgórską. To Kotliną Żywiecką. Na prawo od linii kolejowej i drogi prezentuje się Szyndzielnia wraz z Klimczokiem i Magurą obok której prowadzi droga do Szczyrku. Jadąc dalej pociągiem docieramy do Żywca, mijając po prawej stronie Skrzyczne – najwyższy szczyt polskiego Beskidu Śląskiego – widniejący nad Kotliną Żywiecką.

Jadąc dalej na południe doliną Soły obserwujemy piętrzący się po lewej stronie Beskid Żywiecki. Po prawej, w Beskidzie Śląskim, podziwiamy pasmo wiślańskie od Skrzycznego po Baranią Górę. Wreszcie dojeżdżamy do Zwardonia, gdzie na Przełęczy Zwardońskiej Beskid Śląski graniczy z Beskidem Żywieckim. Zwardoń, to już ostatnia miejscowość przed granicą ze Słowacją, a także kolejowe przejście graniczne.

W Beskid Śląski można także dotrzeć inną trasą. Z Bielska-Białej jedziemy pociągiem lub innym środkiem lokomocji w kierunku Cieszyna. W Goleszowie tory rozgałęziają się i jeden szlak prowadzi doliną rzeki Wisły do końcowej stacji Wisła Głębcze. Równoległe do niego doliną Wisły biegnie szosa z Katowic do Wisły przez Ustroń, przecinająca drogę cieszyńską pod Skoczowem.

Przebywając w Wiśle warto wybrać się malowniczą trasą do Szczyrku – drogą wiodącą przez Malinkę i Przełęcz Salmopolską (najwyższą w Beskidach). Droga ta o wybitnie widokowym charakterze zimą podczas większych opadów śnieżnych jest często nieprzejezdna. Można też z Wisły udać się inną równie malowniczą drogą przez Przełęcz Kubalonkę, Istebną do Koniakowa i dalej przez Kamesznicę do Milówki lub przez Laliki do Zwardonia. Tuż za Koniakowem droga ta prowadzi pod samym szczytem Ochodziej skąd roztacza się wspaniała panorama Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, a w pogodne dni można również zobaczyć Małą Fatrę.

ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE

Nie ma w Polsce innej tak znakomicie zagospodarowanej pod względem turystycznie – wypoczynkowej partii górskiej. Dojazd ułatwiają linie kolejowe i sieć dobrze utrzymanych dróg. Na terenie Beskidu Śląskiego istnieje kilkanaście obiektów turystycznych PTTK (DW, schronisk) stanowiących stałą bazę turystyczną. Uzupełnia ją sieć kilkudziesięciu stacji turystycznych. Najpokaźniejszą bazę wypoczynkową stanowią bardzo liczne pensjonaty i domy wczasowe – wiele z nich o bardzo wysokim standardzie – głównie w Szczyrku, Wiśle i Ustroniu. Tutaj także znajduje się największy w Polsce zespół uzdrowisk klimatycznych ciągnący się od Kubalonki aż po Ustroń – Zawodzie.

Na najwyższy polski szczyt Beskidu Śląskiego – Skrzyczne można wyjechać dwuodcinkowym wyciągiem krzesełkowym. Początek tej kolejki znajduje się w centrum Szczyrku, a polana Jaworzyna jest pośrednią stacją przesiadkową. To najstarszy w polskich górach wyciąg i jednocześnie jeden z najdłuższych. Zbudowany został w latach 1958-1959, a w latach 1992-1993 wymieniono jego konstrukcję wprowadzając krzesełka dwuosobowe i tym samym jego przepustowość zwiększyła się czterokrotnie.

Podobną kolejką, ale jednoodcinkową, wyjechać można z Ustronia – Polany na polanę Stokłosicę pod szczytem Czantorii. Wyciąg ten istnieje od 1967 roku, posiada również krzesełka dwuosobowe i dla wczasowiczów oraz turystów stanowi nie małą atrakcję, bowiem dowozi wszystkich na platformę widokową, skąd roztacza się panorama otaczających pasm górskich. Podobnie atrakcyjnym punktem widokowym na przeciwległym zbocz doliny Wisły jest Równica, gdzie wygodną drogą jezdną można dotrzeć do położonego pod szczytem schroniska i sąsiadującego z nim parkingu.

Cały Beskid Śląski pokrywa gęsta sieć szlaków turystycznych. Doprowadzają one turystów do skalnych ostańców, atrakcyjnych krajobrazowo szczytów i punktów widokowych. Przyciągają też turystów liczne jaskinie i zabytki góralskiej architektury pełne zachowanego tam folkloru. Rejon Koniakowa, Istebnej i Jaworzynki – to centrum ludowego rękodziela koronkarskiego, znane również poza granicami naszego kraju.

Beskid Śląski to także raj dla narciarzy, a to za sprawą niespotykanej gdzie indziej ilości wyciągów i tras zjazdowych. Nie ma w Polsce porównywalnego ze Szczyrkiem miejsca pod względem nasycenia wyciągami narciarskimi i pomysłowym powiązaniu ich w całościowy system – wraz z trasami zjazdowymi o różnych stopniach trudności. Dopelnieniem atrakcyjności narciarskich tego terenu są skocznie: w Wiśle – Malince, Istebnej (szkolna skocznia treningowa), na Przełęczy Salmopolskiej, w Szczyrku na Skalitem oraz w Szczyrku – Bilej, o nawierzchni igielitowej, czynna przez cały rok.

Bielsko-Biała, to główne miasto regionu – stolica Podbeskidzia. Leży na wysokości 300 – 400 m n.p.m. po obu stronach rzeki Białej, na Pogórzu Beskidu Śląskiego u stóp Szyndzielni i Koziej Góry. Wschodnia część miasta sięga zboczy Beskidu Małego, południowa natomiast Bramy Wilkowieckiej. Miasto jest dużym węzłem drogowym i kolejowym, posiada dogodne połączenia kolejowe i drogowe we wszystkich kierunkach. Pod względem geograficznym Bielsko było zawsze korzystnie usytuowane na szlakach handlowych z Krakowa przez Morawy do Wiednia oraz z Oświęcimia do Żywca i na Słowację.

Oba miasta – Bielsko i Biała – przez wieki rozwijały się oddzielnie. W Starym Bielsku już w XII w. istniało drewniane grodzisko pierścieniowe, które po pożarze zostało przeniesione nad rzekę Białą. Pierwsza wzmianka historyczna o nowym grodzie pochodzi z roku 1312, kiedy to Bielsko należało do piastowskiego Księstwa Cieszyńskiego. Jednak już w 1327r. przez hołd lenny złożony przez księcia cieszyńskiego królowi czeskiemu, miasto oderwane zostało od Polski na przeciąg 600 lat. W 1526r. weszło w skład monarchii habsburskiej, która w 1867r. stała się cesarstwem austro-węgierskim. Obok ludności polskiej miasto współtworzyli w znacznym stopniu koloniści niemieccy. Nadali oni miastu specyficzny charakter, tak że przed wojną nazywano Bielsko „małym Wiedniem”. Rzeka Biała przepływająca dziś przez centrum miasta, od XIV w. była granicą państwową pomiędzy Królestwem Polskim a Królestwem Czeskim i następnie Austrią.

Już w XVI w. na drugim brzegu rzeki wyrosła Bielsku konkurencja – Biała. Początkowo jako osada rzemieślnicza, o której pierwsze wzmianki pochodzą z 1564r., otrzymała prawa miejskie z rąk króla Augusta II Mocnego w roku 1723. Po pierwszym rozbiórce Polski Biała weszła w skład Austrii i 17 lat później ogłoszona została wolnym miastem królewskim w ówczesnej Galicji. Oba miasta pomimo dzielącej je granicy rozwijały się równolegle. Już od XVI w. zarówno Bielsko jak i Biała stały się w wyniku Reformacji jednymi z silniejszych ośrodków luteranizmu i charakter ten zachowały aż do XX w. Nie bez znaczenia na sprawy gospodarcze było silne zróżnicowanie narodowościowe obu miast (ok. 10 % ludności żydowskiej, pozostała część polskiej i niemieckiej – mniej więcej po połowie).

Stulecia XVIII i XIX przyczyniły się do szybkiego rozwoju gospodarczego. Dzięki dostępności dużych ilości wełny z pobliskich Beskidów, a także z uwagi na siłę napędową uzyskiwaną z potoków górskich, Bielsko zasłynęło z wyrobów sukienicznych. Biała natomiast wyspecjalizowała się w produkcji płótna, a także w handlu wołami, solą i tytoniem z Czechami i Austrią. Znaczącym bodźcem rozwoju okazały się wojny napoleońskie, które niosły ze sobą zamówienia wojskowe na sukno. Wymusiło to począwszy od roku 1806 mechanizację warsztatów tkackich. Lata trzydzieste XIX w. przyniosły już mechanizację opartą na napędzie parowym. Pod ko-

Zamek Sulkowskich w Bielsku-Białej

niec stulecia oba miasta jak na owe czasy był już silnie uprzemysłowione – dominował przemysł włókienniczy i metalowy. Prawie w całości znajdował się on w rękach Niemców i zniemczonych Żydów. Industrializacja bowiem i kolejne napływy ludności spowodowały wzmożoną germanizację mias-

ta, rozbudowę niemieckiego szkolnictwa, organizacji społeczno – politycznych i kulturalnych. Nawet po odzyskaniu niepodległości ludność polska na skutek określonej polityki prowadzonej przez niemiecki zarząd miasta Bielska stanowiła wyraźną mniejszość. Pierwszy polski burmistrz objął urząd dopiero w 1930r. Od 1918r. postępowało stopniowe zrównanie w prawach ludności polskiej zamieszkującej oba miasta. Niemcy nie byli zadowoleni z takiego obrotu sprawy i nie kryli swoich antypolskich przekonań. Potwierdzeniem tego były lata okupacji hitlerowskiej, kiedy to Bielsko i Białą jako jedno miasto włączono do Rzeszy. Już 2 września niemieckie bojówki ostrzelały wycofujące się wojsko polskie. Nastąpił okres terroru i denuncjacji. Większość polskiej inteligencji i działaczy – patriotów zgładzono lub wywieziono do obozów. Trafili tam także mieszkańcy pochodzenia żydowskiego. W 1945 r. większość Niemców uciekła wraz z wycofującą się armią niemiecką, a przeprowadzona potem akcja przesiedleńcza dokonała reszty. Oba miasta stały się jednolite narodowościowo. W 1951r. Bielsko leżące do tej

Biuro Turystyczne

ISKIERKA

43-300 Bielsko-Biala

ul. 3 Maja 25 p. 226

telefony: 216-54

406-72, 471-82

fax: 216-54

207-47

telex:

35706

turystyka
krajowa
i zagraniczna

wczasy,
obozы, kolonie,
zimowiska, wycieczki

pośrednictwo
paszportowe

ubezpieczenia

informacja turystyczna

WARTA
TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI S.A.

Oddział w Bielsku-Białej: ul. Ks. Stojałowskiego 44, tel. 457-84, 495-61, telex 035-250

posiada interesującą ofertę w zakresie ubezpieczeń turystycznych:

1. ubezpieczenia wypadkowe osób krajowych w czasie podróży i pobytu za granicą (następstwa nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia za granicą),
2. ubezpieczenie bagażu podróжного,
3. WARTA-SKI,
4. ubezpieczenia osób zagranicznych w czasie podróży i pobytu w Polsce,
5. ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas wykonywania pracy zawodowej za granicą oraz ubezpieczeń samochodowych, majątkowych, od następstw nieszczęśliwych wypadków i innych.

ZAPRASZAMY DO SKORZYSTANIA Z NASZEJ OFERTY !

pory w woj. katowickim połączono z Białą, która zawsze wchodziła w skład woj. krakowskiego.

Dzisiejsze Bielsko-Biała, to miasto potężnie uprzemysłowione. Reprezentowane są tu prawie wszystkie gałęzie przemysłu, a największym zakładem jest FSM. To także prężny ośrodek kulturalny. Działają w mieście dwa teatry, liczne domy kultury, muzea, galerie, salony wystawowe. Dobrze rozwinięta jest baza noclegowa i gastronomiczna. Nie brakuje w mieście obiektów sportowych, rekreacyjnych oraz związanych z turystyką. Boiska i stadiony, hale sportowe, korty tenisowe, ośrodek jeździecki, baseny kąpielowe, lodowisko i tor saneczkowy, kolej linowa i wyciągi narciarskie, lotnisko sportowe – to tylko niektóre z obiektów godnych polecenia mieszkańcom i przybyszom z centrum kraju oraz turystom, którzy właśnie z Bielska rozpoczynają swoje wędrówki górskie w pasma Beskidu Śląskiego czy Żywieckiego albo Małego.

Przebywając w Bielsku warto odwiedzić miejscowe muzea – a jest ich pięć: Muzeum Okręgowe na wzgórzu zamkowym prezentujące dzieje Bielska i Białej oraz ekspozycje okresowe, Muzeum Techniki Włókienniczej przy pl. Żwirki i Wigury, Dom Tkacza przy ul. Sobieskiego 51 prezentujący mieszkanie i warsztat XIX-wiecznego tkacza bielskiego, Muzeum Lalek Teatru „Banialuka” przy ul. Mickiewicza 15, Dom Przyrodnika przy ul. Bogusławskiego 18.

Miasto posiada wyjątkowo dużo zabytków, a większość z nich pochodzi z XVIII i XIX w. Szczególnie warto zobaczyć: grodzisko w starym Bielsku z XII – XIV w., zamek bielski Piastów cieszyńskich z XIV w. wielokrotnie przebudowywany – obecnie siedziba muzeum, neorenesansowy hotel „Prezydent” (dawny cesarski) z 1893r., zespół kamienic staromiejskich przy Rynku w Bielsku i sąsiednich ulicach z XVII i XVIII w., jedyny w Polsce pomnik dra Marcina Lutra – odlany w brązie w 1900r., zespół murowanych i drewnianych chałup starobielskich z XVIII i XIX w. przy ul. Nad Potokiem, zespół dawnych karczem i zajazdów z II poł. XVIII w. przy ul. Cieszyńskiej (dawnej drodze cesarskiej), neorenesansowy ratusz biański z 1897 r. (obecnie siedziba Urzędu Miejskiego), starą elektrownię z 1893 r. przy ul. Partyzantów – trzecią z najstarszych w Polsce i zabudowania gazowni z 1862r. Do najcenniejszych zabytków sakralnych należą: drewniany kościół św. Barbary z 1690r. w Mikuszowicach, późnobarokowy

kościół Opatrzności Bożej w Białej wybudowany w latach 1760-69 a rozbudowany w XIX w., neogotycki kościół Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lipniku z 1893r., gotycki kościół św. Stanisława w Starym Bielsku z cennym dzwonem z 1555r., neogotycki kościół ewangelicki Zbawiciela z lat 1788-90 przy pl. M. Lutra, klasycystyczny kościół ewangelicki Marcina Lutra z lat 1782 – 88 przebudowywany w XIX w. w Białej przy ul. Staszica.

Proponowane wycieczki górskie

z ul. gen. Kustronia w dzielnicy Kamienica dokąd można dojechać miejskim autobusem, ul. Brygadystów, przez Olszówkę Górną na Dębowiec (686 m schronisko), i dalej przez Kozieniec (728 m) do schroniska na Szyndzielni (1026 m) – szlakiem czerwonym 2,5 godz.

z ul. gen. Kustronia przez Olszówkę Górną, obok skoczni narciarskiej, przez zbocze Koziej Góry, Kołowrót (788 m), przełęcz Kołowrót na Szyndzielni – szlakiem żółtym 2 godz.

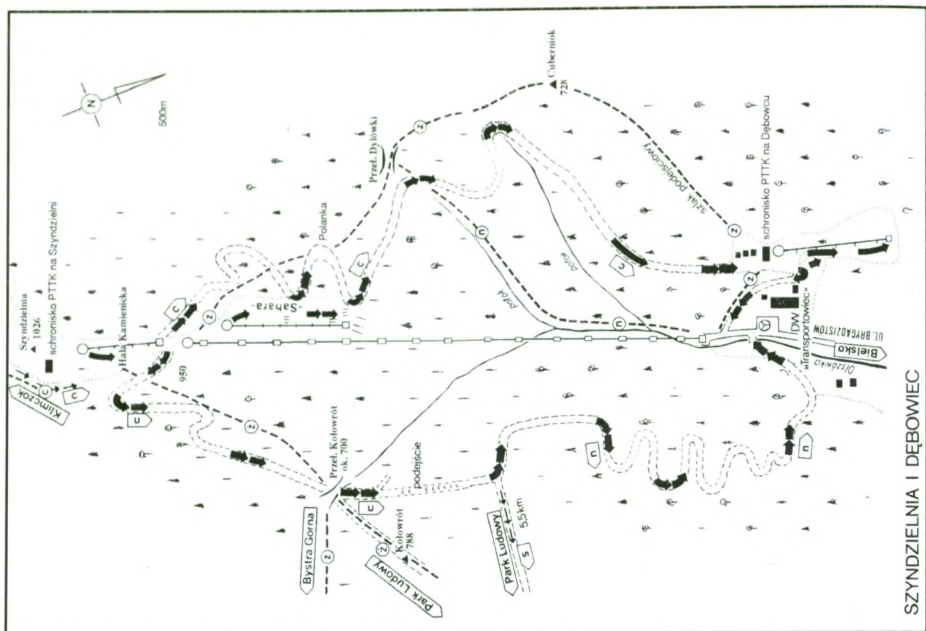
z ul. gen. Kustronia przez Mikuszowice Śląskie na Kozią Górę (686 m) do schroniska „Stefanka” – szlakiem zielonym 1 godz. Można także przejść dalej szlakiem niebieskim i żółtym na Szyndzielnę lub niebieskim i czerwonym do Bystrej.

ze szczytu Szyndzielni dokąd dojechać można również koleją linową z Olszówki Górnej (dojście od górnej stacji kolei do schroniska ok. 20 min.) można udać się szlakiem żółtym na Klimczok (1117 m) – 30 min. lub dalej do schroniska pod Klimczokiem – dalsze 15 min. Z Klimczoka można zejść do Szczyrku – Bilej i wrócić do Bielska autobusem PKS.

Tereny narciarskie

Główne tereny narciarskie Bielska-Białej, to rejon Klimczoka i Szyndzielni. Obie te góry oblegane przez narciarzy, popularność swą zawdzięczają zarówno położeniu na przedmieściach miasta – co wiąże się z dogodnym dojazdem, jak i dzięki kolei linowej i wyciągom narciarskim. Nie bez znaczenia są też warunki śniegowe, umożliwiające uprawianie narciarstwa niekiedy nawet do końca kwietnia. Dużą zaletą terenów narciarskich Klimczoka i Szyndzielni jest też ich różnorodność – od pól dla nowicjuszy poprzez nartostrady i trasy dla zaawansowanych aż po stoki slalomowe. Całość terenów narciarskich

SZYNDZIELNIA I DĘBOWIEC

można podzielić na trzy grupy: polana przy schronisku na Dębowcu, północne zbocza Szyndzielni – wyłącznie trasy zjazdowe i okolice schroniska na Klimczoku wraz ze szlakami narciarskimi tam się zaczynającymi.

DĘBOWIEC

Obszerna polana na północno – wschodnim stoku Dębowca (686 m) poniżej schroniska (zimą czynny tylko bufet). Punkt widokowy na Bielsko, miejsce przelotowe letnich szlaków i nartostrady z Szyndzielni. Popularny mały ośrodek narciarski, w sąsiedztwie również tor saneczkowy. Dojście od ostatniego przystanku autobusu miejskiego ok. 15 min.

 przy schronisku wyciąg talerzykowy o dł. 400 m i róż. poz. 70 m; jedna łatwa trasa zjazdowa polaną wzdłuż wyciągu.

SZYNDZIELNIA

Tereny narciarskie, to grzbietowa Hala Kamienicka łagodnie opadająca od schroniska do górnej stacji kolei oraz stoki dwu ramion opadające od wierzchołka w kierunku północnym, na których znajdują się trasy zjazdowe. Narciarze mogą korzystać z trzech „środków transportu”:

 gondolowej kolei linowej o dł. 1920 m i róż. poz. 450 m z Olszówki Górnej na Hala Kamienicką; górna stacja na wysokości 950 m, gondole 4-osobowe, narty przewozi się na zewnątrz wagoników w specjalnych uchwytach (kolej powstała w latach 1949 – 1953). Od górnej stacji prowadzą dwie nartostrady:

- 1) Szyndzielnia – Dębowiec – dolna stacja kolei, dł. 4200 m i róż. poz. 450 m bardzo łatwa, znaki narciarskie czerwone,
- 2) Szyndzielnia – Kołowrót – dolna stacja kolei, dł. 3200 m i róż. poz. 460 m średnio trudna i dosyć wąska z jednym odcinkiem podejściowym o dł. 200 m, znaki narciarskie niebieskie,

 wyciągu orczykowego „Sahara” o dł. 442 m i róż. poz. 177 m, równoległego do górnego odcinka kolei linowej; zjazd trasą slalomową, trudną, wzdłuż wyciągu,

 wyciągu talerzykowego o dł. 275 m i róż. poz. 35 m znajdującego się na Hali Kamienickiej pomiędzy górną stacją kolei a schroniskiem; trasa zjazdowa łatwa o charakterze półka narciarskiego.

KLIMCZOK

Pomiędzy szczytami Klimczoka i Magury oraz łączącej je przełęczą rozciąga się duża polana. Na

niej, już na stoku Magury, znajduje się schronisko, natomiast na stoku Klimczoka zainstalowano wyciąg wzdłuż lasu. Warunki śniegowe są tu wyjątkowo korzystne; pokrywa śnieżna utrzymuje się najczęściej do połowy kwietnia a czasem i dłużej. Szlaki narciarskie rozpoczynają się na szczycie Klimczoka a na przełęczy pomiędzy Klimczokiem i schroniskiem znajduje się węzeł szlaków letnich.

 wyciąg talerzykowy o dł. 430 m i róż. poz. 85 m z górna stacją pod samym szczytem; trasa zjazdowa średnio trudna, nie oznakowana wzdłuż wyciągu.

Szlaki narciarskie:

 Klimczok – Szyndzielnia o dł. 2000 m i róż. poz. 100 m; trasa bardzo łatwa za znakami narciarskimi czerwonymi,

 Klimczok – Trzy Kopce – Przełęcz Karkoszczonka o dł. 6100 m i róż. poz. 550 m; trasa łatwa chociaż miejscami średnio trudna, oprócz podejścia na Trzy Kopce ciągle zjazd za znakami narciarskimi czerwonymi,

 Klimczok – Trzy Kopce – Błatnia (schronisko) o dł. 7000 m i róż. poz. 200 m; trasa bardzo łatwa, wędrowska ze znakami narciarskimi czerwonymi a następnie żółtymi,

 Klimczok – Łączyska – Szczyrk Biła o dł. 4500 m i róż. poz. 550 m; trasa średnio trudna o charakterze narciostady z ciągłym zjazdem za znakami narciarskimi niebieskimi. To najcięższy zjazd narciarski z Klimczoka.

Miejscowość letniskowa położona przy drodze prowadzącej z Bielska do Szczyrku. Górna część wsi położona jest bardzo malowniczo w wąskiej dolinie pomiędzy szczytami Szyndzielni, Klimczoka i Magury. Dzięki położeniu w dolinie rzeki Białki, osłoniętej od zachodu górkami zalesionymi ramionami, Bystra posiada swoisty mikroklimat. W 1898 roku dr Ludwik Jেকেles założył tu sanatorium przeciwgruźlicze „BYSTRA”, które zostało znacznie rozbudowane w 1936 i 1948 roku, kiedy to oddano do użytku nowy, okazały pawilon.

W 1910r. osiadł tutaj pod koniec swego życia znany polski akwarelista Julian Fałat. W willi „Fałatówka”, w której żył i tworzył, otwarto w 1973r. muzeum biograficzne z małą galerią obrazów, prezentujące pamiątki po artyście i szereg przykładów jego twórczości.

Ponadto można tutaj zobaczyć drewniane chałupy dawnych tkaczy bielskich oraz kamienną figurę przyrodzoną z XVIII w. W 1990 r. Bystrą prawie w całości włączono do Bielska-Białej.

Proponowane wycieczki

 ze stacji PKP Bystra-Wilkowice przez centrum Bystrej i dalej północnym zboczem Magury do schroniska na Klimczoku (1117 m) – szlakiem niebieskim – 3,1/4 godz; można również –

mniej więcej w połowie trasy skrócić w lewo szlakiem czerwonym prowadzącym z Mikuszowic i dojść na Klimczok przez szczyt Magury (1095 m).

 ze stacji PKP Bystra-Wilkowice przez centrum Bystrej i dalej doliną Białki, poprzez przełęcz Kołowrót i wschodnim zboczem Szyndzielni na Klimczok – szlakiem zielonym 3 godz;

 z centrum Bystrej na Kozią Górę (686 m); idąc szlakiem zielonym w kierunku Klimczoka w połowie długości doliny Białki należy skrócić wspomnianym już szlakiem czerwonym w prawo, a po wejściu na górującą nad Bystrą Równię (607 m) odbić w lewo szlakiem niebieskim prowadzącym do bliskiego już schroniska; czas przejścia ok. 2,1/4 godz.

Niewielka wieś położona u wschodnich podnóży Magury na skraju Kotliny Żywieckiej przy drodze z Bielska do Szczyrku. Mniej jest znana jako miejscowość letniskowa, zyskała natomiast na znaczeniu w sezonie zimowym po zorganizowaniu ośrodka narciarskiego Fabryki Samochodów Małolitrażowych. Dogodny jest dojazd do Mesznej z Bielska autobusami PKS w kierunku Szczyrku i Buczkowic.

Tereny narciarskie

 Ośrodek FSM, to zespół trzech wyciągów talerzykowych usytuowanych na obszernych polanach na północno-wschodnim stoku Magury na wysokości 600-700 m. Sezon narciarski zaczyna się zwykle w połowie grudnia i trwa do 20 marca. Parking zlokalizowany jest kilkaset metrów poniżej dolnej stacji wyciągu W1.

Dane wyciągów:

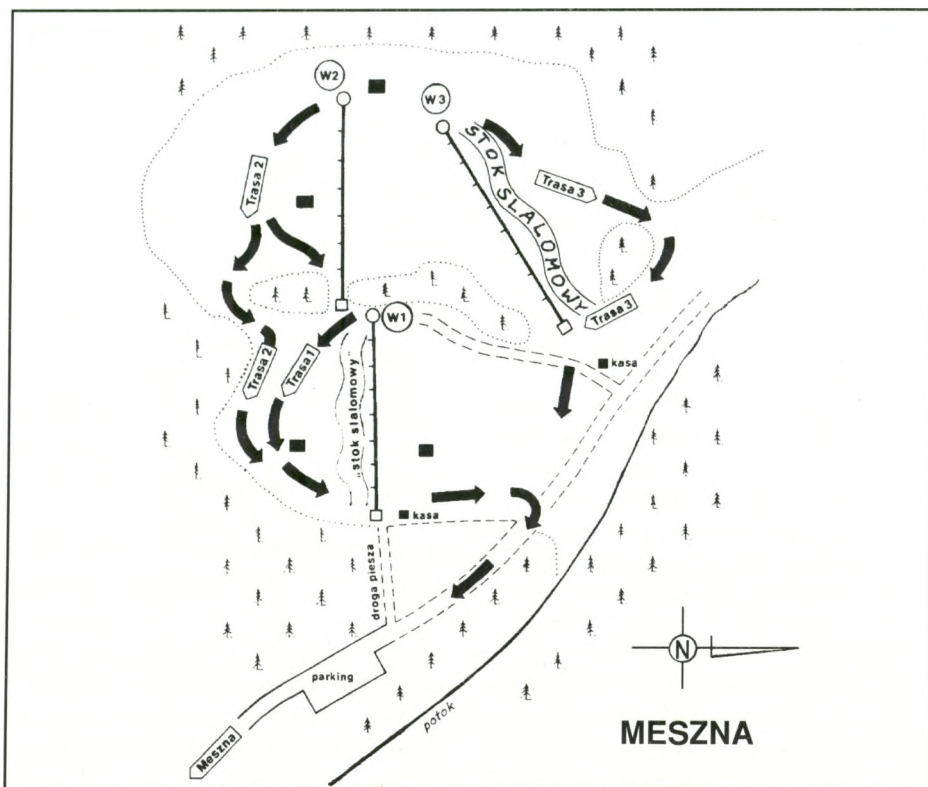
W1 – dł. 310 m, róż. poz. 90 m

W2 – dł. 320 m, róż. poz. 80 m

W3 – dł. 350 m, róż. poz. 100 m

Trasy zjazdowe:

- 1. Od górnej do dolnej stacji wyciągu W1 – łatwa, dł. 450 m.
 - 2. Od górnej stacji wyciągu W2 do dolnej stacji wyciągu W1 – łatwa, dł. 900 m.
 - 3. Od górnej do dolnej stacji wyciągu W1 – średnio trudna, dł. 450 m.
- Stok slalomowy wzdłuż wyciągu W1 – średnio trudna, oświetlona.

Miasto Szczyrk położone jest w wąskiej dolinie potoku Żylica, u podnóża Klimczoka i Skrzycznego. Centrum miejscowości położone jest na wysokości 460 m n.p.m., a najwyższymi punktami są otaczające dolinę szczyty górskie. Dzięki dobremu zagospodarowaniu i doskonałym warunkom klimatycznym oraz walorom turystycznym, od wielu lat stanowi znakomitą bazę wypadową w pobliskie góry. Od dawna jest najliczniej odwiedzaną miejscowością Beskidu Śląskiego, a zwłaszcza zimą, z uwagi na bardzo dobrze rozwiniętą bazę narciarską. Dojechać do Szczyrku można drogą od wschodu z Bielska lub Żywca przez Buczkowice, a także od zachodu – z Wisły, malowniczą serpentyną przez Przełęcz Salmopolską. Dobrze rozwinięte są też połączenia autobusowe zapewniające dojazd z okolicznych miejscowości, a przede wszystkim z Bielska-Białej.

SKĄD NAZWA ?

Istnieje kilka wersji pochodzenia nazwy Szczyrk i jest ona różnie tłumaczona. Kiedyś Szczyrk był osadą pasterską i pasące się na halach owce miały uwiązane do szyi dzwonki. Stąd niektórzy twierdzą, że to właśnie od „szczyrkania” dzwonek pasących się owiec i bydła pochodzi nazwa tej miejscowości. Według drugiej wersji nazwę przypisuje się „szczyrkaniu” narzędzi rolniczych przy uprawie kamienistej ziemi.

W tej kwestii wypowiedział się też Andrzej Komonicki (1658-1729) należący do najwybitniejszych postaci Ziemi Żywieckiej. W latach 1688-1729 sprawował on urząd wójta żywieckiego. Pozostawił dzieło p.t. „Chronografia albo dziejopis żywiecki”, jedyny w swoim rodzaju dziejopis Żywiecczyny, począwszy od XV w. Stwierdził on, że chodzi tu o „szczyrkanie” wody w górskich potokach po kamieniach.

NIECO HISTORII...

W średniowieczu wybuchające często zarazy zmuszały ludność zasiedlonych już terenów w doli-

nie Wisły do szukania schronienia przed „morowym powietrzem” w górach. Jedna z grup uchodźców dotarła do wąskiej kotliny pomiędzy górami i założyła osadę o nazwie Szczyrk. Początki osady sięgają XVI w. Wtedy to również dotarli do Beskidu Śląskiego wędrujący pasterze wołoscy, (nomadzi) którzy zasiedlali Karpaty od południowego-wschodu. Z czasem osiedlili się tutaj na stałe i rozwinęli gospodarkę pasterską oraz hodowlaną. Osada była zapewne nieliczna, bo w 1631r. – jak podają najstarsze kroniki – liczyła ok. 100 mieszkańców, którzy zajmowali się tworzeniem pól uprawnych po uprzednim wykarczowaniu lasów. Przybyli Wołosi i osadnicy znad Wisły stworzyli jedno społeczeństwo. Równolegle zajmowali się hodowlą owiec i bydła, co z kolei wpłynęło na rozwój przetwórstwa mleka. Rozwijali również chałupnictwo. W tak zwanych wałkowniach przerabiano owczą wełnę na sukno odzieżowe, z drewna natomiast pochodzącego z okolicznych lasów wyrabiano gonty. O zajęciach

Widok na Skrzyczne i Skalite ze stoków Magury.

ówczesnych mieszkańców świadczy również używany do dziś herb Szczyrku, w którym obok motywów słońca i wody znajdują się także garnek i rogalik stosowane w przetwórstwie mleka.

Od roku 1618 Szczyrk należał do tak zwanego Państwa Łodygowickiego powstałego na skutek podziału Ziemi Żywieckiej na odrębne dominia magnackie, stanowiąc jego zachodnią granicę. Mieszkańcy Szczyrku byli strażnikami tego państewka i mieli za zadanie ostrzegać poprzez palenie ognisk w górach o zbliżaniu się nieprzyjaciela od strony Śląska. Sygnały te odbierali strażnicy we wsi Huciska, którzy z kolei dębem w rogi alarmowali strażę w Łodygowicach, gdzie na zamku rezydowali właściciele tych ziem – Komorowscy.

W latach 1772 – 1918 Szczyrk wraz z ziemiami południowej Polski znalazł się w zaborze austriackim. W 1840r. wraz z dobrami łodygowickimi po kolejnej zmianie właścicieli dostał się w ręce pruskich książy pszczyńskich. Rozpoczęli tam oni intensywny wyręb lasów. Dla ułatwienia transportu drewna do śląskich hut, książe pszczyński uregulował górny bieg Żylicy, którą splawiano drewno do Buczkowic. Nadmierny wyręb lasów na tych terenach doprowadził do licznych i gwałtownych wylewów Żylicy, która i tak dotychczas była groźna. Dlatego też mieszkańcy okolicznych wsi wnosili skargi do urzędu gubernialnego we Lwowie, który zmusił księcia do przedkładania planów wyrębów namiestnikowi guberni.

Poprzez Żywiec, z którym Szczyrk utrzymywał więzi handlowe, nawiązywano kontakty z innymi regionami. Jednakże z chwilą pojawienia się w Bielsku i Białej przemysłu, Szczyrk coraz mocniej czuł się związany z tymi miastami. Wielu ludzi przeniosło się ze wsi do miasta aby podjąć tam pracę. W poszukiwaniu pracy mieszkańcy Szczyrku emigrowali nawet za granicę. Przed I wojną światową wielu z nich wyjechało do Kanady i Stanów Zjednoczonych, skąd wrócili nieliczni.

W latach dwudziestych Szczyrk powoli staje się letniskiem dla bogatych rodzin fabrykantów i kupców poszukujących tutaj wypoczynku. Powstają liczne wille i pensjonaty, deptak spacerowy, uliczne oświetlenie. W 1932r. po wybudowaniu drogi uruchomiono pierwsze połączenie autobusowe z Białą. Od tego też czasu Szczyrk słynie również

jako miejscowość o doskonałych warunkach do uprawiania sportów zimowych.

W 1939r. Szczyrk został włączony do III Rzeszy i wówczas rozpoczęły się prześladowania mieszkańców. Wielu z nich wywieziono na przymusowe roboty oraz do obozów koncentracyjnych. Wyzwolenie przyszło pod sam koniec wojny w kwietniu 1945 roku. Od tego też czasu rozpoczął się nowy rozdział w historii Szczyrku – rozkwit i rozwój wszystkich dziedzin życia.

SZCZYRK DZISIAJ

Rozwijający się szybko po wojnie jako górską miejscowość wczasowa i ośrodek sportów zimowych, Szczyrk umocnił swe więzi ze Śląskiem poprzez włączenie go w 1951 roku do woj. katowickiego.

Kolejny „awans” przypadł na rok 1956, kiedy to został osiedlem. Od 1 stycznia 1973r. uzyskał prawa miejskie, a w 1975r. znalazł się w nowo utworzonym województwie bielskim. Obecny Szczyrk to przede wszystkim silny ośrodek wczasowy i centrum sportów zimowych. Stało się tak za sprawą uruchomienia kolei krzeselkowej na Skrzyczne, a także powstania Górniczego Ośrodka Narciarskiego. Z około 6000 stałych mieszkańców dziś jedynie znikoma część utrzymuje się z rolnictwa. Wielu z nich pracuje w przemyśle bielskim, znaczna natomiast część zatrudniona jest w miejscowych instytucjach nastawionych na obsługę ruchu turystycznego. Baza wypoczynkowa Szczyrku – to około 10 tys. miejsc w dobrze wyposażonych pensjonatach i domach wypoczynkowych. Jest także nowoczesny Dom Turysty z restauracją i kawiarnią, hotel, kino, Regionalny Ośrodek Kultury z biblioteką i salą widowiskową, amfiteatr, dom handlowy z restauracją i kawiarnią „Żylica”, kamping I kat., basen kąpielowy. Funkcjonuje także wiele lokali tzw. małej gastronomii i placówek handlowych.

Szczyrk, którego centrum leży na wysokości ok. 460 m, jest obecnie miejscowością terytorialnie bardzo rozległą. Zajmuje powierzchnię 39 km kw. i jego granice biegną grzbietami otaczających pasm górskich: Skrzycznego i Malinowskiej Skały od południa, Magury i Klimczoka od północy, a Beskidu i Kotarza od zachodu. Sama miejscowość ma charakter długiego, ciągnącego się na przestrzeni 8 km pasma. Jedyłą znaczącą odnogą doliny Żylicy w której

leży miasto jest odchodząca z centrum w kierunku północno – zachodnim dolina Bilej o długości ok. 2 km. Natomiast niektóre osiedla i pojedyncze zagrody leżą na wysokości do 900 m. Już w okresie międzywojennym w granice Szczyrku włączono wieś Salmopol – jedną z najwyższych położonych w Polsce – leżącą na Przełęczy Salmopolskiej (934 m) rozdzielającej niegdyś Królestwo Polskie i Księstwo Cieszyńskie.

ZABYTKI

Wśród nielicznych zabytków Szczyrku na pierwszym miejscu wymienić trzeba położony w centrum drewniany kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba zbudowany w latach 1797-1800, a później rozbudowany w latach 1937-1939. Znajduje się w nim późnobarokowa ambona, kamienna chrzcielnica, a ściany tej świątyni zdobią barokowe obrazy. Jest to jeden z nielicznych relikwów dawnej drewnianej zabudowy wsi.

Do zabytków zaliczają się także murowane kaplice z lat 1829 i 1830, a także kamienne przydrożne figury z I połowy XIX w.

Pomiędzy szczytami Malinowskiej Skąły (1152 m) i Malinowa (1115 m) przy czerwonym szlaku wiodącym z Przełęczy Salmopolskiej znajduje się zaliczana do zabytków przyrody Jaskinia Malinowska, zwana jaskinią Ondraszek. Do jej wnętrza prowadzi studnia o głębokości 15 m z zamontowanymi drabinami.

W masywie Klimczoka pod szczytem Trzy Kopce (1082 m) znajduje się grotta o tej samej nazwie. Zbudowana z piaskowca, posiada kilkaset metrów długości i zaliczana jest również do zabytków przyrody.

SZTUKA LUDOWA I FOLKLOR

Szczyrk stanowi ośrodek żywej tradycji sztuki ludowej i folkloru. Na podkreślenie zasługują tu: zachowanie regionalnego stroju, zwyczaje pasterskie, doroczne obrzędy. W samym mieście i okolicznych wsiach działają liczni twórcy ludowi oraz kontynuujące lokalne tradycje zespoły folklorystyczne. Najbardziej znany jest ponad stuosobowy Zespół Pieśni i Tańca „ONDRAZSEK” działający od 1965 roku, który w swoim programie prezentuje w kraju i poza jego granicami wiązanki tańców krakowskich i zakopiańskich oraz góralski i śląskich. Zespół ten był już wielokrotnie nagradzany

Kościół parafialny św. Jakuba w Szczyрку

i wyróżniany, a jego zagraniczne wojaże przyczyniły się do spopularyzowania miejscowego folkloru m. in. w środowiskach polonijnych. Obok „Ondraszka” działa od 1985r. Dziecięcy Zespół Regionalny „KLIMCZOK”, który także może poszczycić się sporym dorobkiem artystycznym oraz wyróżnieniami i nagrodami zdobytymi podczas przeglądów i festiwalu. Posiada też na swoim koncie koncerty zagraniczne.

Od 1967 roku odbywają się rokrocznie w Szczyрку uroczystości związane z obchodami TYGODNIA KULTURY BESKIDZKIEJ, podczas których miejscowy folklor prezentuje zespół „Ondraszek”. Na podkreślenie zasługuje, że Tydzień Kultury Beskidzkiej nazywany też festiwałem, w znaczącym stopniu przyczynił się tutaj do ożywienia miejscowych, bardzo specyficznych tradycji.

MIEJSCE KULTU MARYJNEGO

Ma też Szczyrk swoje miejsce szczególnego kultu religijnego. Znajduje się ono na południowym zboczu Magury, w miejscu zwanym Górką, prawie 200 m powyżej centrum miasta. Tam od 25 lipca 1894 roku przez kilka miesięcy na tzw. Przykraj Kępce ukazywała się 12-letniej dziewczynce i jej dwóm młodszym koleżankom Matka Boża. Podczas tych objawień Najświętsza Panna wyraziła życzenie wybudowania na tym miejscu kaplicy, a następnie klasztoru. Na prośbę dzieci o cudowną wodę, zapewniła że tryśnię tam źródło, a miejsce to poleciała nazwać Górką.

Po tym wydarzeniu przybywały na Górkę liczne pielgrzymki, a jedna z nich – z Ustronia – przyniosła niewielki obraz Matki Bożej Częstochowskiej. Obraz powieszono na buku, na którego konarze miały

miejsce objawienia. W rok po objawieniu miejscowe społeczeństwo wybudowało wokół drzewa z obra-

Sanktuarium Maryjne na Górze

zem drewnianą kaplicę. W dniu rozpoczęcia prac z suchego dotąd zbocza wypłynął strumyk wody. W 1912r. ze składek i darowizn licznie przybywających pielgrzymów rozpoczęto budowę drugiej, już murowanej i większej kaplicy. Obie przetrwały do czasu wybudowania w tym miejscu w latach 1948-1953 obecnego kościoła. Już po pierwszej wojnie światowej pieczę nad cudownym miejscem objęli przybyli z Oświęcimia księża Salezjanie którzy rozbudowali to miejsce kultu.

CENTRUM SPORTU I TURYSTYKI

W latach powojennych Szczyrk stopniowo stawał się coraz bardziej znaczącym ośrodkiem sportowym i turystycznym. Szczególnie wzrastała jego ranga jako centrum sportów zimowych, a zwłaszcza narciarstwa. Obok Zakopanego uważany jest dziś za drugą zimową stolicę Polski i jest jednym z większych ośrodków narciarskich w Europie.

Doskonale warunki śniegowe oraz liczne polany na okolicznych zboczach górskich pozostałe po dawnej gospodarce pasterskiej sprzyjały budowie wyciągów narciarskich i tras zjazdowych. Od 1959 r. czynna jest tutaj kolej krzeselkowa na Skrzyczne, modernizowana w latach 1990 i 1993. Jest także prawie 30 wyciągów orczykowych i talerzykowych oraz ok. 60 km tras zjazdowych utrzymywanych przez ratraki. Tereny narciarskie cieszące się największym powodzeniem to północne stoki Skrzycznego, a także utrzymywane przez powstały w połowie lat sześćdziesiątych Górniczy Ośrodek Narciarski trasy na stokach Małego Skrzycznego

i Pośredniego, gdzie czynnych jest kilkanaście wyciągów orczykowych.

Szczyrk może się też poszczycić czterema skoczniami narciarskimi. Najstarsza z nich na stokach Skalitego powstała jeszcze przed wojną, następnie zmodernizowana, posiada licencję FIS. W latach sześćdziesiątych zbudowano w Bilej pierwszą w kraju skocznnię igielitową czynną przez cały rok. W pobliżu, na stoku Beskidka powstała w 1992 r. mniejsza, również igielitowa skocznia dla dzieci. Najwyżej położoną w Polsce skocznia narciarską jest – zbudowana w latach siedemdziesiątych na wysokości 900 m – skocznia o pkt.krytycznym 85 m w Szczyрку Salmopolu, w pobliżu Przełęczy Salmopolskiej. Oprócz skoczni „Skalite” licencję FIS posiadają też: trasa zjazdowa „Fis” wiodąca ze szczytu Skrzycznego oraz stok slalomowy na Beskidku – oświetlony i sztucznie naśnieżany z armatek. Z Przełęczy Karkoszczonek do Bilej wiedzie naturalny tor saneczkowy, a w Salmopolu znajdują się biegowe trasy narciarskie i rozgrywane są zawody.

Ze Szczyрку pochodzą znani olimpijczycy i wicemistrzowie świata. Piotr Fijas uzyskał najdłuższy jak dotąd na świecie lot narciarski (194 m) na mamuciej skoczni w Planicy. Antoni Łaciak w 1962 r. zdobył wicemistrzostwo świata na Średniej Krokwi w Zakopanem, a na Dużej był siódmy. Stefan Hula w 1978 r. zdobył brązowy medal olimpijski w kombinacji norweskiej. Ponadto ze Szczyрку również pochodzą: Antoni Wieczorek – który jako pierwszy z Polaków skoczył 100 m, a także skoczkowie Jakub Węgrzynkiewicz i Janusz Waluś oraz biegacz Henryk Marek.

W okresie letnim Szczyrk stanowi dogodny punkt wypadowy w okoliczne góry. Można stąd wyruszyć na Klimczok, Szyndzielnię, Beskid, a także Skrzyczne, Malinowską Skalę i Baranią Górę. Zmotoryzowani mogą się wybrać na objazd tzw. Pętłą Beskidzką poprzez dolinę Soly, Koniaków, Istebną, Wisłę.

Proponowane wycieczki

z centrum Szczyрку (od skrzyżowania z drogą do Bilej) ul. Leśną, przez os. Zapalenica, Podskrzyżceńskie do schroniska na Skrzycznym (1257 m) – szlakiem zielonym 2,5 godz. Ze Skrzycznego – dokąd można również dostać się wyciągiem krzeselkowym – przez Małe Skrzyczne (1211 m), Malinowską Skalę (1152 m) i Magurkę

Wiślańską (1129 m) na Baranią Górę (1220 m) – szlakiem zielonym 3,5 godz.

z centrum Szczyrku ul. Uzdrawiskową przez os. Hondraski, halę Jaworzyńską do schroniska na Skrzycznem – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

z centrum Szczyrku w kierunku Bilej ul. Górską, Wrzosową obok sanktuarium maryjnego na Górcie i dalej przez os. Podmagura, Przełęcz Siodło do schroniska na Klimczoku – szlakiem niebieskim 1,5 godz.

z centrum Szczyrku ul. Górską do Bilej i dalej przez Przełęcz Siodło na Klimczok – szlakiem zielonym 2 godz.

z centrum Szczyrku ul. Górską do Bilej i dalej przez Szewculę i Przełęcz Karkoszczonkę do Brennej Bukowej (PKS) – szlakiem żółtym 2,5 godz.

z Soliska (przystanek PKS Sz. Salmopol) przez Osiedle Pośredni, Malinów (1115 m), obok Jaskini Malinowskiej na Malinowską Skałę – szlakiem zielonym i dalej czerwonym 2 godz.

z Przełęczy Salmopolskiej – 934 m – (PKS Sz. Biały Krzyż) przez Malinów, obok Jaskini Malinowskiej na Malinowską Skałę – szlakiem czerwonym 1,5 godz.

z Przełęczy Salmopolskiej przez Kotarz (974 m), Beskid Węgierski (929 m), Przełęcz Karkoszczonkę (736 m) obok Jaskini Trzy Kopce do schroniska na Klimczoku – szlakiem czerwonym 3 godz.

Tereny narciarskie

Szczyrk, to chyba najciekawszy w kraju ośrodek narciarski, zarówno dla wprawnych jak i dla przeciętnego narciarza. Prawie przy każdym wyciągu

znajdują się zarówno łatwe jak i trudne trasy narciarskie, co sprawia że całość terenów dostępna jest również dla osób o mniejszych umiejętnościach. Mało jest natomiast pólek narciarskich z krótkimi wyciągami do nauki jazdy. Sezon zimowy w Szczyрку rozpoczyna się zwykle z początkiem grudnia i trwa do początku kwietnia, ale jest mocno zróżnicowany na poszczególnych stokach. Najlepsze warunki narciarskie bywają w lutym. Najwcześniej zaczyna brakować śniegu w pobliżu centrum miejscowości oraz na stoku Beskidka. Pod koniec sezonu można jeździć na nartach przeważnie tylko ze Skrzycznego na Jaworzyńską, z Małego Skrzycznego na Halę Skrzyczeńską i do Soliska, a także w Salmopolu na Pośrednim.

Tereny narciarskie Szczyrku, to głównie południowo-wschodnia część doliny, czyli stoki: Skrzycznego, Małego Skrzycznego i Malinowa. Ich uzupełnieniem są północno-wschodnie stoki Beskidka w dolinie Bilej i nieliczne tereny na Przełęczy Salmopolskiej. Południowe stoki Magury, Klimczoka i Kotarza nie są narciarsko wykorzystywane z uwagi na szybkie znikanie śniegu. Liczne wyciągi i trasy zjazdowe można podzielić na pięć rejonów: centrum miasta, dolina Bilej, stoki Skrzycznego, tereny GON, okolice Przełęczy Salmopolskiej.

Szczyrk – Centrum

Tym mianem określono nie powiązane ze sobą tereny przy trzech krótkich wyciągach zlokalizowanych w okolicach centrum miejscowości na północnych stokach masywu Skrzycznego.

ZAPALENICA, to teren zlokalizowany na wprost dworca autobusowego po drugiej stronie Żylicy na północnym stoku tego wzniesienia. Znajduje się tu wyciąg orczykowy o dł. 507 m i róż.

Skrzyczne oglądane ze stoków Magury

O.S.W. „KLIMCZOK”

Kopalni Piasku "Szcakowa" w Jaworznie
43-370 Szczyrk-Biła, ul. Poziomkowa 20
tel. 78-906, 78-907, 78-673, telex 035611

Nasz Ośrodek położony jest na wysokości 628,5 m n.p.m., w górnej części doliny Biłej, 2,5 km od centrum Szczyrku. Otaczają go grzbiety górskie: Magury, Klimczoka i Beskidu porośnięte lasami świerkowo-jodłowo-bukowymi, zapewniającymi czyste ekologicznie powietrze.

Dojechać tu można samochodem (parking na miejscu) lub dojść od przystanku autobusowego komunikacji międzymiastowej Bielsko-Biała-Szczyrk-Biła (około 5 minut pieszo).

Całość ośrodka wkomponowana jest w stok górski. Budynek ma 8 kondygnacji i jest przystosowany do organizacji konferencji, sympozjów itp. Część hotelowa przeznaczona dla 160 osób składa się z pokoi 2 i 3 osobowych z balkonami oraz 2-izbowych apartamentów z tarasami. Ponadto do dyspozycji gości jest kawiarenka, sala kominkowa, sale telewizyjne, sala bilardowa, bawialnia i plac zabaw dla dzieci, korty tenisowe, miejsca na ogniska. W pobliżu czynne są wyciągi narciarskie na Beskid.

Organizujemy dyskoteki, wieczorki taneczne przy zespole muzycznym, pieczenie barana i kiełbasy na rożnie, imprezy dla dzieci.

Posiadamy własny autokar i fachową obsługę przewodnicką, dlatego polecamy wycieczki piesze i autokarowe.

Na życzenie możemy zorganizować bankiety i przyjęcia okazyjne.

poz. 157 m. Dwie trasy zjazdowe prowadzą od górnej do dolnej stacji wyciągu: „Jacek” – czerwona, średnio trudna o dł. 800 m oraz „Agatka” – zielona, łatwa o dł. 1200 m.

KAIMÓWKA, to stok slalomowy położony 300 m od centralnego parkingu i kolei linowej. Znajduje się tu szybki wyciąg orczykowy o dł. 400 m i róż. poz. 145 m. Wzdłuż wyciągu trasa o dł. 400 m średnio trudna, sztucznie naśnieżana i oświetlona.

CERHLA, to teren położony obok przystanku PKS Szczyrk Wodosпад, zaraz za zabudowaniami, gdzie znajduje się wyciąg talerzykowy o dł. 314 m i róż. poz. 70 m. Trasa zjazdowa łatwa o dł. ok. 800 m prowadzi otwartym terenem.

Szczyrk – Biła

Północno-wschodnie stoki Beskidka (860 m) w dolinie Biłej, to jeden z mniej popularnych terenów narciarskich. Jedynie stok slalomowy jest lepiej znany z uwagi na odbywające się tu zawody narciarskie. Funkcjonują w tym rejonie trzy wyciągi orczykowe, a każdy z nich posiada własną trasę zjazdową.

BESKIDDEK, to nazwa wyciągu orczykowego i trasy zjazdowej usytuowanych tuż za Domem Turysty PTTK, dobrze widocznych z centrum. Wyciąg ma dł. 709 m przy róż. poz. 240 m. Trasa zjazdowa bardzo trudna (stok slalomowy) przeznaczona jest głównie dla zawodników, posiada sztuczne oświetlenie.

POLANA WYROBISKA, to teren położony za DW „Irena – Drukarz”. Znajduje się tu wyciąg orczykowy o dł. 370 m i róż. poz. 90 m. Trasa zjazdowa łatwa, otwartym terenem wzdłuż wyciągu.

BESKID, to najdalej w dolinie położony teren narciarski. Dolna stacja wyciągu orczykowego o dł. 800 m i róż. poz. 246 m zlokalizowana jest za potokiem, obok ostatniego przystanku PKS. Trasa zjazdowa średnio trudna, obszernymi polanami o dł. 900 m. Od górnej stacji wyciągu pod szczytem Beskidka możliwy jest również zjazd przez os. Beskid i dalej lasem do stoku slalomowego.

Skrzyczne – Jaworzyna – Szczyrk

Stoki Skrzycznego – zagospodarowane przez Oddział Beskidzki COS – to jeden z największych i najbardziej atrakcyjnych terenów narciarskich

w Polsce. Obejmuje północne stoki opadające spod szczytu przez halę Jaworzyna oraz polany Hondraski i Doliny do centrum Szczyrku. Uprawia się tu narciarstwo wyczynowe i rekreacyjne, co umożliwiają trasy o różnych stopniach trudności.

Dane techniczne kolei linowej i wyciągów:

 kolej linowa krzesłkowa (krzesła dwuosobowe, 1200 os./godz., prędkość jazdy – latem 1,5 m/s, zimą 2,25 m/s);

I odcinek Szczyrk – Jaworzyna dł. 1592 m i róż. poz. 406 m,

II odcinek Jaworzyna – Skrzyczne dł. 1181 m i róż. poz. 296 m.

 wyciąg orczykowy DOLINY II usytuowany na polanie Doliny na wschód od pośredniej stacji kolei linowej, o dł. 505 m i róż. poz. 110 m.

 wyciąg orczykowy DOLINY III usytuowany ponad poprzednim z górną stacją pod szczytem Skrzycznego, dł. 1152 m i róż. poz. 360 m.

 wyciąg orczykowy HONDRASKI równoległy do I odcinka kolei linowej, o dł. 1288 m i róż. poz. 357 m.

 wyciąg talerzykowy z ZAPRZELINY na HONDRASKI równoległy do poprzedniego, o dł. 370 m i róż. poz. 85 m.

 wyciąg talerzykowy obok schroniska na Skrzycznym o dł. 150 m i róż. poz. 20 m – obsługuje półko narciarskie na oświetlonym stoku.

Trasy zjazdowe:

 25. „RELAKS”: Jaworzyna – Zapalenica – Szczyrk Centrum; zielona, łatwa, w większości wąskimi przecinkami, dł. 3900 m i róż. poz. 420 m.

 21. „ONDRASZEK”: Skrzyczne – Jaworzyna – Hondraski – dolna stacja KL; niebieska, najłatwiejsza ze Skrzycznego, w większości wąską przecinką, dł. 5200 m i róż. poz. 710 m.

 24. „WIDOKOWA”: Jaworzyna – Doliny – dolna stacja KL; niebieska, łatwa, dwa odcinki trudniejsze, dł. 2300 m i róż. poz. 400 m.

 22. „KASKADA”: Skrzyczne – Jaworzyna – dolna stacja KL; czerwona, trudna, w części górnej i dolnej odcinki bardzo trudne, najtrudniejsza z powszechnie dostępnych, przebiega

równoległe do kolei linowej, dł. 3100 m i róż. poz. 710 m.

 23. „FIS”: Skrzyczne – Doliny – Dunacie; czarna, bardzo trudna, przeznaczona wyłącznie dla zawodników, ogrodzona, dł. 2850 m i róż. poz. 650 m.

 3. „SKRZYCZEŃSKA”: Skrzyczne – Hala Skrzyczeńska – os. Młaki – Czarna; zielona, bardzo łatwa, wykorzystywana jako połączenie Skrzycznego z Górnicyz Ośrodkiem Narciarskim, dł. 6100 m i róż. poz. 622 m.

Górnicyz Ośrodek Narciarski

To największy i najbardziej urozmaicony teren narciarski Szczyrku. Rozciąga się od szczytu Małego Skrzycznego (1211 m) poprzez Halę Skrzyczeńską (1010 m) i dalej przez opadające z niej stoki: północny w stronę Czarnej (618 m) i zachodni w stronę Soliska (650 m). Główną oś komunikacyjną stanowi zespół czterech wyciągów z Czarnej na Halę Skrzyczeńską, gdzie dotrzeć można także wyciągami z Soliska. Wyżej na Małe Skrzyczne prowadzi już tylko jeden wyciąg. Na Hali Skrzyczeńskiej, gdzie znajduje się duży bufet, rozpoczyna się większość tras zjazdowych a także docierają tu trasy ze Skrzycznego i Małego Skrzycznego.

Tereny GON rozciągają się także po drugiej stronie doliny potoku Malinów. Między grzbietem Pośredniego (990 m) i serpentynami szosy wiodącej na Przełęcz Salmopolską z jednej strony a Soliskiem z drugiej, na terenie os. Pośredni zlokalizowano również zespół wyciągów narciarskich i wytyczono trasy o różnym stopniu trudności. Przy szosie znajdują się liczne parkingi, skąd tylko dwa kroki do

Przy schronisku na Skrzycznym

wyciągów na Pośrednim. Na nartach można dostać się na Pośredni nawet ze Skrzycznego zjeżdżając przez Halę Skrzyczeńską do Soliska i dalej korzystając z wyciągów. Przez Solisko można również powrócić z Pośredniego na Halę Skrzyczeńską, korzystając z kolejnych wyciągów. Przy wszystkich wyciągach na terenie GON nie sprzedaje się jednorazowych biletów i karnetów – wszędzie stosuje się wieloprzejazdowe karty magnetyczne.

Dane techniczne wyciągów orczykowych:

 wyciągi I i XI (równoległe) z Czarnej na Halę Skrzyczeńską (część dolną); dł. 1280 m i róż. poz. 354 m.

 wyciągi II i X (równoległe) z Czarnej na Halę Skrzyczeńską (część górną); dł. 1350 m i róż. poz. 385 m.

 wyciąg III z Hali Skrzyczeńskiej na Małe Skrzyczne; dł. 1315 m i róż. poz. 210 m.

 wyciągi IV i XII (równoległe) z polany Suche na Halę Skrzyczeńską; dł. 1200 m i róż. poz. 241 m.

 wyciąg VIII z Soliska na polanę Suche; dł. 495 m i róż. poz. 125 m.

 wyciąg VII z Soliska na halę Pośrednią; dł. 770 m i róż. poz. 241 m.

 wyciąg VI z hali Pośredniej na grzbiet Pośredni; dł. 617 m i róż. poz. 103 m.

 wyciągi V i IX (równoległe) z os. Pośredni na grzbiet Pośredni; dł. 842 m i róż. poz. 177 m.

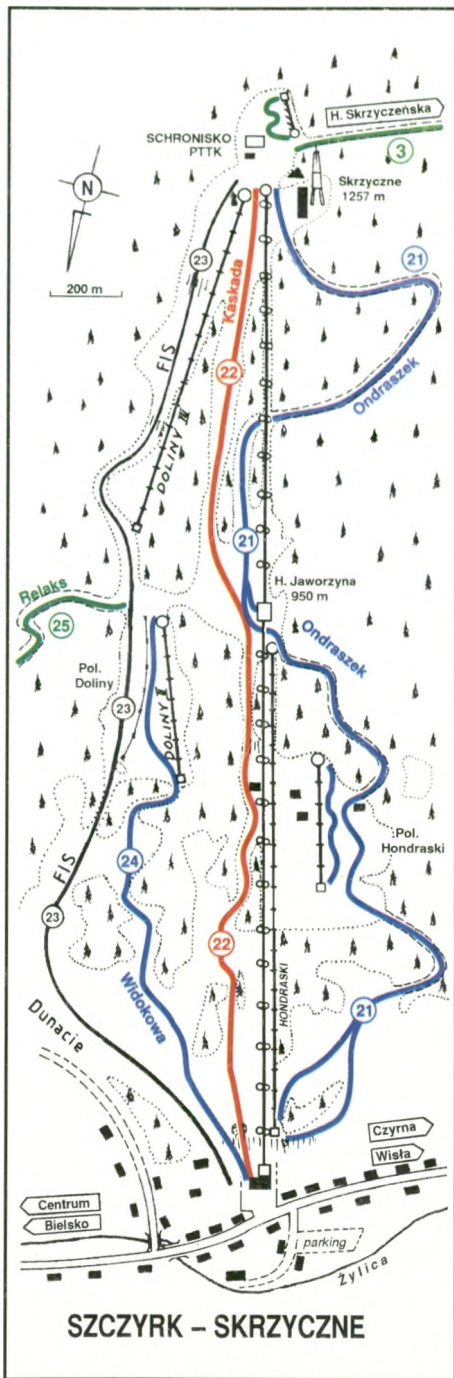
Trasy zjazdowe:

 1. „MŁAKI”: H. Skrzyczeńska – Młaki – Czarna; czerwona, średnio trudna, trzy odcinki trudne, dł. 1760 m i róż. poz. 385 m.

 2. „M. SKRZYCZEŃSKA”: M. Skrzyczne – H. Skrzyczeńska – Młaki – Czarna; niebieska, łatwa, dwa odcinki trudniejsze, dł. 3140 m i róż. poz. 571 m.

 3. „SKRZYCZEŃSKA”: Skrzyczne – H. Skrzyczeńska – Bobula – Czarna; zielona, bardzo łatwa, dł. 6080 m i róż. poz. 622 m.

 4. „NA SUCHE”: H. Skrzyczeńska – polana Suche – Solisko; niebieska, łatwa, w dolnej części trudniejsza, dł. 2460 m i róż. poz. 370 m.

SZCZYRK – SKRZYCZNE

Dom Wypoczynkowy „ZAGROŃ”

Szczyrk, ul. Wrzosowa 21, tel. 78-528, 78-657, kierunkowy z całego świata przez Bielsko-Białą

Zaprasza przez cały rok na:

- ☆ wczasy
- ☆ wycieczki
- ☆ zielone szkoły
- ☆ sympozja
- ☆ konferencje
- ☆ obozy kondycyjne

Pełny zakres usług
noclegowo-żywnieniowych
dla 170 osób.

Ponadto:
kawiarnie
kryty basen
sale gimnastyczne

**CENTRALNY
OŚRODEK
SPORTU**

Oddział w Szczyrku

Poleca swoje usługi:

1. HOTEL "HARNAŚ"

Szczyrk, ul. Plażowa 8, tel. 78-441 lub 78-442

- pokoje dwuosobowe z pełnym węzłem sanitarnym
- restauracja
- kawiarnia
- bilard
- sala telewizyjna
- kort tenisowy

2. KOLEJ LINOWA KRZESEŁKOWA

Szczyrk, ul. Myśliwska 45

- Szczyrk-Jaworzyna-Skrzyczne

Ponadto oferujemy przewozy autokarem turystycznym.

Biuro Turystyczno - Handlowe

„SKRZYCZNE”

Szczyrk, ul. Myśliwska 13
telefon (0-30) 78-710, telex 035331

PROWADZI:

- * biuro zakwaterowań, pokoi gościnnych
- * sprzedaż informatorów, przewodników, map i innych wydawnictw turystycznych

ORGANIZUJE:

- * wczasy krajowe
- * wycieczki
- * wypoczynek sobotnio-niedzielny
- * wycieczki górskie z przewodnikiem

POLECA:

- * usługi ksero
- * sprzedaż artykułów sportowo-turystycznych i innych

UDZIELA:

- * wszelkich informacji turystycznych

ZADZWOŃ - NAPISZ - PRZYJEDŹ

Catoroczne Schronisko PTTK na SKRZYCZNEM

prowadzone przez Pawła i Andrzeja Lohmanów s.c.

43-370 Szczyrk, tel. (0-30) 78-588

Poleca: noclegi z pełnym wyżywieniem latem i zimą dla turystów indywidualnych oraz grup zorganizowanych (do 36 osób).

Na miejscu: bufet, sklep sportowy, wypożyczalnia sprzętu sportowego letniego i zimowego - w tym rowerów górskich.

W okresie zimy: przy schronisku czynny wyciąg talerzykowy na oświetlonym stoku, przechowalnia sprzętu narciarskiego oraz ski-serwis.

Schronisko wyposażone jest w sprzęt audio-wizualny oraz telewizję satelitarną.

 11. „DO SOLISKA”: Hala Pośrednia – Solisko; czerwona, bardzo trudna, prowadzi wąską przecinką wzdłuż wyciągu nr VII, dł. 1100 m i róż. poz. 245 m.

Okolice Przełęczy Salmopolskiej

Rejon Przełęczy Salmopolskiej to najbardziej od centrum oddalona grupa wyciągów narciarskich. Są one czynne głównie podczas zimowych ferii oraz w dni wolne od pracy. Po dużych opadach śniegu rejon ten bywa niedostępny do czasu przetarcia drogi.

 SALMOPOL, to teren położony na południowym stoku Kotarza przy szosie do Wisły,

ok. 500 m za przystankiem PKS Sz. Salmopol (Solisko). Znajduje się tu wyciąg talerzykowy o dł. 440 m i róż. poz. 140 m; trasa zjazdowa o dł. ok. 500 m łatwa, otwartym terenem wzdłuż wyciągu.

 BIAŁY KRZYŻ, to teren położony pod samą Przełęczą Salmopolską na północnym jej zboczu obok parkingu i zajazdu (PKS – Sz. Biały Krzyż). Zlokalizowane tu zostały dwa wyciągi talerzykowe: jeden o dł. 250 m i róż. poz. 40 m i drugi do niego prostopadły o dł. 160 m i róż. poz. 25 m; trasy zjazdowe przy obu wyciągach bardzo łatwe – idealne dla początkujących.

 ĘGIERSKA GÓRKA

Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1477 roku, kiedy była terenem spornym pomiędzy Polską a Maciejem Korwinem, królem Węgier. Nazwa wywodzi się od szarńców obronnych usypanych na wypadek najazdu węgierskiego. Inne podania głoszą, że nazwa Węgierska Górka pochodzi z okresu polsko-węgierskich sporów terytorialnych.

Węgierska Górka położona jest w dolinie Soly w pobliżu ujścia potoku Żabnica i otoczona pasmem Baraniej Góry od zachodu, z górującym nad miejscowością szczytem Glinne (1026 m) – oraz pasmem Lipowskiej i Romanki od wschodu. Jest znany ośrodek wczasowym i wypoczynkowym, a to za sprawą dobrze rozbudowanej bazy turystycznej i sportowej z basenem kąpielowym, kortami tenisowymi i stadionem sportowym.

Uprzemysłowienie Węgierskiej Górkę sięga roku 1838, kiedy to rozpoczęto budowę huty. Dzieło to ukończył i uruchomił hutę w 1840 roku książę Ludwik Habsburg. Wkrótce rozbudowana huta dawała 71% produkcji metalurgicznej ówczesnej Galicji będąc zarazem największym zakładem tej branży. Po latach hutę jako nierentowną – wzrosły bowiem koszty transportu surowców – zamknięto w 1905 r. Nie została jednak zlikwidowana i po przebudowie w obiekcie tym uruchomiono odlewnię żeliwa, która istnieje po dzień dzisiejszy, znacznie zresztą rozbudowana. Do 1939r. odlewnia była laboratorium przemysłowym wybitnego polskiego metalurga prof. Jerzego Buzka.

Tuż przed wybuchem wojny rozpoczęto w Węgierskiej Górcie budowę czterech fortów. Z 2 na 3 IX 1939r. kompania forteczna pod dowództwem kpt. Tadeusza Semika zatrzymała nacierającą tędy ze Słowacji dywizję bawarską, broniąc

przejścia w dolinie Soly przez 29 godzin. W jedy-nym ocalałym forcie „Wędrowiec”, położonym przy lokalnej drodze do Żabnicy, znajduje się izba pamiątek poświęcona pamięci poległych. Za walkę obronną z hitlerowskim najeźdźcą Węgierska Górka odznaczona została Krzyżem Grunwaldu III klasy. Miejscowość, ze względu na dogodny dojazd (PKP, PKS) jest doskonałym punktem wyjściowym na Baranią Górę.

Proponowane wycieczki

ze stacji PKP przez most na Sole i dalej stromym podejściem na Glinne (1026 m), a następnie przez Halę Radziechowską, Magurkę Radziechowską (1091 m), Magurkę Wiślańską (1129 m), rezerwat leśny „Barania Góra” aż pod wieżę widokową na szczycie (1220 m) – szlakiem czerwonym 4,5 godz. Ze szczytu Magurki Wiślańskiej zamiast w lewo na Baranią Górę można skrócić zielonym szlakiem w prawo i przez Malinowską Skalę dojść na Skrzyczne. Czas przejścia ok. 7 godz.

ze stacji PKP skracając w lewo – szlakiem zielonym przez Czerwieńską Grapę (838 m), dolinę Bystrej i Fajkówkę, a następnie czarnym szlakiem wiodącym z Kamesznicy przez Skalkę (1020 m) na Baranią Górę. Czas przejścia ok. 4 godz.

Wieś położona na południowo-wschodnim skraju Beskidu Śląskiego, na pograniczu z Beskidem Żywieckim, nad rzeką Bystrą i jej prawym dopływem Janoską. Miejscowość pełni zarówno rolę letniska, jak i niewielkiego zimowiska. Stanowi punkt wyjścia wycieczek do źródeł Wisły, na Baranią Górę. Jej górne osiedla podchodzą pod Przełęcz Koniakowską, a dolny koniec wsi łączy się z Milówką i Szarem. Przebywając w Kamesznicy

Widok z Przełęczy Koniakowskiej na Kamesznicę i pasmo Baraniej Góry

warto zwrócić uwagę na klasycystyczny dwór rodziny Potockich z 1833 r. położony w parku typu krajobrazowego oraz na budynki gospodarcze o identycznym rodowodzie co dwór. Jest też kościół z połowy XIX w.

Proponowane wycieczki

 od przystanku PKS przy nadleśnictwie przez Fajkówkę i Skalkę (1020 m) na szczyt Baraniej Góry (wieża widokowa) – szlakiem czarnym 3 godz.

 z Kamesznicy Górnej (ostatni przystanek PKS) przez Karolówkę (931 m) do schroniska na Przysłopie pod Baranią Górą – szlakiem żółtym 2 godz. Od schroniska można iść dalej na

Baranią Górę, lub do Wisły-Czarnej, a także do Koniakowa.

Tereny narciarskie

w środkowej części wsi na północnym stoku grzbietu górskiego Szare (709 m) wyciąg orczykowy pojedynczy o dł. 427 m i różnicy poziomów 75 m. Jedna łatwa trasa zjazdowa z lewej strony wyciągu.

Rozeległa, malowniczo położona wieś letniskowa w pobliżu Zwardonia z licznymi przysiółkami. Górnym skrajem wsi przebiega szosa z Koniakowa do Milówki w dolinie Soły, tzw. „cesarka”. Jest to najbardziej widokowa część tzw. „pętli beskidzkiej” otaczającej wokół Beskid Śląski. Podobnie jak w pobliskim Zwardoniu panuje tu wyjątkowy mikroklimat który powoduje, że pokrywa śnieżna utrzymuje się wyjątkowo długo.

Będąc w Lalikach nie sposób nie odwiedzić przysiółka Pochodzita, położonego na południowym stoku góry Ochodzitej. Można tu zobaczyć drewniany kościółek o współczesnym, regionalnym wystroju. Wybudowany został pod kierunkiem niezapomnianego księdza Stanisława Fijałka. Świątynia ta, będąca w całości dziełem miejscowego ludu, ma kształt kwoki siedzącej na jajach.

Tereny narciarskie

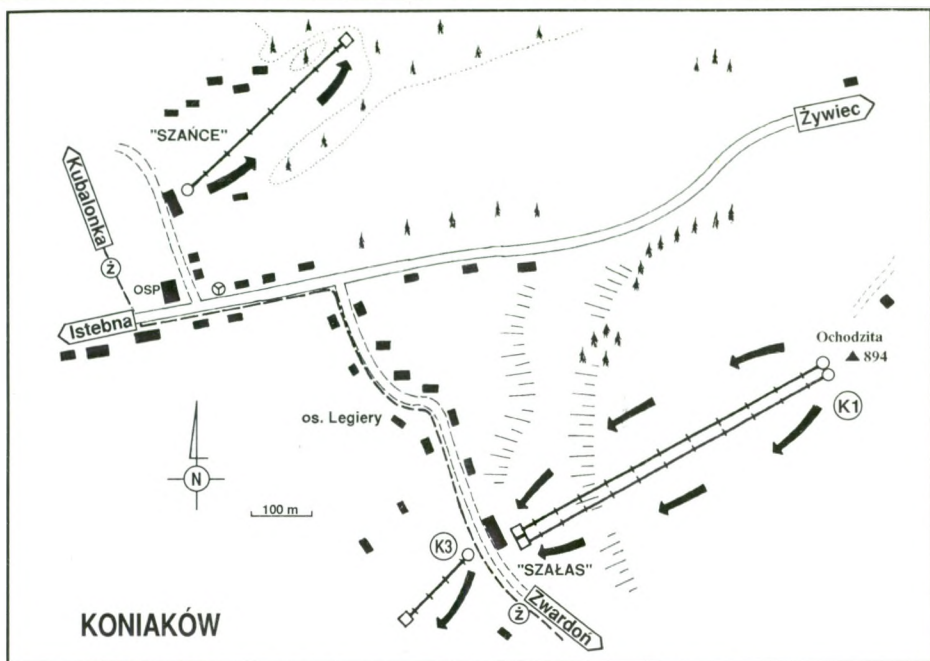
Na zachodnim zboczu Sobczakowej Grapy (768 m) znajduje się wyciąg narciarski orczykowy, pojedynczy o dł. ok. 400 m i różnicy poziomów ok. 70 m. Trasy zjazdowe po obu stronach wyciągu, łatwe.

Początki Koniakowa sięgają XVIII w, kiedy to był on przysiółkiem Istebnej, gdzie hodowano konie dla książąt cieszyńskich. W 1812r. wyodrębnił się jako samodzielna wieś. Z tego okresu zachowały się drewniane chałupy i budynki gospodarskie. Koniaków położony jest na północnych i zachodnich stokach Ochodzitej (894 m). Jest najwyższym położonym skupiskiem górali w Beskidzie Śląskim. Z uwagi na położenie na otwartym terenie rozciąga się stąd wspaniała panorama Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, a także pasm górskich w Czechach i Słowacji.

Koniaków, to miejscowość o dużych walorach wypoczynkowych i turystycznych zarówno latem jak i zimą, wchodząca od 1973r. w skład tzw. trójwsi beskidzkiej. Jest znanym ośrodkiem artystycznym koronkarstwa. Koronki rodem z Koniakowa trafiają do wielu krajów świata. Koronkarstwu Beskidzkiemu poświęcona jest miejscowa izba regionalna założona w 1966r. w chacie Marii Gwarkowej (1896-1962),

wybitnej twórczyni koronek cieszyńskich. Jest też Koniaków ośrodkiem żywej tradycji sztuki ludowej i folkloru, a zwłaszcza w dziedzinie hafciarsko – koronkarskiej i rzeźbiarsko – snycerskiej. W galerii sztuki amatorskiej Józefa Rudzkiego zgromadzono malarstwo, rzeźby i obrzędowe maski wykonane przez miejscowych górali. W 1950 r. powstał Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „KONIAKÓW”, który ma

na swoim koncie wiele występów artystycznych podczas których prezentuje widowiska ludowe oraz melodie i tańce beskidzkie.

Proponowane wycieczki

z centrum wsi szosą pod górę na szczyt Ochodzitej (894 m) lub kilkaset metrów dalej na leżący tuż przy szosie szczyt Koczy Zamek (846 m); z obu tych miejsc roztaczają się wspaniałe okólne panoramy Beskidów polskich, słowackich i czeskich – czas przejścia 30-40 min.

z górnej części wsi pod Ochodzitą przez Przełęcz Koniakowską (732 m), Tyniok (891 m), Ganczorkę (909 m), Karolówkę (931 m) do schroniska na Przysłopie pod Baranią Górą – szlakiem niebieskim ok. 2,5 godz; dalej tym samym szlakiem na Baranią Górę (1220 m) ok. 1 godz.

z centrum wsi przez Przełęcz Rupienka (648 m), Wierch Czadeczka i Solowy Wierch do Zwardonia – szlakiem żółtym a następnie niebieskim ok. 2 godz.

Tereny narciarskie

Dzięki doskonałym warunkom terenowym i śniegowym Koniaków cieszy się dużym powodzeniem amatorów narciarstwa. Sezon narciarski trwa tutaj

zwykle od początku grudnia do połowy marca, a na Szańcach (północny stok) o dwa tygodnie dłużej. Wieś posiada długie tradycje narciarskie; z tutejszego klubu narciarskiego wywodzili się znani biegacze i dwubości.

najatrakcyjniejszym ośrodkiem narciarskim w Koniakowie jest zespół wyciągów na zachodnim stoku Ochodzitej, dokąd można dotrzeć z centrum miejscowości przez przysiółek Legiery wzdłuż letnich znaków żółtych. Na miejscu znajduje się restauracja i dyżurka GOPR.

Dane wyciągów orczykowych i tras zjazdowych:

K1 – dwa wyciągi równoległe podwójne, dł. 600 m, róż. poz. 160 m; trasa zjazdowa nie oznakowana otwartym terenem, w górnej części łatwa, w dolnej średnio trudna i trudna.

K3 – pojedynczy, dł. 110 m, róż. poz. 14 m; zjazd łagodnym pół kiem narciarskim.

Na północ od szosy w o dł. 150 m od remizy strażackiej znajduje się górna stacja pojedynczego wyciągu orczykowego „Szańce” o dł. 400 m i róż. poz. 85 m. Jedna łatwa trasa zjazdowa prowadzi otwartym terenem po prawej stronie wyciągu.

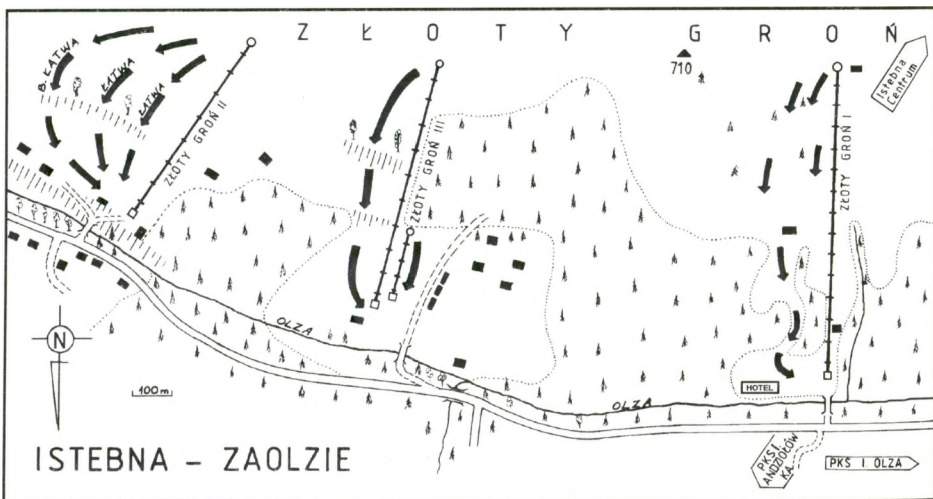
Duża wieś letniskowa rozciągająca się na południowych stokach Złotego Gronia (710 m). Centrum wsi położone ponad potokiem Glinianym (lewym dopływem Olzy) posiada zwartą zabudowę i sąsiaduje z licznymi przysiółkami. Pierwsze wzmianki o Istebnej – przynależnej wówczas do księstwa cieszyńskich Piastów – sięgają początków XVII w., czasów kiedy to pojawili się tu pierwsi pasterze wołoscy. W późniejszym okresie tereny te zasiedlili również osadnicy polscy – górale. Pod koniec XVIII w., a ostatecznie w roku 1853, gospodarka pasterska została zlikwidowana w wyniku odebrania góralom prawa do wypasu. Wobec pozbawienia ludności środków do życia, rozpoczęła się masowa emigracja. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości po I wojnie światowej nastąpił stopniowy rozwój gospodarczy. Wieś stawała się pomału letniskiem, a na Kubalonce powstało sanatorium przeciwgruźlicze dla dzieci i młodzieży. W 1939 r. Istebną i okoliczne tereny włączono do III Rzeszy. Po wyzwoleniu nastąpiła dalsza intensywna rozbudowa wsi. Powstały wówczas ośrodki wypoczynkowe i wyciągi narciarskie.

W 1973r. w ramach nowego podziału administracyjnego kraju zespolono trzy wsie: Istebną, Jaworzynkę i Koniaków. Powstała gmina z siedzibą w Istebnej nosi nazwę „beskidzkiej trójwsi”. Od zarania tereny te stanowiły jedność etniczną, językową i kulturową.

Istebna, to jeden z większych ośrodków twórczości ludowej. Oddalenie od innych miejscowości spowodowało, że tradycje góralskie są tu żywe do dziś. Podobnie jak w sąsiednim Koniakowie, w amatorskim rękodziele artystycznym dominują koronki szydełkowe i hafty krzyżkowe. Nie zanikło też rękodzieło w drewnie i malarstwo ludowe, podobnie jak wyrób góralskich strojów ludowych i kożuchów. We wsi działa też założony przed wojną a reaktywo-

wany w 1950r. zespół regionalny, który za swą twórczość artystyczną był wielokrotnie nagradzany.

Przybyszom warto polecić obejrzenie kilku zabytków. Jest kościół parafialny z lat 1792-1794 a rozbudowany w latach 1928-1929 wraz z przyległym starym cmentarzem kryjącym prochy zasłużonych dla polskości Śląska Cieszyńskiego. Przed kościołem znajduje się budynek dawnej szkoły parafialnej z 1819r. (obecnie szkoła zawodowa); na budynku szkoły tablica upamiętniająca wybitnego himalaistę Jerzego Kukuczkę. Godna obejrzenia jest też Beskidzka Izba Twórcza w chałupie J. Kawuloka z 1833r. gdzie m.in. zgromadzono spory zbiór muzycznych instrumentów ludowych. Jadąc w stronę Wisły warto zatrzymać się na Kubalonce i zwiedzić

drewniany kościół parafialny z 1779 r., który został tam przeniesiony z Przyszowic pod koniec lat pięćdziesiątych. Znajduje się tu Muzeum Świątków utworzone w 1965 r., gdzie na uwagę zasługują zbiory malarstwa (głównie na szkło), rzeźby i rzemiosła artystycznego związane z tematyką sakralną.

Istebna znana jest w kraju jako „wylęgarnia” talentów w narciarstwie klasycznym, a to za sprawą doskonałych warunków śniegowych, rozbudowanej bazy narciarskiej a przede wszystkim dzięki działającej od lat Szkole Sportów Zimowych.

Proponowane wycieczki

z przystanku PKS Istebna-Bucznik doliną Olzy przez Karolówkę (931 m) do schroniska pod Baranią Górą – szlakiem zielonym 2,5 godz. i dalej na szczyt Baraniej Góry – szlakiem czerwonym 1 godz.

z przystanku PKS Istebna-Bucznik przez Sałasz Dupne (894 m) i Kiczorę (990 m) do schroniska na Stożku (980 m) – szlakiem zielonym a następnie czerwonym 2,5 godz.

z przystanku PKS na Przełęczy Kubalonka (761 m) przez Beskidek (795 m) i Stecówkę do schroniska pod Baranią Górą – szlakiem czerwonym 2 godz.

z przystanku PKS na Przełęczy Kubalonka przez Mrózków (861 m), Mrażnicę, Przełęcz

Łącecko (786 m) i Kiczorę do schroniska na Stożku – szlakiem czerwonym 2 1/4 godz.

Tereny narciarskie

Sezon narciarski rozpoczyna się przeważnie na początku grudnia i trwa do końca marca. W dolinie Olzy na północnych stokach Złotego Gronia znajdują się tereny narciarskie z wyciągami orczykowymi wybudowanymi w latach osiemdziesiątych.

wyciąg orczykowy **Złoty Groń I** ze stacją dolną na samym dnie doliny Olzy o dł. 850 m i róż. poz. 160 m. Trasa zjazdowa łatwa, nieoznakowana wzdłuż wyciągu początkowo terenem otwartym a potem przecinką leśną (stok oświetlony).

wyciąg orczykowy **Złoty Groń II** najdalej położony w dolinie Olzy z dolną stacją na wysokiej skarpie za rzeką o dł. 580 m i róż. poz. 115 m. Trasy zjazdowe nie oznakowane otwartym terenem o dług. ok 700 m – łatwa i b. łatwa.

wyciąg orczykowy **Złoty Groń III** (kop. Krupiński) położony między dwoma poprzednimi; dolna stacja na rozległej płaskiej polanie za mostkiem na Olzie o dług. 705 m i róż. poz. 150 m. Trasa zjazdowa łatwa, nie oznakowana otwartym terenem wzdłuż wyciągu. Równoległe do dolnej części wyciągu na niewielkiej pochyłości powstaje drugi wyciąg obsługujący półko narciarskie. Trasa jest utrzymywana przez ratrak, cieszy się największą popularnością wśród narciarzy.

Najdalej na południe wysunięta wieś Beskidu Śląskiego, rozciągnięta na długim grzbiecie Wawrzaczego Gronia na wys. 550 – 684 m, około 5 km na południowy zachód od Istebnej, nad dolinami potoków Czadeczka i Krężelka – należącymi już do zlewiska Morza Czarnego. Od 1973 r. Jaworzynka wchodzi w skład tzw. trójwsi beskidzkiej, razem z Istebną i Koniakowem. W środku miejscowości, przy drodze, znajduje się punkt widokowy z którego można podziwiać okólną panoramę Beskidów, a w pogodne dni również Małej Fatry. Wieś ta pełni rolę cichego letniska i małego zimowiska. Najdalej na południe wysunięta jej część to Trzycątek (końcowy przystanek PKS). Nazwa ta pochodzi od dawnego budynku celnego na granicy, gdzie pobierano podatek zwany po słowacku „tricatek”; miejscowość graniczy na południu ze Słowacją, a od zachodu z czesкими Morawami.

Jaworzynka, to ośrodek wytwórczości sztuki ludowej (rzeźbiarstwo, kowalstwo, hańciarstwo, kornkarstwo). Warto zwiedzić miejscowe muzeum

regionalne w chalupie rzeźbiarza ludowego Jana Bojki. W 196 r. powstał tu Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Jaworzynka”, słynący z pieśni i tańców

oraz inscenizowanych obrzędów i zwyczajów ludowych.

Proponowane wycieczki

Jaworzynka może stanowić dogodny punkt wyjściowy w pasmo Stożka i Czantorii. Z przystanku PKS Jaworzynka-Trzycątek wzdłuż granicy państwowej na północ przez Jasnowice, zbocza Młodej Góry, Sałasza Dupne (894 m), Kiczory (990 m) do schroniska na Stożku (980 m) – szlakiem żółtym 4 godz.

Tereny narciarskie

W południowej części wsi (Jaworzynka-Trzycątek) na północnym stoku Wawrzaczowego Gronia (688 m) czynny jest wyciąg orczy-

Widok z Wawrzaczowego Gronia na północ

kowy o dł. 525 m i różnicy poz. 130 m, należący do DW „Węgiełek” KWK w Murckach. Jedna trasa zjazdowa prowadząca otwartym terenem po prawej stronie wyciągu; w części górnej łatwa, w dolnej nieco trudniejsza.

Wisła, to jedna z największych i najpopularniejszych miejscowości wczasowo-uzdrowiskowych w Polsce. Malowniczo położona w rozwidlającej się na 13 odgałęziach dolinie rzeki Wisły, obejmuje 33 przysiółki oraz duże osiedla i rozpościera się na powierzchni ponad 110 km kwadratowych. Centrum miasta leży na wys. ok. 430 m n.p.m., a poszczególne przysiółki podchodzą do wys. 750 m n.p.m. Wisła posiada dogodne połączenia komunikacyjne kolejowe i autobusowe z całym krajem. Na zelektryfikowanej linii kolejowej czynne są dwa dworce i trzy przystanki. Z dworca PKS położonego przy stacji Wisła Uzdrowisko można dojechać do wszystkich dolin tej miejscowości. Samochodem można dojechać do większości wyciągów narciarskich. Zimą najpewniejszy dojazd jest od strony Skoczowa i Ustronia, natomiast trasy z Koniakowa i ze Szczyrku przez Przełęcz Salmopolską bywają często trudno przejezdne.

Pierwsza wzmianka o Wiśle jako osadzie pochodzi z 1615r. Pasterze wołoscy wypasający swoje stada już od XVI w. przemieszali się z mieszkańcami innych wiosek Księstwa Cieszyńskiego chroniącymi się przed represjami wyznaniowymi i obcymi armiami w czasie wojny 30-letniej. Od początku Wisła była osadą ewangelicką, a rozwój osadnictwa przyspieszała prowadzona przez Habsburgów w XVII w. kontrreformacja. Momentem zwrotnym dla Wisły podobnie jak dla wszystkich sąsiednich wsi był rok 1756, kiedy to ogłoszono ustawę nakazującą racjonalną gospodarkę leśną. Zarząd Komory Cieszyńskiej – gdzie urzędnikami książęcymi byli wyłącznie Niemcy – przystąpił do rugowania górali

z tamtejszych łąk i ponownego ich zalesiania. Zmuszono w ten sposób ludność do pracy w dobrach książęcych. Konflikt pomiędzy góralami a urzędnikami trwał do połowy XIX w., a najwytrwalszą wsią w walce o swe prawa szalańnicze była właśnie Wisła. W 1848r. pozbawiono górali reszty pastwisk, a w pięć lat później odebrano im serwituty, czyli prawa leśne. Spowodowało to upadek gospodarki i masową emigrację ludności do niższej położonych wsi cieszyńskich, a nawet za morza.

Pomimo wybudowania w 1834r. drogi z Ustronia, Wisła nadal pozostawała wsią zagubioną w górach. Dopiero w drugiej połowie minionego stulecia zainteresowali się nią wybitni przedstawiciele inteli-

gencji polskiej, pragnący dotrzeć do źródeł królowej polskich rzek. Bywali tutaj m. in.: literat Apoloniusz Tomkowicz, Wincenty Pol, poeta i malarz Zygmunt Bogusz Stęczyński, prof. geologii Uniwersytetu Jagiellońskiego Ludwik Zejszner, doc. Szkoły Głównej w Warszawie Adolf Pawiński. Jednak za odkrywcę

Stylowy kościół w Wiśle Głębcach

Wisły uważany jest Bogumił Hoff, który przybył do Wisły w 1882r. i związał się z nią na stałe budując dla siebie willę „Boży Dar”. Założył też kółko rolnicze oraz bibliotekę. Jego dzieło kontynuował syn Bogdan, który zainteresował Wisłą pioniera polskiego pozytywizmu Juliana Ochrowicza – budowniczego Wisły jako letniska. Od 1900r. z inicjatywy Ochrowicza wybudowano w Wiśle kilka pensjonatów, zakład wodoleczniczy, a sama miejscowość szybko stawała się równie popularna jak Zakopane. Odwiedziło Wisłę wielu polskich twórców: Bolesław Prus, Stanisław Reymont tworzący tutaj pierwszy tom „Chłopów”, Maria Wysłouchowa, Władysław Umiński, Maria Konopnicka, Zygmunt Wasilewski. W 1905r. powstało Towarzystwo Miłośników Wisły, a cztery lata później utworzono Koło Macierzy Szkolnej.

Należy zaznaczyć, że ostoją kultury polskiej i języka polskiego na tych terenach był ewangelicyzm augsburski, czyli luteranizm. Szkoły katolickie dotowane przez władzę państwową monarchii austro – węgierskiej musiały wprowadzić popierany język niemiecki i łaciński. Szkoły ewangelickie utrzymywane przez parafian prowadzone były w większości w języku parafian czyli w polskim. Dlatego też pierwsi działacze narodowi na Śląsku Cieszyńskim (począwszy od poł. XIX w.) byli ewangelikami (An-

drzej Cinciała, Paweł Stalmach, ks. Franciszek Mi-chejda, Jan Śliwka i inni).

Po pierwszej wojnie światowej i połączeniu Wisły z macierzą nastąpił intensywny rozwój miejscowości, która z drewnianej przeobraziła się w mura-waną. Regulacja rzeki, elektryfikacja, doprowadzenie kolei w 1932r., budowa dróg i mostów – to skala gwałtownych przeobrażeń. Powstał wtedy obecny kształt urbanistyczny centrum Wisły, Dom Zdrojowy, park spacerowy, duży basen kąpielowy. Na począt-ku lat trzydziestych wzniesiono w Wiśle Czarnem „Zameczek” prezydenta RP (rezydencja wypożyczyn-kowa projektu A. Szyszko-Bohusza).

Kolejny etap rozwoju przypada na lata po II woj-nie światowej. W 1962r. Wisła otrzymała prawa miejskie. Powstało wówczas wiele branżowych ośrodków wczasowych, pensjonatów i domów wy-poczynkowych. W 1964r. zorganizowany tu został pierwszy Tydzień Kultury Beskidzkiej – na wzór przedwojennego Świąta Gór. Otwarte też zostało Muzeum Beskidzkie, gdzie zgromadzono ekspona-ty z dziedziny kultury materialnej i sztuki ludowej regionu beskidzkiego. Mieści się ono w dawnej kar-czmie z I poł. XIX w. W 1972 r. w Wiśle Czarnem powstał sztuczny zbiornik wodny poprzez spiętrze-nie wód Białej i Czarnej Wiselki zaporą ziemną o dł. 280 m i wys. 31 m. Zbiornik zajmuje powierzchnię 40 ha, a jego pojemność sięga 4,5 mln m sześci-nych i wykorzystywany jest do zaopatrywania okolic w wodę pitną oraz jako zabezpieczenie przeciwpo-wodziowe.

Tradycje Wisły jako ośrodka sportów zimowych sięgają lat dwudziestych, kiedy to zbudowano

Dawny pałacyk myśliwski Halsburgów – obecnie siedziba od-działu PTTK

pierwszą skocznię narciarską w Łabajowie. Oprócz licznych wyciągów czynne są trzy skocznie narciarskie (oprócz Łabajowa duża w Malince oraz niewielka w centrum, pokryta igielitem). Na Kubalonce wytyczono profesjonalne trasy biegowe posiadające licencje FIS. Powstał tam cały kompleks obiektów z szatniami dla zawodników i strzelnicą biathlonową. Jest kilka pętli o różnej długości, na których biega się poszczególne dystanse. Trasy biegowe wytyczane są także na Koziańcach.

Odwiedzającym Wisłę warto zwrócić uwagę na zrekonstruowany w 1985r. obok dworca PKS dawny zameczek myśliwski Habsburgów (obecnie siedziba Oddziału PTTK Wisła). Obiek ten znajdował się pierwotnie na polanie Przysłop pod Baranią Górą, a zbudowany został w 1897r. i często gościł członków dworu cesarskiego podczas polowań. W latach 1925-1979 pełnił rolę schroniska górskiego. Na uwagę też zasługuje klasycystyczny kościół ewangelicko-augsburski z 1838 r. położony w centrum miasta, w którym corocznie w lipcu odbywają się Koncerty Muzyki Organowej.

Proponowane wycieczki

Z racji swego położenia oraz dogodnej komunikacji, Wisła jest doskonałym punktem wyjściowym wycieczek w okoliczne pasma górskie Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry. Część szlaków jednak początek swój bierze w okolicznych osadach dokąd można dojechać autobusami PKS z dworca PKP Wisła Uzdrawisko.

W pasmo Baraniej Góry:

 z Przełęczy Kubalonka (PKS Istebna – Kubalonka) przez Stecówkę, Przysłop (schronisko) na szczyt Baraniej Góry (1220 m), gdzie można podziwiać okólną panoramę Beskidów ze stalowej wieży widokowej – czerwonym szlakiem beskidzkim 3 godz., w tym podejście od schroniska pod Baranią Górą na szczyt – 1 godz.

 z przystanku PKS Wisła Czarne I Doliną Czarnej Wiselki przez Przysłop na Baranią Górę – szlakiem czarnym a następnie czerwonym 2,5 godz.

 z Wisły Czarne „Fojtula” (PKS) Doliną Białej Wiselki na szczyt Baraniej Góry – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

Muzeum Beskidzkie w Wisła

 ze stacji kolejowej Wisła Głębcze przez Koziańce (775 m), Kubalonkę (830 m), Przełęcz Szarcułę, Stecówkę, Przysłop na Baranią Górę – szlakiem żółtym, od Szarculi czerwonym, 4,5 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Głębcze przez Przełęcz Kubalonkę na Baranią Górę – szlakiem zielonym, od Kubalonki czerwonym, 4, 1/4 godz.

W pasmo Stożka i Czantorii:

 ze stacji kolejowej Wisła Uzdrawisko doliną potoku Jawornik szlakiem niebieskim a od ostatniego przystanku PKS szlakiem czarnym na Przełęcz Beskidów (684 m) i dalej czerwonym na Wlk. Czantorię – 2,5 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Uzdrawisko doliną potoku Jawornik na Soszów Wlk. (886 m schronisko) – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Dziechcinka doliną potoku Dziechcinka przez Stożek Mł. (843 m) do schroniska na Stożku Wlk. (978 m) – szlakiem żółtym 2,5 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Głębcze doliną potoku Łabajów i przez osiedle do schroniska na Stożku – szlakiem zielonym 1,3/4 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Głębcze przez Osiedle Mrózków, Mrażnicę, przełęcz Łączycko (786 m) do schroniska na Stożku – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

Na Przełęcz Salmopolską

 z przystanku PKS Wisła Nowa Osada II przez Czupel (882 m) na Przełęcz Salmopolską (934 m) – szlakiem zielonym a następnie żółtym 1,3/4 godz.

 ze stacji kolejowej Wisła Uzdrawisko przez centrum miasta, Osiedle Jarzębata, Kamienny (791 m), Trzy Kopce Wiślańskie (810 m), Gościejów na Przełęcz Salmopolską – szlakiem żółtym 3,1/4 godz., w tym na Trzy Kopce 1,5 godz.

Tereny narciarskie

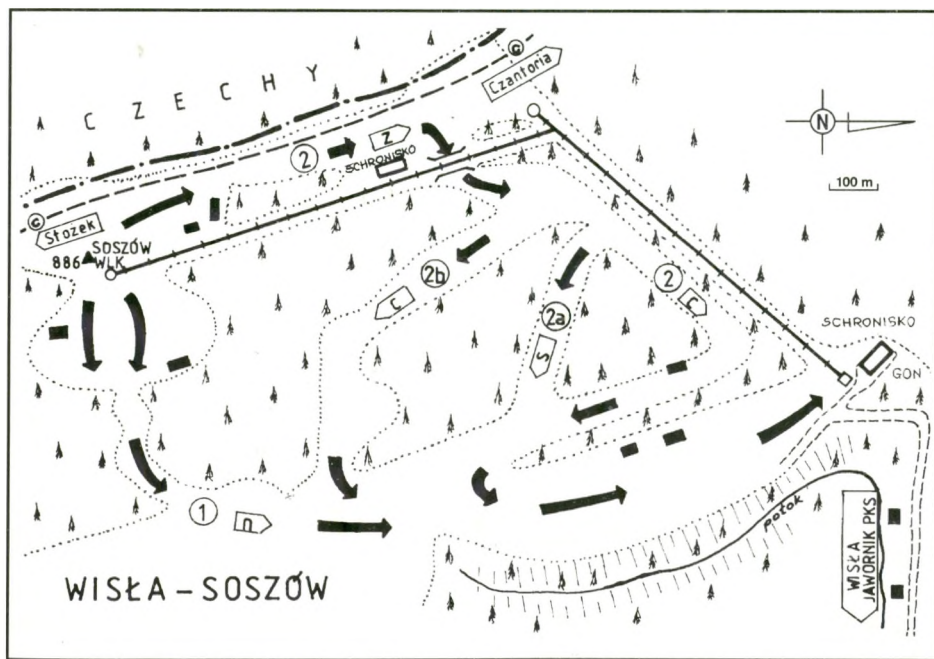
Sezon narciarski w Wiśle trwa stosunkowo długo, chociaż jest silnie zróżnicowany w zależności od położenia danego terenu. Zaczyna się przeważnie na początku grudnia i na Stożku oraz Baraniej Górze trwa zwykle do początku kwietnia. Tereny narciarskie nie tworzą zwartego obszaru. Funkcjonują tu głównie pojedyncze wyciągi rozrzucone na terenie całej miejscowości. Wyjątkiem są tereny narciarskie Stożka gdzie istnieje zespół trzech wyciągów i tras o zróżnicowanej trudności.

 SOSZÓW – to atrakcyjny teren narciarski w Wiśle Jaworniku na północno-wschod-

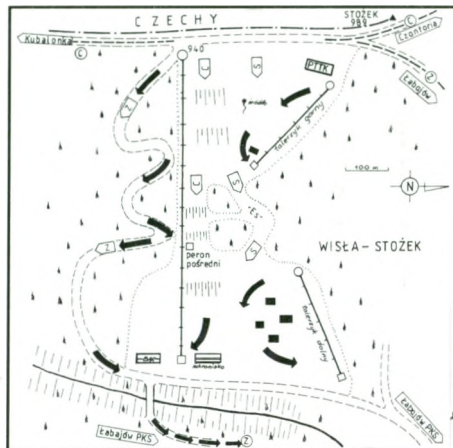
Ośrodek Sportów Zimowych na Kubalonce

nim stoku Soszowa Wlk. Funkcjonuje tutaj wyciąg orczykowy o dł. 1220 m i róż. poz. 274 m, który jako jedyny w Polsce ma trasę załamaną, a górna jego część wiedzie wzdłuż granicy państwa tuż obok schroniska. Stacja górna tuż pod szczytem, dolna 1500 m od ostatniego przystanku PKS a 800 m od parkingu. W budynku dolnej stacji niewielkie schronisko. Trasy zjazdowe: trasa nr 1 – łatwa, dł. 1800 m wiedzie polanami i szeroką przecinką; trasa dojazdowa (do schroniska i początku kolejnych trzech tras zjazdowych oznaczonych numerami 2, 2a i 2b) – bardzo łatwa, wiedzie od górnej stacji

wyciągu wzdłuż granicy do wykopu pod mostkiem na trasie wyciągu, dł. ok. 700 m; trasy nr 2 i 2b – trudne, prowadzą od mostku przy schronisku do dolnej stacji wyciągu szerokimi przecinkami, dł. każdej ok. 1000 m, trasa 2a – bardzo trudna o dł. ok. 300 m, stanowi skrót trasy nr 2.

 STOŻEK – to zespół trzech wyciągów położonych na wschodnim stoku Stożka od strony doliny potoku Łabajów, 2 km od ostatniego przystanku PKS i parkingu, wymarzone miejsce dla narciarzy o ambicjach zawodniczych oraz dla początkujących. Pokrywa śnieżna utrzymuje się tu znacznie dłużej niż w innych rejonach Beskidu Śląskiego, sezon trwa zazwyczaj od początku grudnia do połowy kwietnia i dłużej. Przy dolnej stacji wyciągu orczykowego schronisko z bufetem. Dane wyciągów: 1) orczykowy o dł. 779 m i róż. poz. 240 m z dolną stacją przy schronisku a górna na wysokości 940 m przy granicy na wysokości 940 m, 2) talerzykowy dolny o dł. 275 m i róż. poz. 55 m usytuowany na polanie przy drodze podejściowej z Łabajowa, 3) talerzykowy górny o dł. 241 m i róż. poz. 84 m usytuowany na polanie przy schronisku

PTTK na Stożku. Trasy zjazdowe: zielona łatwa dł. 1600 m prowadzi zakosami przecinką leśną, czerwona trudna dł. 800 m równoległe do wyciągu orczykowego, czarna bardzo trudna dł. 1100 m (wariant trasy czerwonej) w części środkowej miejsce szczególnie trudne, niebieska średnio trudna wzdłuż górnego wyciągu talerzykowego, zielona łatwa przy dolnym wyciągu talerzykowym. Od dolnej stacji wyciągu orczykowego do najwyższej położonego parkingu wiedzie wygodna nartostrada po przeciwnym kierunku do drogi zbiegu doliny.

 ŁABAJÓW – KICZORY – to ośrodek narciarski położony w połowie doliny potoku Łabajów na północnym stoku Kiczory, tuż przy drodze prowadzącej w kierunku Stożka. Można tu jeździć na nartach przeważnie od połowy grudnia do 20 marca. Czynnny jest jeden wyciąg orczykowy o dł. 600 m i róż. poz. 160 m. Dolna stacja znajduje się obok ostatniego parkingu i przystanku PKS po drugiej stronie potoku. Jest tylko jedna trasa zjazdowa szeroką polaną wzdłuż wyciągu, w górnej części łatwiejsza a w dolnej średnio trudna.

 JARZĘBATA – PARTECZNIK – najbliższy od centrum ośrodek narciarski położony na północnym stoku os. Jarzębata. Dojazd i dojście (10 min. pieszo) ul. Olimpijską i ul. Partecznik. Sezon narciarski trwa od 20 grudnia najdalej do końca marca. Jeden wyciąg orczykowy o dł. 315 m i róż. poz. 71 m; dwie nie oznakowane trasy zjazdowe polanami po obu stronach wyciągu, górą trudne a w dolnej części łatwiejsze.

OŚRODEK NARCIARSKI

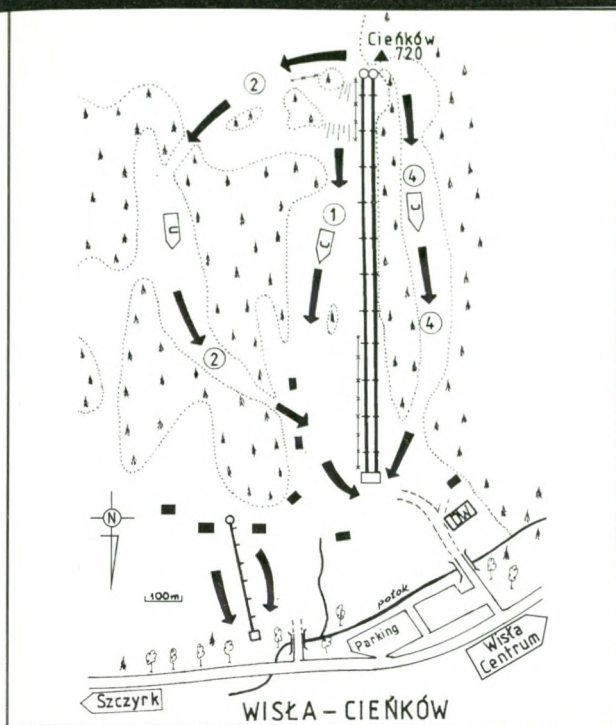

„STOŻEK”

WISŁA-ŁABAJÓW, Witold Pruski
tel. (0-3865) 32-52, 32-04, tel. prywatny: 29-10

- ✓ wyciąg orczykowy dł. 800 m, dwa wyciągi talerzykowe dł. 300 i 350 m,
- ✓ trasy o różnym stopniu trudności zarówno dla początkujących jak i dla bardzo wprawnych narciarzy przygotowane ratrakami f-my Rolba
- ✓ organizacja zawodów narciarskich - elektroniczny pomiar czasu, tyczki przegubowe
- ✓ bufet, 39 miejsc noclegowych, ski serwis, wypożyczalnia i przechowalnia nart, nauka jazdy na nartach
- ✓ dowóz saniami do wyciągu
- ✓ poza sezonem zimowym organizacja wczasów,

OŚRODEK CZYNNY CAŁY ROK.

MALINKA – CIENKÓW, to „najmłodszy” ośrodek narciarski Wisły położony w dolinie Malinki obok DW „Ogrodzisko” na północnym stoku Cieńkowa Niżnego. Śnieg utrzymuje się tu od połowy grudnia do połowy marca. Główną atrakcją jest tutaj podwójny wyciąg orczykowy o dł. 968 m i róż. poz. 196 m z dolną stacją przy parkingu obok szosy a górną na szczycie wzniesienia (720 m), skąd prowadzą trzy trasy zjazdowe: nr 1 i nr 4 (trudne) o dł. po ok. 1000 m każda po obu stronach wyciągu oraz nr 2 (łatwa) o dł. ok. 2000 m prowadząca w górnej części polaną grzbietową a w dolnej części polanami przecinkami. Na polanie przy parkingu zainstalowany jest wyciąg talerzykowy o dł. 204 m i róż. poz. 35 m obsługujący oświetlone półko narciarskie.

NOWA OSADA – WRÓBLONKI, to teren narciarski położony na południowo-zachodnim stoku os. Wróblonki w połowie drogi między przystankami PKS W. Gościejów i W. Nowa Osada I. Sezon narciarski trwa dosyć krótko, przeważnie od 20 grudnia do początku marca. Jeden wyciąg orczykowy o dł. 950 m i róż. poz. 191 m; jedna łatwa trasa zjazdowa nie oznakowana wzdłuż wyciągu prowadząca szerokimi polanami w górnej i dolnej części, a środkowy odcinek przebiega szeroką przecinką leśną.

GLEBCE – KOZIŃCE, to jeden z lepszych o długoletnich tradycjach teren narciarski położony na północno-zachodnim stoku Kozinców, skąd roztacza się piękna panorama Wisły i Stożka. Sezon narciarski trwa tu od grudnia do połowy marca. Czynny jest wyciąg orczykowy o dł. 800 m i róż. poz. 170 m z dolną stacją położoną w pobliżu dworca PKP Wisła Głębcze oraz przystanku PKS Wisła Głębcze Kałuża. W dół prowadzi tylko jedna łatwa z odcinkami trudniejszymi trasa zjazdowa polanami wzdłuż wyciągu.

DOM WZASOWY OGRODZIŚKO

oraz **wyciąg narciarski**

CIENKÓW

Wisła, Malinka 8

tel. (0-3865) 36-32, 36-07

POLECAMY:

znakomite warunki, dobrą kuchnię,
wczasy, szkolenia, zielone szkoły.

Wszystkie trasy utrzymywane są przez ratrak.

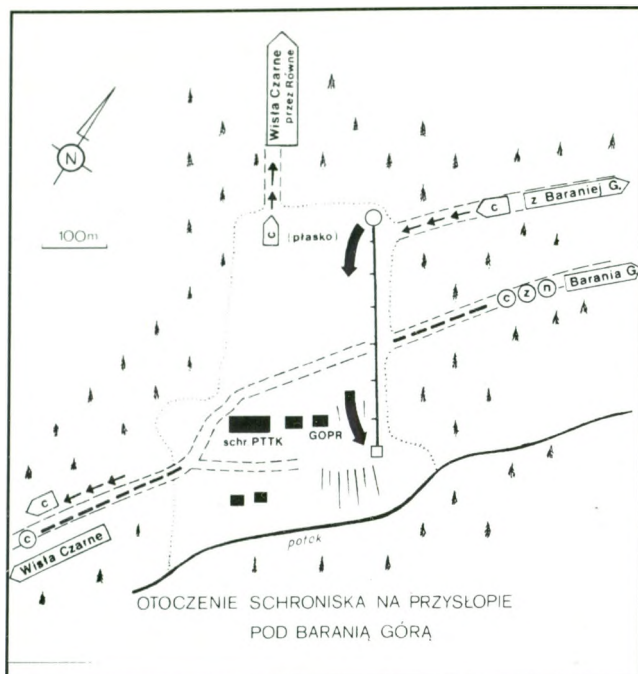
MALINKA – ZIELO-NE, to teren narciarski położony przy szosie prowadzącej do Szczyrku, wysoko poza zabudowaniami Malinki gdzie sezon trwa od 20 grudnia do początku marca. Czynny jest tu wyciąg talerzykowy o dł. 360 m i róż. poz. 75 m z górną stacją przy parkingu obok szosy. Wiedzie stąd jedna łatwa trasa zjazdowa otwartym terenem wzdłuż wyciągu.

CZARNE – BORO-WINA, to osiedle położone w widłach Czarnej i Białej Wiselki. Niedaleko przystanku PKS W. Czarne II znajduje się wyciąg talerzykowy o dł. 350 m i róż. poz. 80 m z jedną łatwą trasą zjazdową wzdłuż wyciągu.

PRZYSŁÓP pod BARANIĄ GÓRĄ, to najbardziej odległy i najwyższy położony teren narciarski Wisły. Bazą dla narciarzy jest schronisko PTTK w niespotykanym stylu pensjonatu – hotelu. Zimą dostać się tam można zawsze przetartą drogą o dł. 7 km prowadzącą doliną Czarnej Wiselki od przystanku PKS Wisła Czarne I. Do schroniska prowadzą znaki narciarskie i letnie czarne a następnie czerwone – czas przejścia 2 godz. Sezon narciarski rozpoczyna się na początku grudnia i trwa często do połowy kwietnia. Na polanie przy schro-

Tydzień Kultury Beskidzkiej

nisku czynny jest wyciąg talerzykowy o dł. 328 m i róż. poz. 80 m. Jest tu jedna szeroka trasa zjazdowa, górą łatwa a dołem trudniejsza w połowie przecięcia drogą podejściową na Baranią Górę.

SZLAKI NARCIARSKIE W REJONIE BARANIEJ GÓRY. Zimą najłatwiej na szczyt dostać się szlakiem letnim czerwonym ze schroniska na Przystół, ciągłym łagodnym podejściem. Ze szczytu prowadzą dwa szlaki o charakterze narciarskim: 1) przez os. Równe, stokami doliny Białej Wiselki do Wisły Czarne Fojtula; trasa łatwa, miejscami trudna o dł. 7,2 km i róż. poz. 600 m zapewnia ciągły zjazd do drogi na dnie doliny, znaki narciarskie niebieskie, 2) przez Przystół doliną Czarnej Wiselki do Wisły Czarne I; trasa łatwa o dł. 10 km i róż. poz. 620 m początkowo do schroniska prowadzi szlak narciarski czerwony, dalej zjazd drogą jezdnią prowadzącą do schroniska za znakami letnimi czarnymi. Jest i trzeci szlak o charakterze łącznikowym wiodący od schroniska na Przystół do niebieskiego szlaku zjazdowego z Baraniej Góry i łączący się z nim nad osiedlem Równe; szlak łatwy o długości 2 km i róż. poz. 150 m, znaki narciarskie czerwone.

1932

BANK SPÓŁDZIELCZY W WIŚLE

PL. B.HOFFA 3A, tel: 24-46, 24-47, fax: 34-56
godz. 8 - 18 sob. 8 - 12

*Wybierając Wisłę
Wybierasz Najlepszy Wypoczynek*

*Wybierając WIŚLAŃSKI BANK SPÓŁDZIELCZY
Wybierasz Największy Zysk i Najprzyjemniejszą Obsługę*

OFERUJEMY:

- *LOKATY ZEOTÓWKOWE*
- *KREDYTY LOMBARDOWE*
- *KREDYTY CZŁONKOWSKIE*
- *KREDYTY GOTÓWKOWE*
- *KREDYTY OBROTOWE*
- *KREDYTY O OPROCENTOWANIU STAEYM*
- *DORADZTWO BANKOWE*
- *USŁUGI SEJFOWE*
- *USŁUGI POLIGRAFICZNE*

Dom Wczasowy „GAZOWNIK”

43-460 Wisła - Nowa Osada II
Os. Bajcary 14, tel. (0-3865) 24-45 i 23-12

Jeden z najpiękniejszych domów wczasowych w Beskidach. Położony jest na wysokości 460 m npm, na malowniczym stoku, skąd rozciąga się piękna panorama otaczających gór. Oddalony 6 km od centrum Wisły przy tzw. małej pętli beskidzkiej prowadzącej przez Przełęcz Salmopolską do Szczyrku.

DW może pomieścić jednorazowo 100 osób w komfortowych pokojach 1, 2, 3, i 4- osobowych (pokoje dla 3 i 4 osób składają się z dwóch pomieszczeń). Wszystkie pokoje posiadają urządzenia sanitarne, aparaty radiowe, kolorowe telewizory z tv-sat oraz aparaty telefoniczne przyłączone do komputerowej centrali telefonicznej umożliwiającej bezpośrednią łączność z całym krajem.

Do dyspozycji gości sale:

- konferencyjna
- telewizyjna
- brydżowa
- gier głośnych
- a także
- bar
- bawialnia dla dzieci
- biblioteka z czytelnią
- sauna

Korzystna lokalizacja domu stwarza doskonałą bazę wypadową dla turystów pieszych i zmotoryzowanych, a narciarze znajdą najbliższe wyciągi w odległości 1000 m.

DOM WZASOWY
HALNY

na stoku Jarzębatej
czynny cały rok

43-460, Wisła, ul. 22 Lipca 38
tel. (0-3865) 24-38

- 110 miejsc wczasowych w 1 i 2 -osobowych pokojach z pełnymi węzłami sanitarnymi
- całodzienne wyżywienie (także dania regionalne)
- kawiarnia, biblioteka
- tv - sat
- pokój zabaw dla dzieci, tenis stołowy

Organizuje:
konferencje, ogniska z udziałem gawędziarzy i kapeli ludowej, kuligi, wycieczki.

Ośrodek Szkolno - Wypoczynkowy

"RELAKS"

(czynny przez cały rok)

43-460 Wisła, ul. 22 Lipca 35
tel/fax 30-05, tel. 30-06, 30-10

120 miejsc w pokojach 1,2,3-osobowych z pełnymi węzłami sanitarnymi i telefonami oraz w apartamentach.

Do dyspozycji gości:
kawiarnia, sala telewizji satelitamej i video, sauna, bilard.

Zapraszamy!

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy

"TURNIA"

43-460 Wisła-Jarzębata (Dziehcinka)
ul. Gimnazjalna 14
tel. (0-3865) 25-69

- 66 miejsc noclegowych w dwu i trzyosobowych pokojach (z łazienkami, kolorowymi telewizorami, tv-sat, telefonami)
- posiłki na miejscu w porach według życzeń gości - także dania regionalne i dietetyczne
- sala bankietowa, barek, snack-bar
- bilard, sauna, siłownia
- sale zabaw i gier dla dzieci
- kominek do organizowania ognisk

Pensjonat

IZABELLA

(60 miejsc noclegowych)

oferuje przez cały rok obsługę:

- wczasów rodzinnych
- wycieczek
- „zielonych szkół”
- narad i szkoleń
- przyjęć okolicznościowych

Ceny konkurencyjne!

43-460 Wisła
ul. Gimnazjalna 10
tel. (0-3865) 23-20

Dom Wypoczynkowy
"KROKUS"

czynny przez cały rok

43-460 Wiśła, ul. Górnośląska 9
tel. (0-3865) 24-43, faks 038476

oferuje:

- 150 miejsc noclegowych
- pełne wyżywienie
- organizację sympozjów, konferencji, "zielonych szkół", wycieczek

Na miejscu:
kawiarnia, boisko do siatkówki,
obok domu wyciąg narciarski.

DWP "SOSNA"

43-460 Wiśła, ul. Górnośląska 46
tel. (0-3865) 31-46

**Zapraszamy na wypoczynek.
Polecamy znakomitą kuchnię.**

Komfortowe warunki:

- TV Sat
- Video
- Solarium
- Sauna
- Siłownia
- Gabinety: lekarski, fryzjerski, kosmetyczny.

Organizujemy:
konferencje, narady, zabawy,
bankiety, zielone szkoły.

Przyjmujemy do realizacji
inne imprezy.

*Mile spędzisz urlop w Wiśle
zatrzymując się w Domu Wypoczynkowym*

KWK „RYMER”

100 miejsc w komfortowych pokojach
1, 2 i 3-osobowych z kolorowymi
odbiornikami tv i radiowymi.

Do dyspozycji gości: sala konferencyjna,
kawiarnia, sauna z basenem, sale tenisa
stołowego i tv-sat; przy ośrodku plac
zabaw dla dzieci i dwa brodziki.

43-460 Wiśła - Nowa Osada
ul. Wyzwolenia 38
tel. (0-3865) 31-98

Domy wczasowe w Wiśle

Malowniczo położona miejscowość w bramie doliny rzeki Wisły u podnóża Czantorii Wielkiej (995 m) i Równicy (884 m). Centrum Ustronia rozciąga się wzdłuż Wisły, ale większość najnowszych domów i ośrodków wypoczynkowych usytuowana jest na terenie osiedli: Zawodzie na zboczu Równicy, Jaszowiec w dolinie potoku o tej samej nazwie oraz w Dobce nad potokiem Dobka. Centrum miasta położone jest na wysokości ok. 360 m, a poszczególne osiedla i przysiółki do 600 m n.p.m. Sama miejscowość o długości ponad 15 km jest bardzo rozległa, bowiem obejmuje kilkanaście dolin potoków wpadających do Wisły. Granice miasta przebiegają grzbietami górskimi Równicy od wschodu i Czantorii od południowego zachodu. Ustronia posiada dobre połączenia kolejowe i drogowe z całym krajem, a na terenie miasta znajdują się trzy dworce kolejowe: Ustron, Ustron Zdrój i Ustron Polana. Z dworca PKS w Rynku można dojechać do większości odległych osiedli.

Pierwsze wzmianki o Ustroniu pochodzą z roku 1305, kiedy to był osadą biskupią. Rozwój miejscowości nastąpił w II poł. XVI w. i związany był z osadnictwem wołowskim. Wtedy osada należała do piastowskich ksiąząt cieszyńskich, a następnie stanowiła własność szlachecką. W 1775 r. cały Ustron został włączony do dóbr arcyksiążęcych Habsburgów. Wtedy to – podobnie jak w przypadku Wisły – protestantyzm stał się ostoją ostoją kultury polskiej i języka polskiego. Protestantyzm bowiem na tym terenie był obecny już od początku XVII w., kiedy to innowiercy szukali tutaj schronienia przed prześladowaniami. Nowe możliwości awansu Ustronia zarysowały się w 1772r., gdy po odkryciu na tym terenie rudy żelaza powstała huta, kuźnia i walcownia należąca do księcia Albrechta Kazimierza syna króla polskiego Augusta III. W XIX w. Ustron był jednym z najbardziej uprzemysłowionych ośrodków regionu. Po wyczerpaniu się złóż rud żelaza i ogoloceniu większości zboczy górskich z lasów, 1877r. zatrzymano większość urządzeń huty i przeniesiono je do Trzyńca – po zachodniej stronie pasma Czantorii. Pomimo doprowadzenia w 1888r. linii kolejowej, los tego ośrodka przemysłowego był już przesądzony i w 1897r. wygaszono ostatni wielki piec.

Ustron przestał być ośrodkiem hutniczym, ale coraz większego znaczenia nabierał jako miejscowość kuracyjna. Już w poł. XVII w. znany był z przeprowadzania kuracji serwatką owczą leczącą anemię i dolegliwości przewodu pokarmowego. Odkryto też, że woda ogrzana żużlem wielkopieczowym leczy schorzenia reumatyczne. Już w 1804r. arcyksiąże Albert wybudował dla kuracjuszy łaźnię z za-

jazdem (obecnie budynek restauracji Parkowa). Powstała również pijalnia i park zdrojowy oraz hotel. Napływ kuracjuszy z Węgier, Niemiec, Francji a nawet Anglii wpłynął na szybki rozwój Ustronia i podniesienia miejscowości do rangi uzdrowiska przez Rząd Krajowy w Opawie w 1882r. W rok później odkryto tu źródła o podwyższonej zawartości składników mineralnych, a w pięć lat później pokłady borowiny. Podjęto wówczas decyzję wybudowania pierwszego na Śląsku Cieszyńskim zakładu balneologicznego, który powstał w 1901r. i istnieje do chwili obecnej. W okresie międzywojennym nastąpił dalszy rozwój uzdrowiska. Przedłużono linię kolejową do Ustronia Polany a potem do Wisły, w 1928r. wybudowano drogę asfaltową z Katowic do Wisły przez Ustron, w 1932r. uregulowano koryto rzeki.

Po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej, postanowiono w pierwszej kolejności rozbudować istniejącą od prawie 200 lat Kuźnię Ustron (dziś oddział FSM). W następnych latach przeważała jednak koncepcja wykorzystania naturalnych zasobów Ustronia, który w 1957r. uzyskał prawa miejskie. W tym też roku rozpoczęto budowę wzorcowego ośrodka wypoczynkowego w dolinie Jaszowca. W 1967 r. Ustron ponownie uzyskał status uzdrowiska oraz rozpoczęto budowę dużego ośrodka sanatoryjno-wczasowego na Zawodziu. Szesnaście ośrodków o charakterystycznych kształtach piramid wkomponowanych w stoki Równicy, dały miastu nowe oblicze urbanistyczne. Powstały również: Śląski Szpital Reumatologiczny, Szpital Uzdrowiskowy, Zakład Przyrodolecznicy, Śląskie Centrum Rehabilitacji, Reumatologiczne Sanatorium Rehabilitacyjne Dla Dzieci.

Atrakcyjność Ustronia jako uzdrowiska i miejscowości turystyczno-wypoczynkowej podnosi uruchomiona w 1967r. kolej linowa (krzeselkowa) na Czantorię, amfiteatr w Parku Zdrojowym gdzie każdego roku na jego deskach odbywają się imprezy folklorystyczne związane z Tygodniem Kultury Beskidzkiej, basen kąpielowy i korty tenisowe położone przy nadrzecznych bulwarach a także przystań kajakowa w samym centrum miasta na stawie – niegdyś zbiorniku wody dla potrzeb istniejącej opodal huty. Baza wczasowa Ustronia, to ponad 50 domów wypoczynkowych – w większości komfortowych. Jest też mnóstwo prywatnych pensjonatów, są także pola namiotowe i biwakowe. Dobrze również rozwinięta jest sieć gastronomiczna. Atrakcją dla zmotoryzowanych jest możliwość dojazdu do schroniska na Równicy położonego na wys. 785 m, skąd roztacza się wspaniała panorama Czantorii. Przyjeżdżającym do Ustronia warto polecić zwiedzenie otwartego w 1986r. Muzeum Kuźnictwa i Hutnictwa im. inż. Jana Jarockiego (1889-1980) – wielce zasłużonej dla kuźnictwa ustroniańskiego postaci. Muzeum mieści się opodal Parku Zdrojowego w centrum miasta, w dawnym budynku dyrekcji huty. Okazały budynek hotelu i restauracji „Parkowa” na prawo od muzeum – to dawny budynek zdrojowy. Obok przy stawie w miejscu gdzie niegdyś stał wielki piec huty Klemens – budynek Zespołu Szkół Mechanicznych. Wewnątrz budynku można oglądać stare urządzenia hydrotechniczne, przed budynkiem natomiast leży tzw. „świnia” – pozostałość po nieudanym wytopie surówki.

Do zabytków Ustronia zalicza się dwie budowle sakralne w centrum miasta: barokowy kościół parafialny pod wezwaniem św. Klemensa z 1787r. rozbudowany w XIX w. wraz z przylegającym doń sierocińcem z 1740r. i dawną szkołą parafialną oraz ewangelicki kościół z 1835r. wraz z plebanią i starą szkołą. Idąc od strony Zawodzia na Równicę napotkamy kamienny ołtarz z XVII w., miejsce kultu religijnego ówczesnych prześladowanych luteranów.

Z racji swego położenia i dogodnej komunikacji Ustroń jest dobrym punktem wypadowym w nadgraniczne pasmo Czantorii, Równicy i Orłowej. Zaczyna się tu główny beskidzki szlak turystyczny (czerwony) im. K. Sosnowskiego. Atrakcyjny jest też zimą ze względu na liczne wyciągi narciarskie i trasy zjazdowe.

Proponowane wycieczki

ze stacji PKP Ustroń Zdrój przez Poniwiec na szczyt Czantorii Wielkiej (995 m) – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

ze stacji PKP Ustroń Polana przez Polanę Stokłosicę (dojazd także koleją linową) na szczyt Czantorii Wielkiej – szlakiem czerwonym 1,3/4 godz.

ze szczytu Czantorii przez Soszów (886 m) i Cieślar (920 m) do schroniska na Stożku (980 m) – szlakiem czerwonym 3 godz.

ze stacji PKP Ustroń Zdrój przez centrum miasta, Jelenicę na Czantorię Małą (866 m) – szlakiem żółtym 2 godz.

ze stacji PKP Ustroń przez centrum miasta, stację PKP Ustroń Zdrój, przez Zawodzie i dolinę Gościeradowca do schroniska na Równicy (785 m) – szlakiem czerwonym 1,5 godz. Możliwość kontynuacji wycieczki przez Beskidek (693 m), Studenckie, Orłową, Trzy Kopce (810 m), Gościejów (810 m) na Przełęcz Salmopolską (934 m) – szlakiem niebieskim a następnie żółtym 4,5 godz.

ze stacji PKP Ustroń Polana (częściowo szosa) do schroniska na Równicy – szlakiem czerwonym 1,5 godz. Do schroniska można również dojechać samochodem z Ustronia – Zawodzia i zostawiwszy samochód na parkingu udać się na wycieczkę w góry.

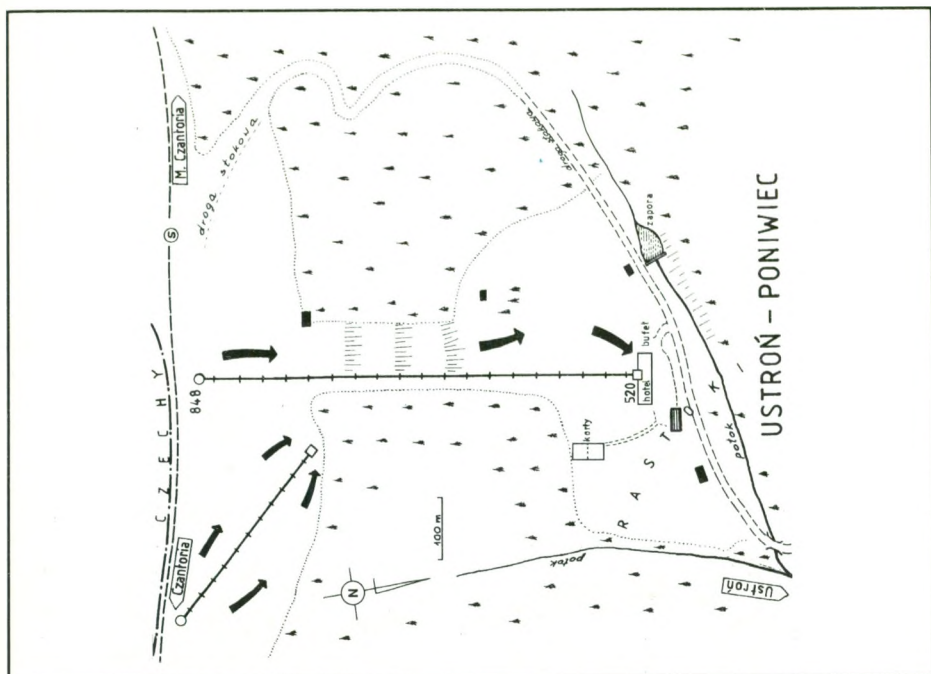
ze stacji PKP Ustroń Polana przez Dobkę na Orłową (813 m) – szlakiem zielonym 1,5 godz. Przez Orłową wiedzie niebieski szlak z Równicy na Trzy Kopce Wiślańskie.

Tereny narciarskie

Sezon narciarski w Ustroniu ze względu na położenie u wylotu doliny Wisły trwa nieco krócej niż w Wiśle. Tereny narciarskie usytuowane są w trzech rejonach: Czantorii, Poniwca i Jaszowca.

CZANTORIA, to umowna nazwa terenów narciarskich związanych z krzeselkową koleją linową z Ustronia Polany na Polanę Stokłosicę – 1,5 km po niższej szczytu Czantorii Wielkiej. Kolej o długości 1640 m i różnicy poziomów 462 m wyposażona jest w krzeselka dwuosobowe. Dolna stacja obok przystanku PKP a górna na wysokości 855 m. Przy górnej stacji kolei kończy się też wyciąg orczy-

810 m i róż. poz. 246 m bierze początek w najwyższej części doliny Poniwca na polanie Rastoki (obok hotelu) a kończy się na siedle grzbietu pomiędzy Małą i Wielką Czantorią na wys. 848 m. W dół prowadzi jedna trudna trasa zjazdowa szeroką przecinką wzdłuż wyciągu. Jest ona oświetlona i utrzymywana przy pomocy ratraka. Zjeżdżając od górnej stacji orczyka w lewo, można dotrzeć do położonego na polanie szczytowej wyciągu górnego o dl. 360 m i róż. poz. 90 m. Wyciąg ten kończy się na wys. 860 m tuż przy granicy państwa, skąd wiodą dwie łatwe trasy zjazdowe po obu jego stronach. Do zjazdu w kierunku hotelu można wykorzystać również drogę stokową przechodzącą przez las po zachodniej stronie wyciągu. W przyszłości planuje się tu nartostradę.

 JASZOWIEC – PALENICA, to teren położony po wschodniej stronie rzeki Wisły w dolince potoku Jaszowiec. Na północnym stoku Palenicy działają dwa wyciągi orczykowe, a w sąsiedztwie – po przeciwnej stronie ulicy Wczasowej – znajduje się także talerzykowy. Pomimo ich położenia na niewielkiej wysokości warunki śniegowe utrzy-

PENSJONAT „GRÓŃ”

„Karin-Land” - Sp. z o.o.

ul. 3 Maja 134, 43-450 USTRONIE - POLANA

tel. (0-3864) 25-28, fax 22-50

Zaprasza:

Wszystkich spragnionych prawdziwego wypoczynku i relaksu na 7 i 14-dniowe wczasy zimą i latem.

Do dyspozycji gości znajdują się 2 i 3-osobowe pokoje z pełnym wyposażeniem sanitarnym.

Na miejscu całodobowy sklep spożywczo-monopolowy oraz kawiarnia.

Na życzenie organizuje się piesze i autokarowe wycieczki, a zimą popularne kuligi.

Pensjonat położony jest u stóp Czantorii, tuż przy dolnej stacji kolei linowej.

OŚRODEK REKREACYJNY KOLEJ LINOWA na CZANTORIEĘ

Atrakcją - latem i zimą

43-450 Ustroń, ul. 3 Maja 130, tel/fax 22-50, tel. 35-50

- ☆ Długość trasy kolei linowej - 1640 m
- ☆ Różnica wysokości - 462 m
- ☆ 120 krzeseł dwuosobowych
- ☆ Zdolność przewozowa - 500 osób/godz.
- ☆ Czas przejazdu w jednym kierunku - 14,5 min.

Kolej czynna codziennie przez cały rok z wyjątkiem kwietnia i listopada

- styczeń, luty, październik, grudzień od 8⁰⁰ do 16⁰⁰
- marzec, maj, wrzesień od 8⁰⁰ do 17⁰⁰
- czerwiec, lipiec, sierpień od 8⁰⁰ do 18⁰⁰

Górna stacja znajduje się na Polanie Stokłosica, skąd roztacza się wspaniała panorama Beskidu Śląskiego, ze szczytem Równicy na pierwszym planie. W dole rozciągnięta zabudowa Ustronia i częściowo Wisły. W pół godziny można spacerowym krokiem osiągnąć szczyt Czantorii Wielkiej (995 m), przez który przebiega granica z Czechami.

Zimą na Polanie Stokłosica czynny jest orczykowy wyciąg narciarski o długości 670 m i różnicy wysokości 190 m. Trasy zjazdowe dla zaawansowanych o długości 1900 m i dla średnio zaawansowanych - 2500 m.

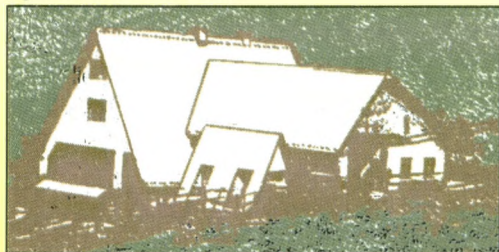
Dolna stacja położona jest bezpośrednio przy przystanku PKP i PKS Ustroń Polana. Przed budynkiem stacji znajduje się duży parking dla zmotoryzowanych.

Hotel „PONIWIEC”

czynny cały rok

43-450 Ustroń, ul. Akacyjna 107, tel/fax (0-3864) 32-10

- 6 pokoi luksusowo wyposażonych z tv-sat.
- Przy hotelu schronisko dla 16 osób.
- Wyżywienie na miejscu.
- Sauna, masaże wodne.
- Kort tenisowy oświetlony ze sztuczną nawierzchnią.
- Doskonale warunki narciarskie, trasy przygotowane przez ratrak.
Dwa wyciągi orczykowe, stok oświetlony.
- Ski serwis, przechowalnia nart.

P.P. Uzdrowisko Ustroń - Jastrzębie

SANATORIUM I ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY

43-450 Ustroń, ul. Sanatoryjna 1, tel. 32-78, 24-58, tlx 038408

Podstawowy profil
i wskazania lecznicze
uzdrowiska:

- choroby narządu ruchu,
w tym:
 - reumatyczne
 - schorzenia kręgosłupa
 - stany pourazowe
- choroby dróg oddechowych
- choroby układu krążenia, w tym:
 - wczesna rehabilitacja pozawałowa serca
 - choroba niedokrwienia serca
 - niewydolności krążenia, także obwodowego
- choroby metaboliczne z otyłością
włącznie

Zabiegi:

- kąpiele i zawijania borowinowe
- kąpiele mineralne i solankowe
- elektro- i światłolecznictwo
- masaże lecznicze

**Informacji udziela
Biuro Usług - ul. Sanatoryjna 1
tel. 28-98**

DOM WCZASOWY HOTEL ROSOMAK

43-450 USTROŃ-ZAWODZIE
ul. Zdrojowa 2
tel/fax 25-37, tlx 38405

Zaprasza na wczasy 7 i 14-dniowe,

istnieje również możliwość
korzystania z parodniowego pobytu.

ORGANIZUJEMY: konferencje, giełdy, kursy,
spotkania towarzyskie.

Do dyspozycji:

apartamenty, pokoje 2 i 3-osobowe z balkonami,
każdy wyposażony w pełny węzeł sanitarny.

kawiarnia
sala video
sala telewizyjna (tv-sat)
sala klubowa

Na miejscu sale gier
sala bilardowa
biblioteka
sauna
siłownia
basen letni

HOTEL „NARCYZ”

43-450 USTROŃ
ul. Zdrojowa 9
tel/fax (0-3864) 35-95 tlx 038417

czynny cały rok

Pokoje 2, 3 i 4-osobowe
z łazienkami i telefonami
oraz apartamenty 2 i 4-osobowe.

Do dyspozycji gości: kawiarnie,
restauracja, sala odnowy biologicznej,
sauna, sklep kosmetyczno-odzieżowy,
fryzjer, sale pingpongowa i bilardowa.

Czas i terminy pobytu według życzeń
zainteresowanych. Możliwość
organizacji sympozji i konferencji.

Dom Wczasowy HOTEL "ORLIK"

43-450 Ustroń, ul. Zdrojowa 8
tel/fax (0-3864) 36-93, tlx 038411

Zaprasza na wczasy 7 i 14 dniowe,
a także krótsze pobyty - w pokojach
2, 3, 4, 5 i 6-osobowych wyposażonych
w pełne węzły sanitarne, telefony
i telewizory podłączone do sieci tv-sat.

Organizuje: sympozja, konferencje,
wycieczki piesze i autokarowe, ogniska,
kulligi.

Zaprasza do: kawiarni, drink-baru,
sauny, solarium, sali zabaw i gier,
sal VIDEO i bilardowej, basenu letniego.

HOTEL „TULIPAN”

170 miejsc nodegowych,
w pokojach 2 i 3-osobowych i apartamentach

43-450 Ustroń - Zawodzie, ul. Szpitalna 21
tel. (0-3864) 37-80 tlx 038421

Mamy do zaoferowania:

wyśmienite posiłki w przytulnej restauracji
kawiarenkę z wszelkimi napojami
salę konferencyjną
salon piękności
saunę
tv-sat
salę gimnastyczną
bilard i tenis stołowy

**Jeśli wahasz się, czy przyjechać tutaj,
bądź pewny, iż będzie Ci
smutno przy opuszczaniu nas!**

Hotel Muflon

43-450 USTRÓŃ, ul. Sanatoryjna 32
tel. 27-11, 37-15; tlix 038495; fax (0-3864)-2992

WYSOKI STANDARD - WZOROWA OBSŁUGA

ZAPRASZA:

- na wczasy i wypoczynek
- na pobyty kilkudniowe, weekendowe, wycieczki
- konferencje, sympozja, giełdy handlowe itp.

PROWADZI

- całoroczną działalność hotelową i wczasową z całodziennym wyżywieniem

POSIADA:

- 170 miejsc hotelowych w pokojach 1, 2, 3 i 4-osobowych z łazienkami i wc.
- kawiarnię
- salę gier, TV-SAT
- solarium, masaże, zabiegi fizykoterapii
- saunę, siłownię, kort tenisowy, narciarstwo

ZAPEWNIAMI:

- bardzo dobre warunki pobytu
- najlepszy wypoczynek
- tanie usługi

Ośrodek
Wczasowo-Leczniczy
i Sanatorium

Ustróż
ul. Zdrojowa 7
tel. 33-11
tlix. 038454

"Wilga"

Zaprasza

Organizujemy turnusy:

- * sanatoryjne *
- * wczasowe *
- * świąteczne *
- * sylwestrowe *

Dom Wczasowy

"GWAREK"

43-453 Ustróż - Jaszowiec, ul. Wczasowa 49
tel. (0-3864) 25-89, 33-04, tlix. 038493

- ☆ pokoje 2, 3, 4-osobowe z pełnym węzłem sanitarnym
- ☆ kawiarnia
- ☆ sala kinowa i telewizyjna (tv-sat)
- ☆ video i videoskop

DW organizuje wg życzeń klientów imprezy zlecone (wesela, konferencje, zielone szkoły) - ceny do uzgodnienia.

JAWOR

Dom Wczasowy "JAWOR"

43-453 Ustróż - Jaszowiec, ul. Wczasowa 51
tel. (0-3864) 23-93, tlix. 038445

Zaprasza na wczasy 7, 10 i 14-dniowe oraz krótsze pobyty - z całodziennym wyżywieniem.

Organizuje:

imprezy okolicznościowe, spotkania, konferencje i sympozja oraz wycieczki szkolne i "zielone szkoły".

Dysponuje:

noclegami dla 168 osób w pokojach 1, 2, 3, 4-osobowych, kawiarnią, biblioteką, salami gier i telewizyjną z programami tv-sat.

W pobliżu domu wczasowego kilka wyciągów narciarskich.

Ośrodek Wczasowo - Szkoleniowy

„DAR”

Dyrekcji Urzędu Poczty Katowice
43-453 Ustroń - Jaszowiec, ul. Wczasowa 47
tel. (0-3864) 26-77, 24-65

- pokoje 2, 3, 4-osobowe z pełnym węzłem sanitarnym
- całodziennie wyżywienie, domowa kuchnia
- sauna z basenem, sala gimnastyczna, sala ćwiczeń
- pokój zabaw dla dzieci, tv-sat

Ośrodek organizuje: narady, konferencje, szkolenia oraz uroczystości weselne i inne okolicznościowe, bankiety.

W sąsiedztwie ośrodka wyciągi narciarskie.

Hotel - Pensjonat

„JUHAS”

Czesław Zagawa
43-450 Ustroń - Jaszowiec, ul. Stroma 18
tel. (0-3864) 33-32, 26-52, tlx. 38415

Proponuje:

atrakcyjne wczasy indywidualne i rodzinne w dowolnych terminach z zakwaterowaniem w pokojach 1, 2, 3 i 4-osobowych z łazienkami; urozmaicone posiłki na wzór kuchni domowej.

Do dyspozycji gości:

kawiarnia, biblioteka, wypożyczalnia sprzętu sportowego, tv-sat, kablowa sieć video.

Organizuje: wycieczki, rajdy górskie, kuligi.

Przyjmuje zlecenia na:

okolicznościowe przyjęcia i bankiety, bale maturalne i inne zabawy, sympozja, kursy, konferencje, narady.

Pensjonat posiada salę konferencyjno-bankietową na 160 miejsc z wyposażeniem audiowizualnym.

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE

„MEBLE”

Spółka z o.o.
60-307 Poznań, ul. Grunwaldzka 104, tel. centr. 67-56-61
tel. bezp. 67-26-61, fax 67-45-14, tlx 0414390, tel. zaop. 67-57-31

Wyposażamy w meble obiekty: socjalne, sanatoryjne, wczasowe, hotelowe, gastronomiczne, biurowe, szkolne i przedszkolne oraz inne.

Realizujemy też pełny zakres prac projektowo-wykonawczych - od zaprojektowania wystroju i aranżacji po prace wykończeniowe.

Przyjmujemy np. zlecenia na położenie wykładzin podłogowych, montaż mebli wbudowanych

i innych, wykonanie i montaż boazerii, kamiszy, desek osłonowych, parkietów.

Wykonujemy na zamówienie meble nietypowe na podstawie własnych projektów lub zamawiającego. Możemy również dostarczyć naszym klientom: lampy, dywany, zastony, firany oraz urządzenia i sprzęt do pomieszczeń pomocniczych.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług oraz do odwiedzenia naszego salonu meblowego w Poznaniu przy ul. Grunwaldzkiej 104

DOM WZASOWY „MAZOWSZE” W USTRONIU - JASZOWCU

Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku

Zaprasza na wczasy 7 i 14-dniowe a także na krótsze pobyty i wypoczynek sobotnio-niedzielny

- organizuje też zgrupowania sportowe
- obsługuje wycieczki, kursy i konferencje
- gwarantuje smaczne i obfite posiłki

Do dyspozycji gości: pokoje 2 i 3-osobowe, każdy z pełnym węzłem sanitarnym, telefonem, rtv, video, tv-sat • kawiarnia • biblioteka

Na miejscu obiekty i urządzenia sportowe: boisko • kort tenisowy • kryty basen • lodowisko • sauna • wypożyczalnia sprzętu sportowego • w pobliżu DW zespół 3 wyciągów narciarskich, a w odległości 2,5 km kolej linowa na Czantorię

Organizuje: wycieczki i imprezy sportowo-rekreacyjne • ogniska i kuligi • spotkania i prelekcje • wieczorki taneczne i inne imprezy na życzenie

43-453 USTRŃ - JASZOWIEC, ul. Stroma 6, tel. (0-3864) 26-59 lub 25-59, telex 038348

mują się do końca lutego, a to dzięki osłonie lasu otaczającego ten teren. Pierwszy z wyciągów położony bliżej centrum z dolną stacją ok. 150 m od ulicy ma dł. 435 m i róż. poz. 101 m; zjazd jedną średnio trudną trasą otwartym terenem wzdłuż wyciągu (stok oświetlony). Drugi z wyciągów o dł. 964 m i róż. poz. 233 m z dolną stacją tuż przy parkingu, prowadzi na szczyt Palenicy (671 m). Zjazd do wyboru dwoma trasami: pierwsza – niebieska średnio trudna szeroką przecinką wzdłuż wyciągu a dołem łukiem wokół zabudowań, druga – zielona łatwa wąską przecinką leśną na lewo od trasy pierw-

szej. Trzeci z wyciągów (talerzykowy) o dł. 198 m i róż. poz. 38 m usytuowany jest na przeciwległym stoku obok Domu Nauczyciela i obsługuje półko narciarskie.

ZAWODZIE GÓRNE – przy ul. Sanatoryjnej obok DW „Rosomak” na zachodnim stoku Równicy znajduje się wyciąg talerzykowy o dł. 240 m i róż. poz. ok. 40 m. Trasa zjazdowa łatwa polanami wzdłuż wyciągu. Śnieg w tym rejonie utrzymuje się niezbyt długo.

Wieś na Pogórzu Śląskim 7 km na wschód od Cieszyna. Najstarsze zapiski o miejscowości pochodzą z 1223r., a od 1293r. istnieje tu kościół parafialny. W 1888r. wybudowano linię kolejową z Cieszyna do Bielska i odgałęzienie tej linii z Goleiszowa do Ustronia i Wisły. Przydatność okolicznych margli do produkcji cementu wpłynęła na powstanie kamieniołomów i w 1899 r. wybudowano w Goleiszowie cementownię, którą później znacznie rozbudowano. Znajduje się też tutaj nowoczesna fabryka elektronarzędzi i fabryka kleju.

W czasie okupacji hitlerowskiej w Golezowie funkcjonował podobóz kaźni oświęcimskiej. Więźniowie pracowali w kamieniołomach. W 1956r. odsłonięto tu obelisk i płytę upamiętniającą pomordowanych w obozach koncentracyjnych i poległych w walce z okupantem.

Godne obejrzenia zabytki, to: plebania z końca XVIII w., kościoł ewangelicki z 1793r. przebudowany w stylu neoromańskim w poł. XIX w. – z plebanią z przeł. XVIII i XIX w. Turystyczną atrakcją jest też góra Chełm (464 m) osłaniająca Golezów od północy, na której w latach 1934 – 1951 czynna była Harcerska Szkoła Szybowcowa; ze szczytu roztacza się panorama pogórza i Beskidu Śląskiego.

Proponowane wycieczki

ze stacji PKP Golezów przez górną część Dziegiełowa (zamek z XVII w. przebudowany przez Czelów i Goczalkowskich w XVII i XIX w.) do schroniska Pod Tułem (621 m), gdzie warto zwrócić uwagę na dwa rezerваты ciekawej i rzadkiej roślinności górskiej, a dalej przez Małą Czantorię (866 m) na Wielką Czantorię (995 m), skąd roztacza się wspaniała panorama Beskidu Śląskiego po obu stronach granicy – szlakiem czarnym 3,1/4 godz. Wyprawę można kontynuować granicznym pasmem Czantorii przez Soszów (886 m., schronisko), Cieśla (920 m., punkt widokowy) do schroniska na Stozku (978 m) – szlakiem czerwonym.

Wieś letniskowa i siedziba gminy położona w dolinach rzeki Brennicy i jej dopływów: Leśnicy i Holcyny. Ciągnie się wzdłuż rzek, a jej poszczególne części posiadają własne nazwy: Spalona, Pinkas, Węgierski, Bukowa, Leśnica, Holcyna. Otoczona jest od zachodu pasmem Równicy i Orłowej, od południa szczytami Starego Gronia i Kotarza, a od północnego wschodu pasmem Błatnej i Czupla. Centrum wsi położone jest na wys. 420 m, a najwyższe partie wsi podchodzą do wys. 600 m. Dojechać do wsi można drogą wiodącą od szosy Bielsko-Biała – Skoczów przez Górkę Wielkie. Jej boczne odgałęzienie z Brennej Spalanej przez Lipowiec do Ustronia jest wąskie i kręte.

Początki Brennej należącej niegdyś do Księstwa Cieszyńskiego sięgają roku 1490. Początkowo była wsią wyłącznie pasterską, ale już w XVI w. istniała tutaj huta szkła, a także wypalano węgiel drzewny. Z początkiem XVII w. założono też w Brennej hutę żelaza wykorzystującą miejscowe pokłady rudy darniowej i węgiel drzewny. Hutę zamknięto już w 1690 r., a liczne mielerze – pozostałości po hucie – istniały tu jeszcze na pocz. XIX w.

Do czasów nam współczesnych Brenna pozostawała nadal osadą pasterską. Charakter ten zachowała częściowo do dzisiaj, gdyż mieszkańcy wypasają owce w sałaszach na Kotarzu, Starym Groniu, Orłowej, Bukowej i Grabowej. Na halach czynne są koliby pasterskie i koszary dla owiec. Większość brenniaków znajduje jednak zatrudnienie w zakładach przemysłowych Śląska Cieszyńskiego, a także przy obsłudze coraz liczniej przybywających wczasowiczów i turystów.

Już w okresie międzywojennym Brenna pełniła rolę niewielkiej miejscowości wczasowej. Prawdziwy rozwój nastąpił jednak dopiero począwszy od lat sześćdziesiątych. Powstały nowe drogi, centrum z hotelami i restauracjami, amfiteatr, deptak spacerowy. Jest także hala sportowa, boisko, korty tenisowe. Na dwóch niewielkich zaporach wodnych na potokach Leśnicy i Holcynie zorganizowano przystanie kajakowe. Wybu-

dowano skocznnię narciarską i 10 wyciągów, dzięki czemu Brenna stała się popularnym i atrakcyjnym zimowiskiem. Zimą też organizowane są tu imprezy folklorystyczne: kuligi, pieczenia barana, a przede wszystkim karnawał zimowy „Pod Starym Groniem” z takimi atrakcjami jak: skoki narciarskie, jazda na nartach za końmi, zawody saneczkowe, konkursy rzeźb ze śniegu. Od czerwca do września trwa festiwal „Gronie nasze gronie – lato w Brennej”. Odbývają się także inne imprezy na deskach miejscowego amfiteatru. Swego rodzaju ciekawostką są dożynki ekumeniczne odbywające się w sierpniu.

Brenna to także żywy do dzisiaj ośrodek sztuki ludowej i folkloru. Wśród miejscowej ludności zachowały się doroczne i rodzinne zwyczaje i obrzędy, jak również strój góralski. Spotkać można jeszcze tu i ówdzie warsztat tkacki, gdzie z wełny wyrabia się swetry, skarpety czy rękawice. Jeszcze nie tak dawno w dolinie Jatnego jeden z tamtejszych mieszkańców wytłaczał sukno na góralskie stroje. Od 1963r. działa Folklorystyczny Zespół „Brenna”, założony przez Józefa Macha, artystę – rzeźbiarza, muzyka i animatora ruchu kulturalnego. Zespół bierze udział w corocznym Tygodniu Kultury Beskidzkiej, znany jest z występów w wielu miastach na terenie kraju a także poza jego granicami. O jego wysokim poziomie artystycznym świadczą liczne na-

grody i wyróżnienia na festiwalach, również międzynarodowych.

Przebywając w Brennej warto odwiedzić kościół parafialny z lat 1793-1796, przebudowany w 1929 r. Na uwagę zasługuje także dawna zabudowa wsi typowo góralskiej. Spotyka się tu drewniane chałupy z XIX w., niegdyś kurne, kryte słomą lub gontami – także zabudowania gospodarze.

Proponowane wycieczki

z centrum Brennej (PKS – ośr. zdr.) doliną Leśnicy do schroniska na Równicy (785 m) – szlakiem zielonym 1,3/4 godz.

z centrum Brennej (PKS – ośr. zdr.) doliną Leśnicy a następnie przez Malinę (583 m), Stary Groń (790 m), Grabową (907 m) na Przełęcz Salmopolską (934 m) – szlakiem zielonym i po kilkuset metrach czarnym a w końcu czerwonym ok. 3 godz.

z przystanku PKS B. Centrum przez Stasiówkę, Stary Groń, Brennę Leśnicę, Gronik (662 m), Trzy Kopce Wiślańskie (810 m) – szlakiem zielonym 2,5 godz. Z Trzech Kopców Wiślańskich można przejść szlakami: niebieskim na Równicę, żółtym do centrum Wisły lub na Przełęcz Salmopolską.

z przystanku PKS B. Centrum doliną Hołcyny przez Halę Jaworową na Kotarz (974 m) – szlakiem niebieskim 2 godz. Z Kotarza czerwony szlak wiedzie w prawo na Przełęcz Salmopolską a w lewo na Klimczok.

z przystanku PKS B. Bukowa na przełęcz Karoszczonkę (736 m) – szlakiem żółtym 1 godz. Z przełęczy można czerwonym szlakiem przejść na Trzy Kopce (1080 m) i Klimczok – ok. 1 godz. lub żółtym szlakiem zejść do Szczyrku Białej.

z centrum Brennej (PKS B. Ośr. Zdrowia) przez Wielki Cisowy (878 m) do schroniska na Błatnej (917 m) – szlakiem zielonym 1,5 godz. Wędrówkę można również zacząć z przystanku PKS B. Centrum szlakiem czarnym, który łączy się z zielonym.

Tereny narciarskie

W ostatnich latach Brenna stała się również popularnym zimowiskiem. Niestety z powodu zbyt niskiego położenia centrum wsi (420 m) warunki śniegowe nie są tu najlepsze. Większość wyciągów zgrupowana jest w rejonie os. Węgierski, położonego w najwyższej części doliny Brennicy oraz w końcu doliny Leśnicy. Sezon narciarski przy poszczególnych wyciągach jest mocno zróżnicowany i uzależniony od położenia.

KOTARZ – BESKID WĘGIERSKI, to zespół dwóch wyciągów orczykowych usytuowanych jeden nad drugim i wiodących od dna doliny Brennicy w os. Węgierski na Beskid Węgierski (929 m) w paśmie Kotarza. Ze szczytu można zjechać do Szczyrku

Górnego w rejonie Czyrnej i GON. Wyciąg położony niżej (**Kotarz I**) o dł. 596 m i róż. poz. 197 m posiada dolną stację tuż przy drodze, ok. 500 m od ostatniego przystanku PKS B. Węgierski i parking, a górną na wys. 790 m na polanie. Tuż obok znajduje się dolna stacja drugiego wyciągu (**Kotarz II**) o dł. 509 m i róż. poz. 143 m. Przy obu wyciągach prowadzi jedna trudna trasa zjazdowa o dł. 1400 m wiodąca początkowo szeroką przecinką, a od stacji pośredniej polanami. W dolnej części zwykle wystają kamienie. Przy dobrych warunkach śniegowych stok ten – bardzo efektywny – jest najlepszym terenem narciarskim Brennej, a sezon trwa przeważnie od 20 grudnia do 10 marca.

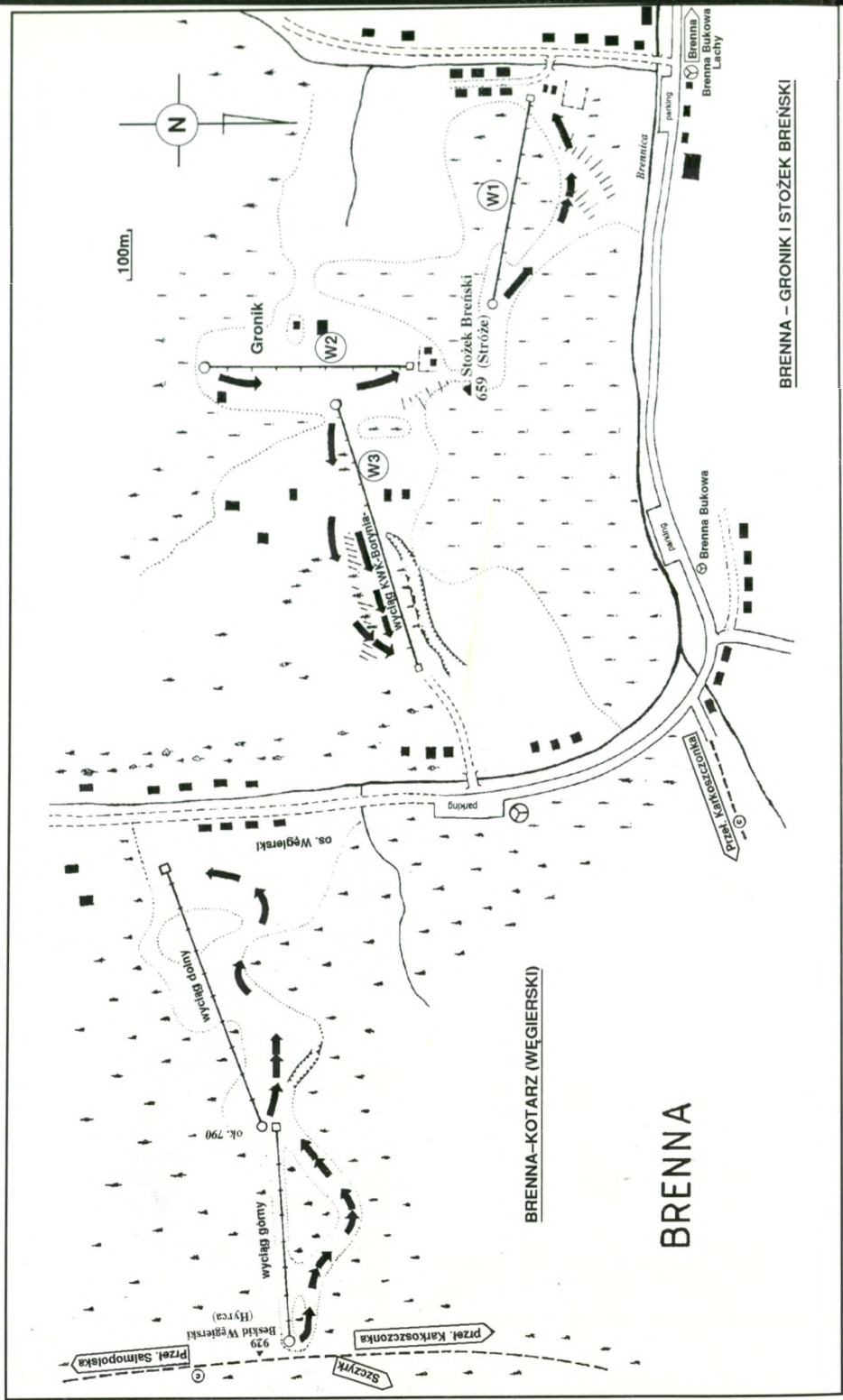
GRONIK I STOŻEK BREŃSKI, to teren narciarski położony nad Brenną Bukową, na przeciwnych stokach doliny Brennicy. Funkcjonuje tu zespół trzech wyciągów talerzykowych, które swą popularność zawdzięczają łatwiejszym niż na sąsiednim Kotarzu trasom zjazdowym. Sezon narciarski trwa od 20 grudnia do początku marca, a na Groniku nawet trzy tygodnie dłużej (północny stok).

Wyciąg **W1** o dł. ok. 400 m i róż. poz. 140 m dolną stację ma usytuowaną 300 m od przystanku PKS B. Lachy a górną pod szczytem Stożka Breńskiego (659 m). Jest tu tylko jedna trasa zjazdowa średnio trudna a w dolnej części stroma.

Wyciąg **W2** o dł. 485 m i róż. poz. 112 m wiedzie szeroką polaną ze Stożka Breńskiego na Gronik, skąd prowadzi jedna łatwa trasa zjazdowa wzdłuż wyciągu, ciekawa widokowo.

Widok z Gronika na Kotarz

BRENNA-KOTARZ (WĘGIERSKI)

BRENNA

BRENNA - GRONIK I STOZEK BRENSKI

LUDDOWY KLUB SPORTOWY „BESKID”

43-438 Brenna, ul. Wyzwolenia 71, tel. 533 lub 336, tlx. 035187

WSZYSTKO POD JEDNYM DACHEM DO DYSPOZYCJI PRZEZ CAŁY ROK:

- ☆ HOTEL (POKOJE 2 I 3-OSOBOWE Z ŁAZIENKAMI - OK. 60 MIEJSC)
- ☆ RESTAURACJA Z DRINK-BAREM
- ☆ HALA SPORTOWA (27 x 46 x 8,5 M)
- ☆ SIŁOWNIA
- ☆ GABINET ODNOWY BIOLOGICZNEJ, MASAŻE, KĄPIELE SOLANKOWE
- ☆ KOMPLEKSOWA INFORMACJA TURYSTYCZNA

**IMPREZY I OBOZY SPORTOWE, WCZASY, WYCIECZKI, IMPREZY REGIONALNE.
W OKOLICY 10 WYCIĄGÓW NARCIARSKICH I ATRAKCYJNE TRASY ZJAZDOWE.**

OŚRODEK WCZASOWY JAZDY KONNEJ

czynny przez cały rok

Roman Iskrzycki

43-438 Brenna, ul. Jatny 67, tel. (0-3836) 521

Przystanek PKS Brenna-Ośrodek Zdrowia

- 100 miejsc noclegowych z całodziennym wyżywieniem
- konne rajdy szlakiem Beskidów
- jazdy bryczkami, kulligi
- szkółki jazdy konnej
- na miejscu kawiarnia, sala video.

Pensjonat „MALWA”

Kazimierz i Aniela Gryczowie

43-438 Brenna, ul. Jatny 11, tel. (0-3836) 493

Oferuje:

- 50 miejsc noclegowych w pokojach gościnnych i apartamentach
- wyżywienie w restauracji na miejscu

Organizuje:

- kolonie i zimowiska
- wycieczki, kulligi
- pieczenie barana
- jazdy

Wyciąg **W3** o dl. 563 m i róż. poz. 130 m położony jest na wschodnim stoku Stożka z dolną stacją w pobliżu parkingu i przystanku PKS B. Węgierski. Górna stacja znajduje się w rejonie Gronika, skąd prowadzi jedna łatwa (dołem trudniejsza) trasa zjazdowa otwartym terenem po prawej stronie wyciągu.

 BRENNA CENTRUM – teren narciarski położony w samym środku miejscowości obok amfiteatru na północnym stoku Starego Gronia. Na bardzo szerokiej przecince leśnej znajduje się wyciąg orczykowy o dl. 631 m i róż. poz. 136 m. Wzdłuż wyciągu prowadzi jedna trasa zjazdowa w górnej części łatwa a w dolnej trudniejsza. Stok jest oświetlony, ale warunki śniegowe przeważnie nie są najlepsze.

 LEŚNICA – ŚWINIORKA, to teren położony w połowie doliny Leśnicy na wschodnim zboczu Świniorki (700 m) pod samym szczytem. Jest to wyciąg

talerzykowy o dl. 468 m i róż. poz. 105 m i jedna trudna trasa zjazdowa. Dojście do dolnej stacji ok. 1 km od przystanku PKS B. Leśnica I.

 LEŚNICA MALINKA, to najdalszy od centrum Brennej teren narciarski. Na północno-wschodnim stoku Trzech Kopców Wiślańskich znajduje się wyciąg talerzykowy o dl. 420 m i róż. poz. 90 m. Zjazd trasą dość łatwą, otwartą polaną. Do dolnej stacji trzeba dojść 1,2 km od ostatniego przystanku PKS B. Leśnica II.

 HOŁCYNIA, to teren narciarski położony blisko centrum, 700 m od rozwidlenia drogi do Hołcyny. Nad zaporą po drugiej stronie potoku znajduje się wyciąg talerzykowy o dl. 250 m i róż. poz. 55 m. Trasa zjazdowa raczej łatwa, ale warunki śniegowe często nie są najlepsze.

GÓRKI WIELKIE

Wieś na Pogórzu Śląskim nad Brennicą – prawym dopływem Wisły, u wylotu doliny Brennicy. Posiada dogodną komunikację autobusową z odległym o 7 km Skoczowem, gdzie znajduje się najbliższa stacja PKP. Górkę Wielką jako wieś istniała już w XV w. Obecnie jest miejscowością turystyczno-wypoczynkową z kąpieliskiem rzeczonym nad Brennicą oraz stanowi punkt wyjściowy wycieczek na Czupel i Błatnią. Z zabytków zachował się kościół gotycki z XVI w. przebudowany w 1662r.

W Górkach Wielkich w dawnym dworze rodziny Marklowskich mieszkała od 1922r. pisarka Zofia Kossak-Szczucka, która zmarła w 1968r. i pochowana została na miejscowym cmentarzu. Ostatnie jej mieszkanie w dawnym domku ogrodnika zamieniono na muzeum biograficzne pisarki. Tu powstała też saga rodu Kossaków „Dziedzictwo”. Związki pisarki z tą miejscowością upamiętniają tablice na miejscowym kościele i domu katechetycznym.

Proponowane wycieczki

 z Górek Wielkich przelotowym szlakiem wiodącym ze Skoczowa przez Łazek (711 m), Czupel (746 m) i Wielką Cisową (872 m) do schroniska na Błatnią (917 m) – szlakiem zielonym i czerwonym 2 godz. Możliwość kontynuacji wycieczki dalej na Klimczok i Szyndzielnię szlakiem żółtym 1 godz.

GRODZIEC

Wieś na Pogórzu Śląskim, na wschód od Skoczowa, przy drodze i linii kolejowej z Cieszyna do Bielska. Jej początki sięgają XIV w., a w drugiej połowie XVI w. przeszła na własność rodziny Grodeckich. Do zabytków godnych obejrzenia należy położony w północnej części Grodzca późnorennesansowy pałac z ok. 1580r., który przebudowywany był w latach 1654 i 1693 oraz po raz trzeci w XIX w. Pałac usytuowany jest w malowniczym parku z pięknymi dębami. Pozostała tam również utrwalona ruina pałacowej kaplicy zbudowanej w 1625r. i przebudowanej w XVIII w. Jest także folwarczna oficyna z drugiej połowy XVIII w. W neogotyckim kościele z 1910r. można zobaczyć renesansowe epitafium Henryka Grodeckiego – budowniczego pałacu. Grodziec stanowi dogodny punkt wyjściowy szlaku turystycznego na Łazek i Błatnią.

Proponowane wycieczki

ze stacji PKP przez pałacowy park, Górkę (474 m), Szpotawice, Łazek (711 m), Czupel

(746 m), Wielką Cisową (872 m) do schroniska na Błatnej (917 m) – szlakiem niebieskim i czerwonym 3,1/2 godz.

JAWORZE–JASIEŃCA

Jaworze i Jasienica, to malowniczo położone wsie u podnóża Beskidu Śląskiego przy drodze i linii kolejowej z Bielska do Cieszyna, a początki ich sięgają XIV w. W XVI w. Obie wsie weszły w skład bielskiego państewka stanowego jako silny ośrodek reformacji. Jaworze w 1863r. uzyskało prawa uzdrowiska, w którym m. in. przebywali Wincenty Pol i Maria Konopnicka. Jego tradycje kontynuuje ośrodek rehabilitacyjny, gdzie na bazie solanki jodowo – bromowej odkrytej w 1978r. podejmuje się próby powrotu do znanych tradycji wodolecznictwa. W centrum Jaworza funkcjonuje Beskidzki Zespół Leczniczo – Rehabilitacyjny, najstarszy na Śląsku. Czynne jest także sanatorium przeciwgruźlicze i prewentorium. Miejscowość jest też zacisznym ośrodkiem wypoczynkowym posiadającym atrakcyjny obiekt sportowo – rekreacyjny z krytą pływalnią oraz pensjonaty. W sąsiedniej Jasienicy produkuje się po dzień dzisiejszy poszukiwane meble gięte – w fabryce „JAFAMEG”, która założona została w 1881 roku.

Spośród zabytków na uwagę zasługuje klasycystyczny kościół z 1802 r. rozbudowany w latach 1933-1934, kościół ewangelicki z 1782r., klasycystyczny zespół pałacowy z pałacem z 1793r. wraz z oficyną, bramą i budynkiem przybramnym a także parkiem – z końca XVIII w. Są także zabudowania gospodarcze z XVIII i XIX w., dawna szkoła z przelomu XVIII i XIX w. oraz domy drewniane z I poł. XIX w. W centrum Jaworza znajduje się pomnik pamięci okolicznych mieszkańców – ofiar hitleryzmu.

Proponowane wycieczki

z przystanku PKP Jasienica (f-ka mebli) wzdłuż potoku Jasionka przez Nałęże, Łazek (711 m), Czupel (746 m), Wlk. Cisową (872 m) do schroniska na Błatnej (917 m) – szlakiem czerwonym 3,5 godz.

ze stacji PKP Jaworze-Jasienica obok zespołu pałacowego i dalej doliną Szerokiego Potoku przez Ostry (659 m), Przykrą (824 m) na Błatnią – szlakiem żółtym 2,5 godz.

WAPIENICA

Wieś, której początki sięgają XVI w. rozciąga się wzdłuż potoku Wapienica. W 1978 r. przyłączona została do Bielska-Białej i stanowi dziś dzielnicę przemysłową tego miasta. Znajdują się tu m. in. Fabryka Pił i Narzędzi, Zakłady Przemysłu Lniarskiego oraz Zakłady Futrzarskie. Górna część miejscowości leżąca w dolinie Luizy pomiędzy górkami Błatnej i Palenicy od zachodu a Klimczoka i Szyndzielną od wschodu już w połowie XIX w. była popularną wśród mieszkańców Bielska miejscowością letniskową i ośrodkiem kuracyjnym. W latach 1928-1932 dolina została przedzielona zaporą o wys. 23 m im. Prezydenta I. Mościckiego. W owym czasie był to jeden z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Europie. Powstałe Jezioro Wielka Łąka o pow. 24 ha i poj. 1,3 mln m sześć. stanowi zbiornik wody pitnej dla Bielska.

Wśród zabytkowych obiektów w Wapienicy uwagę zwracają: budynek dawnej szkoły z XVIII w., kilka starych chałup wiejskich z pierwszej połowy

XIX w., dawne wille letniskowe z końca XIX w. oraz pomnik przyrody – 300-letni dąb.

Proponowane wycieczki

od stacji PKP przez centrum miejscowości, obok zapory i dalej w górę przez Palenicę (688 m) i Przykrą (824 m) do schroniska na Błatniej (917 m) – szlakiem niebieskim 2,5 godz.

z Wapienicy Górnej obok kempingu i kąpieliska, obok zapory do schroniska na Szyndzielni (1026 m) – szlakiem żółtym 1,5 godz.

Miasto położone jest na Pogórzu Śląskim nad Wisłą, u ujścia do niej Brennicy i Bładnicy. Według legendy Skoczów miał być założony w 971r., a prawa miejskie prawdopodobnie otrzymał w 1282 r. od książąt cieszyńskich. W ciągu stuleci zasłynął przede wszystkim jako ośrodek oryginalnej ceramiki, a pod koniec XIX w. zaczęły powstawać pierwsze fabryki i z biegiem czasu rozwinął się w tym mieście spory przemysł. Dzisiaj w ponad piętnasto tysięcznym mieście m. in. funkcjonują oddziały FSM, fabryki sprzętu rolniczego, wyrobów filcowych oraz kilka innych związanych z branżą włókienniczą, budowlaną i spożywczą. Na północ i wschód od Skoczowa ciągnie się aż po Oświęcim pas stawów rybnych należących do licznych gospodarstw rybackich. Tereny te noszą nazwę „Żabiego Kraju”.

Do zabytków Skoczowa zalicza się rokokowy ratusz z 1797r., barokowy kościół parafialny z 1531 r., neogotycki kościół ewangelicki z 1865r., domy mieszczarskie z XVII i XIX w. W centrum miasta w rokokowej kamienicy z 1793 r. znajduje się muzeum im. Gustawa Morcinka w którym zgromadzone zbiory związane z historią Skoczowa i tamtejszego rzemiosła, archeologiczne, a także pamiątki po pisarzu, który mieszkał tu i tworzył przez wiele lat oraz napisał w tym mieście prawie wszystkie swoje powieści. Jego związki ze Skoczowem upamiętnia pomnik odsłonięty w 1987r. Od 1962r. istnieje również w Skoczowie pomnik poświęcony poległym w walce o polskość Śląska.

Skoczów stanowi ważny węzeł komunikacyjny kolejowy i drogowy leżący u stóp Pogórza Cieszyń-

skiego. Podobnie jak Bielsko-Biała jest dogodnym punktem wypadowym w Beskid Śląski, choć jako miasto nie posiada znaczących walorów turystycznych.

Proponowane wycieczki

ze stacji PKP wzdłuż Wisły a następnie Brennicy, przez Górki Wielkie, Łazek (711 m), Wielką Cisową (872 m) do schroniska na Błatniej (917 m) -- szlakiem zielonym a od Łazka czerwonym 4 godz. Z Błatniej można wędrować dalej przez pasmo Klimczoka i Szyndzielni.

ze stacji PKP wzdłuż Wisły a następnie Brennicy, przez Górki Małe i Lipowski Groń (745 m) na Równicę (884 m) i do schroniska pod szczytem -- szlakiem żółtym 3,5 godz.

Miasto położone na Pogórzu Śląskim nad Olzą, wzdłuż której biegnie granica państwowa z Czechami. Cieszyn, to stary gród piastowski, którego początki wiążą się z osadnictwem obronnym sięgającym już VIII w. Pierwsze wzmianki o kasztelanii Cieszyn pochodzą z r. 1155, a prawa miejskie nadane zostały w 1364 r. Po śmierci Bolesława Krzywoustego należał do Piastów śląskich, którzy w XIII w. uznali się za lenników korony czeskiej. W 1290r. Cieszyn stał się stolicą księstwa raciborsko-opolskiego. W roku 1625

po wymarcu linii Piastów śląskich księstwo cieszyńskie aż do roku 1918 należało do Habsburgów, którzy z biegiem czasu utworzyli tu ogromny majorat zwany Komorą Cieszyńską. Podział Śląska w XVIII w. pomiędzy Prusy i Austrię a także kolejne klęski żywiołowe zahamowały rozwój miasta.

Od połowy XIX w. Cieszyn stawał się coraz prężniejszym ośrodkiem działalności polskich organizacji społeczno-kulturalnych, wyznaniowych i politycznych. Wieloletnie konflikty graniczne z Czechami zakończyło postanowienie Rady Ambasadorów w 1920r., w wyniku którego Cieszyn stał się miastem granicznym, a dawne zachodnie przedmieście (za Olzą) wraz z głównym dworcem kolejowym dało początek Cieszyńowi Czeskiemu. Po przejściowym połączeniu miast w roku 1938, 1 września 1939r. zostało ono w całości włączone jako „praniemieckie” do Rzeszy. Po wyzwoleniu w 1945r. przywrócono granicę na Olzie, natomiast sporo ludności polskiej pozostało w Cieszyń Czeskim.

Obecnie w Cieszyń znajdują się trzy przejścia graniczne. Dwa z nich (Most Przyjaźni i Most Pokoju) w samym centrum miasta obsługują ruch pieszy oraz kołowy (samochody osobowe). W północnej części miasta wybudowano w roku 1991 najnowocześniejsze w kraju przejście graniczne o dużej przepustowości obsługujące ruch tranzytowy. Dolinę Olzy przejeżdża się tędy po moście o dł. 760 m.

W dawnych czasach Cieszyn słynął jako ośrodek rzemieślniczy i handlowy. Największe uznanie zdobyli początkowo piernikarze, później także rusznikarze wyrabiający znane strzelby „cieszyński” i złotnicy. Obecnie jest silnym ośrodkiem przemysłu elektromaszynowego, lekkiego i spożywczego.

Cieszyn, to także prężny ośrodek kulturalny i naukowy z filią Uniwersytetu Śląskiego, Teatrem im. A. Mickiewicza, orkiestrą symfoniczną. Żywe są też tutaj tradycje sztuki ludowej i folkloru. Zachował się w tradycji strój cieszyński i zdobnictwo w metalu. Działają chóry „Harmonia” i „Lutnia” oraz Towarzystwo Ziemi Cieszyńskiej – Towarzystwo Miłośników Regionu, sięgające tradycją 1885r. Działa też od 1950r. Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej.

Rynek w Cieszyń

Jako miasto graniczne, Cieszyn jest odwiedzany przez liczne rzesze turystów przez okrągły rok. Zainteresowanie wielu z nich budzą zabytki. Na wzgórzu zamkowym znajduje się romańska rotunda z XI w., obok Wieża Piastowska z I poł. XIV w. – jedyna ocalała z gotyckiego zamku. Z wieży można podziwiać panoramę Cieszyń i Beskidów Morawskich. Nieco niżej Zamek Myśliwski arcyksięcia Karola z 1837r. i dawny browar książęcy 1846r. Centrum miasta stanowi Rynek z barokowo-klasycystycznym ratuszem z końca XV w. wielokrotnie przebudowywanym, odwachem, barokowymi kamieniczkami i Pałacem Larischów z 1796r. (obecnie muzeum historyczne i etnograficzne). Obok Ratusza poddominikański gotycki kościół św. Marii Magdaleny przebudowany na barokowy z grobami Piastów Cieszyńskich. Po przeciwległej stronie Rynku przy ul. Michejdy na uwagę zasługują dwa obiekty sakralne: gotycko-renesansowy kościół św. Trójcy oraz klasztor OO. Bonifratrów z barokowym kościołem Wniebowzięcia NMP (1697-1706). W pobliżu rynku znajduje się kolegium Jezuitów z późnobarokowym kościołem św. Krzyża. Przy Pl. Kościelnym usytuowany jest barokowy kościół ewangelicki Łaski Bożej z lat 1709-1750 z grobami zasłużonych ewangelików. Nad rzeką Bobrówką niedaleko wzgórza zamkowego gotycki ceglany kościół św. Jerzego z XIV w.

W granicach administracyjnych miasta znalazły się, utworzone w 1961r., dwa ściśle rezerwy florystyczne rzadkiej rośliny zielnej – cieszynianki wiosennej występującej w runie lasu mieszanego. Znajdują się one w laskach miejskich – „Nad Olzą” i „Nad Puńcówką”. Ponadto w dawnej wsi Marklowi-

ce włączonej do miasta w 1977r. utworzony został rezerwat leśny „Kopce”. Jest to las mieszany z bogatym runem, m. in. występuje oprócz cieszynianki wiosennej, czosnek niedźwiedzi i żywiec gruczołowy.

Premier Camera

PREMIER - nieodłączny

towarzysz

Twoich wędrowek

Generalny Importer:

PHU "BENEFIT", ul. Dolnej Wsi 27, 44-100 Gliwice
tel. 38 - 22 33 fax 31 - 86 - 58 tlx 036 196

benefit

EDI
BIS
PRESS
TOR

GAZETA HANDLOWA

ogólnopolska gazeta promocyjna

TRADE MAGAZINE

Wydawca: **BIS-PRESS** Przedsiębiorstwo

Wydawnicze i Gospodarcze

Sp. z o.o., 00-372 WARSZAWA

ul. Foksal 17, tel. 26-66-69, fax 26-77-00

Oddział w Poznaniu, ul. Wroniecka 6, tel/fax 52-54-83

GAZETA HANDLOWA - TRADE MAGAZINE jest specjalistycznym pismem promocyjnym, wielobarwnym miesięcznikiem producentów, handlowców i menedżerów. Ukazuje się od wielu lat i prowadzi zarówno profesjonalną promocję (także międzynarodową) firm, towarów, usług, inicjatyw gospodarczych, jak i kooperacji międzyzakładowej.

Poprzez nasze stałe przedstawicielstwa (w Moskwie, Mińsku, Rydze, Kijowie, Kaliningradzie, Paryżu, Hamburgu) i rozwiniętą współpracę marketingową jesteśmy obecni wśród wystawców, m.in. targów w Monachium, Hamburgu, Sztokholmie, Bazylei, Rosji, Ukrainie, Białorusi, Łotwie. W 1992 r. byliśmy także na EXPO w Seville - jako oficjalny przedstawiciel polskiego biznesu.

SCHRONISKA TURYSTYCZNE

- „STEFANKA” na Koziej Górze (686 m) – 43-309 Bielsko-Biała Mikuszowice, tel. 449-73
- DĘBOWIEC** (PTTK, 503 m) – 43-309 Bielsko-Biała Mikuszowice, tel. 436-16
- SZYNDZIELNIA** (PTTK, 1001 m) – 43-309 Bielsko-Biała Mikuszowice, tel. 440-47
- KLIMCZOK** (PTTK, 1034 m) – 43-309 Bielsko-Biała Mikuszowice, tel. 452-88
- SKRZYCZNE** (PTTK, 1250 m) – 43-370 Szczyrk, tel. 588 lub B. Biała 78-588
- „**POD BARANIĄ**” na Przysłopie (PTTK, 900 m) – 43-460 Wisła, ul. Czarna Wisielka 3, tel. (0-3865) 37-15
- STOŻEK** (PTTK, 957 m) – 43-460 Wisła Łabajów, tel. (0-3865) 27-10
- „**POD SOSZOWEM**” (790 m, sezonowe) – 43-460 Wisła, ul. Soszowska 10, tel. (0-3865) 26-19
- „**ŚWIATOWID**” na przełęczy Beskidek (710 m, sezonowe) – 43-460 Wisła, ul. Kiczorowska 7
- RÓWNICA** (PTTK, 785 m) – 43450 Ustroń, tel (0-3864) 24-48
- „**POD TUŁEM**” (PTTK, 560 m) – 43-455 Dzięgielów. Cisownica 140, tel. Cieszyn 297-92
- BŁATNIA** (PTTK, 891 m) – 43-384 Brenna, ul. Błatnia 20, tel 484
- DW PTTK W BIELSKU-BIAŁEJ** (350 m) – 43-300 Bielsko B. ul. Krasieńskiego 38 tel. 262-62
- DOM TURYSTY PTTK** (520 m) – 43-370 Szczyrk, ul. Górska 7, tel. 579, 579 lub Bielsko B. 78-578
- „**SKALITE**” Camping PTTK (500 m) – 43-370 Szczyrk, ul. Campingowa 4, tel. 760 lub Bielsko B. 78-760
- DOM TURYSTY PTTK „NAD ZAPORĄ”** (485 m) – 43-460 Wisła Nowa Osada, ul. Czarne 3, tel. (0-3865) 24-11

TUDENCKIE SCHRONISKA TURYSTYCZNE

- Na Błatnej** – 43-438 Brenna
- Na Przełęczy Karkoszczonka** – 43-370 Szczyrk Biła
- Na Pietraszonce pod Karolówką** – 43-470 Istebna
- Wisła Czarne** – 43-360 Wisła ul. Chłopska 2

PLACÓWKI GOPR

- Centralna Stacja Ratunkowa Grupy Beskidzkiej** 43-300 Bielsko-Biała, ul. Brygadzystów 170, tel. 499-99
- Stacje ratunkowe w schroniskach:** Błatnia, Dębowiec, Klimczok, Pod Tułem, Przysłop pod Baranią Górą, Skrzyczne, Stożek, Szynszelnia, Soszów, oraz przy DW PTTK „Nad Zaporą” w Wiśle Czarnem.
- Przy kolejach linowych i wyciągach narciarskich:** punkty ratunkowe przy górnych lub dolnych stacjach czynne okresowo w sezonie narciarskim

BESKID ŚLĄSKI	1	KONIAKÓW	26
Położenie	1	ISTEBNA	28
Pasma górskie, szczyty, przełęcze	1	JAWORZYŃKA	29
Formy skalne	2	WISŁA	30
Rzeki i ich dopływy	3	USTROŃ	40
Klimat	3	GOLESZÓW	49
Roślinność	4	BRENNA	50
Świat zwierzęcy	5	GÓRKI WIELKIE	54
UDAJEMY SIĘ W BESKID ŚLĄSKI	5	GRODZIEC	54
ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE	6	JAWORZE - JASIEŃKA	55
BIELSKO-BIAŁA	7	WAPIENICA	55
BYSTRA	11	SKOCZÓW	56
MESZNA	12	CIESZYN	56
SZCZYRK	13	SCHRONISKA TURYSTYCZNE	59
WĘGIERSKAGÓRKA	24	STUDENCKIE SCHRONISKA TURYSTYCZNE	59
KAMESZNICA	25	PLACÓWKI GOPR	59
LALIKI	26		

Informator Turystyczno - Usługowy „BESKID ŚLĄSKI LATEM I ZIMĄ”

Warszawa – Poznań 1993

REDAKCJA: Jerzy Mikołajski, Jerzy Sołtysik

Zdjęcia: Z. Besler, J. Mikołajski, J. Sołtysik

M. Sowiński, A. Więclawek.

Konsultacja krajoznawcza: Krzysztof Staszkiwicz

WYDAWCA: BIS PRESS

Przedsiębiorstwo Wydawnicze i Gospodarcze
Spółka z o. o., 00-372 Warszawa, ul. Foksal 17,
tel. 26 66 69, fax 26 77 00;

Oddział w Poznaniu: 61-725 Poznań,
ul. Mielżyńskiego 27/29, tel/fax 51 52 55

Opracowanie graficzne: Jolanta Kalita

Redakcja techniczna: Juliusz Rybicki

Montaż elektroniczny:

Jacek Szymański, Marek Wojda

Druk: Zakład Poligraficzny „PERL” 05-126 Stanisławów k/Nieporętu, ul. Przyszłość 94

W wydawnictwie wykorzystano niektóre szkice graficzne wyciągów narciarskich z informatora Marka Barana pt. „Koleje linowe, wyciągi narciarskie, narciostady. Beskid Śląski, Żywiecki i Mały” i reprodukcje z widokówek S. Skwierawskiego.

Autorzy dziękują Panu LESZKOWI ŁACIAKOWI Burmistrzowi Szczyrku za okazaną życzliwość oraz pomoc przy opracowaniu przewodnika.

Za treść ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

ISSN 0239 - 7137

Szkolne Schroniska Młodzieżowe

BIELSKO-BIAŁA – SM „BOLKA I LOLKA”

ul. Komorowicka 25, 43-300 Bielsko-Biała, tel. 274-66;

kat. I, 100 miejsc noclegowych (czynne cały rok).

Kierownik: Krystyna Czernek

Lokalizacja: centrum miasta, dojazd z dworca autobusami MKZ nr 6, 11, 15.

Wyżywienie: kuchnia samoobsługowa, obok schroniska bar „Młynówka”,
możliwość przygotowania śniadań na zlecenie.

ISTEBNA-ZAOLZIE – SM „ZAOLZIANKA”

43-470 Istebna 563, tel. 49;

kat. I, 88 miejsc noclegowych (czynne cały rok).

Kierownik: Andrzej Wróbel

Lokalizacja: w dolinie Olzy, 4 km od przystanku PKS Istebna-Tartak, przy szlaku
zielonym na Baranią Górę. Obok pole namiotowe z sanitariatami. Wokół tereny
narciarskie z wyciągami.

Wyżywienie: kuchnia samoobsługowa w schronisku, restauracje w Istebnej (5 km).

SZCZYRK – SM „HONDRASIK”

ul. Sportowa 2, 43-370 Szczyrk, tel. 78-933;

kat I, 68 miejsc noclegowych (czynne cały rok).

Kierownik: Jadwiga Chrzanowska

Lokalizacja: u podnóża Skalitego, obok przystanku PKS Szczyrk-Skocznia.

Wyżywienie: kuchnia samoobsługowa w schronisku, w pobliżu restauracje,
centrum handlowe.

USTROŃ-DOBKA – SM „DOBKA”

ul. Orłowa 2, 43-450 Ustroń, tel. 22-40;

kat. II, 30 miejsc noclegowych zimą, 45 latem (czynne cały rok).

Kierownik: Janina Pilch i Leszek Szczyпка

Lokalizacja: w dolinie rzeki Dobki, 4 km od stacji PKP Ustroń-Polana, obok
przystanku PKS Dobka-Spółdzielnia.

Wyżywienie: kuchnia samoobsługowa i sklepik w schronisku,
restauracje w centrum Ustronia.

USTROŃ-JASZOWIEC – SM „WIECHA”

ul. Stroma 5, 43-450 Ustroń, tel. 35-01, 27-41;

kat. I, 170 miejsc noclegowych (czynne cały rok).

Kierownik: Jerzy Kowalczyk

Lokalizacja: 3 km od stacji PKP Ustroń-Polana, obok przystanku PKS Jaszowiec.

Wyżywienie: śniadania w schronisku w cenie noclegu, obiady i kolacje
na oddzielne zamówienie.

WISŁA-RÓWNE – SM na Osiedlu Równe 1

43-460 Wisła, tel. 37-27;

kat. II, 44 miejsca noclegowe (czynne cały rok).

Kierownik: Piotr Drobisz

Lokalizacja: u stóp Baraniej Góry (900 m npm), 12 km od centrum Wisły, dojazd
od stacji PKP Wisła Uzdrawisko autobusem PKS do przystanku

Wisła-Czarne-Fojtula, skąd dalej 3 km pieszo lub pieszo ze stacji PKP Wisła
Głębcze – 8 km.

Wyżywienie: kuchnia samoobsługowa w schronisku lub w restauracji Fojtula – 3km.

B
E
S
K
I
D
U
Ś
L
Ą
S
K
I
E
G
O

S
S
M
B
E
S
K
I
D
U
Ś
L
Ą
S
K
I
E
G
O

4

5

1. Widok z przełęczy Salmopolskiej
2. Babia Góra i Tatry widziane ze Skrzycznego
3. Zespół folklorystyczny „Ondraszek” ze Szczyrku
4. U źródła Wisły
5. Na szczycie Skrzycznego
6. Karczma Beskidzka w Wiśle

6